ŞEHİR KÜLTÜR SANAT
NİSAN 2018 SAYI: 16
Ücretsizdir
Yerel Süreli Yayın
ISSN: 2548-0081
E-ISSN: 2564-7113

İMTİYAZ SAHİBİ
Kayseri Büyükşehir Belediyesi adına
Kayseri Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri
Hüseyin BEYHAN

GENEL YAYIN DANIŞMANI
Yusuf YERLİ

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Dursun ÇİÇEK

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Salih ÖZGÖNCÜ

YAYIN KURULU
Ahmet Selman AKYURT
Prof. Dr. Celalettin ÇELİK
Dursun ÇİÇEK
Fehmi GÜNDÜZ
Mustafa İBAKORKMAZ
Dr. Faruk KARAARSLAN
Ayşe ÖNDER
Salih ÖZGÖNCÜ
Mehmet SARIÇİÇEK
Osman YALÇIN
Yusuf YERLİ
İlyas YILDIRIM

FOTOĞRAF KURULU
Dursun ÇİÇEK
Ali SARAÇOĞLU
Abdullah KOÇ
Faik ÇİFTÇİ
Fatih S. Mehmet ÇOLAK

YAYIN KOORDİNATÖRÜ
Ahmet Deniz DOĞAN

GÖRSEL YÖNETMEN
Ali SARAÇOĞLU

REDAKSİYON
Mustafa İBAKORKMAZ
Rümeysa ERSÖZLÜ

KAPAK FOTOĞRAFI
İsmail DEVELİOĞLU

İLETİŞİM
Milli Mücadele Müzesi
Tacettin Veli Mah. İnönü Bulvarı No.72
38050 Melikgazi / KAYSERİ
t: (0352) 220 70 50 - 90
sehir38@kayseri.bel.tr
www.kayseri.bel.tr

şehir
kültür sanat

YAPIM
bilge tasarım atölyesi

Barbaros Mahallesi Oymak Caddesi
Sümer Hukuk Plaza A-Blok No: 8 Kat: 10/55
Kocasinan - Kayseri
t: +90 352 221 16 16
bilgi@bilgegrafik.com

BASKI
M GRUP MATBAACILIK
Kayseri Organize Sanayi Bölgesi
8. Cadde No: 7 38070
Melikgazi-Kayseri
t: +90 352 321 24 11
f: +90 352 321 24 19
mgrup@mgrup. com

Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonların elektronik ortamlar da dahil olmak üzere çoğaltılma hakları yalnızca Kayseri Büyükşehir Belediyesi'ne aittir. Yazılı izin olmadıkça makul alıntılar dışında bir kısmının ya da tamamının çoğaltılması yasaktır. Yayımlanan yazıların hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

Dergimiz TÜRDEB -Türkiye Dergiler Birliği üyesidir.

▲ Kapuzbaşı Şelalesi | İsmail Develioğlu

başkandan...

Şehir'imizden Selamlar

Ocak, Şubat, Mart derken baharın ortası diyebileceğimiz Nisan ayına girdik. Tabiatın taze dilini rüzgardan, pınarlara, ağaçlardan, taşlara her yerde duyar ve hisseder olduk. Bahar taze başlangıçların, yeni oluşların mevsimidir. En çetin sancıların sonuçları baharla biter. Toprak ile havanın, ateş ile suyun terkibini insan en güzel baharda yaşar. İşte bu durumdur ki insanı daha hazır, daha verimli, daha üretken ve daha gayretli yapar.

Bu bağlamda kültür ve sanat ekseninde planların yapıldığı, projelerin oluşturulduğu ve hatta bazılarının hayata geçirildiği dönemdir bahar. Birbirinden önemli seminerler, konferanslar, paneller, konserler, kültür gezileri baharla birlikte daha derin bir anlam kazanır. Hayatın canlılığı bize, evimize, çevremize ve şehrimize yansır.

Baharın dergimize yansımaması da elbette düşünülemez. Nisan sayımızla birlikte yine dolu dolu bir bir dergi ile huzurlarınızdayız.

Bu sayıda editörümüz Dursun Çiçek bizi baharın en güzel tecellilerinin olduğu Yılanlı Dağı'na götürecek. Fotoğrafları, hikayeleri, efsaneleri ve tabiatı ile keyifle okuyacağınız bir yazı. Mustafa Söğüt Kayseri'de doğan ve daha sonra Bursa, Darende ve Aksaray olmak üzere tüm Anadolu'yu dolaşan ve irşad eden Somuncu Baba'nın hayatından kesitler sunuyor bize. Muhsin İlyas Subaşı, şehrimizin en önemli mahalli kültürel unsurlarından biri olan Kayseri oturmalarını yazmış. İlgiyle okuyacaksınız. Tarih bölümümüzde Kayseri tarihi ile ilgili her sayıda yeni bir olayı, yeni bir ismi öğrenmeye devam ediyoruz. Bu sayımızda şehir tarihçimiz Halit Erkiletlioğlu Kayseri'ye sürgün olarak gönderilen Roma imparatorlarından Iulianus'un trajik hikâyesini anlatıyor. Gezi ve izlenim bölümümüzde Şehir Akademi'mizin önemli hocalarından İhsan Fazlıoğlu ile birlikte yapılan bir şehir gezisini Abdülkadir Dağlar hocamız kaleme almış. Kayseri'nin kültür tarihinde keyifli bir yolculuk yapacağınızdan eminim. Mimar Sinan'ın İzinde bölümümüzde bu kez İstanbul'dayız. Yine Önder Kaya'nın kaleminden Şemsi Ahmed Paşa Külliyesi (Kuşkonmaz Camii)'nin Sinan tarafından yapılış seyrini okuyacağız. Söyleşi bölümümüzde Şehir Akademi'mizin önemli hocalarından ODTÜ öğretim üyesi Prof. Dr. Ali Uzay Peker ile Kayseri/Selçuklu kültür ve sanatı üzerine harika bir sohbet bulacaksınız. Sanatın dilini, kültürün yolunu onun kelimelerinin izinden süreceksiniz.

Kayseri'mizin yaşayan mekanlarından biri de Ehl-i Dil'dir. Kayseri kültür ve sanat insanlarının uğrak yeri olan mekanı Mustafa İbakorkmaz'ın kaleminden ve kelamından okuyacaksınız. Şehir ve Hafıza bölümümüzde bu sayıda da Kayseri'yi fotoğraflayan bir fotoğrafçımız var. İsmail Develioğlu. Birbirinden güzel fotoğrafları Alper Asım'ın yazısı ile okuyacaksınız. Şehrin Yüzleri bölümümüzde ise geçen ay kaybettiğimiz, şehrimizin önemli musiki insanlarından Mustafa Çınar var. Kani Çınar'ın içli yazısı eşliğinde Mustafa Çınar'a şehrimize yaptığı kültürel ve sanatsal katkılardan dolayı bir kez daha teşekkür ediyor Allah'tan rahmet diliyorum.

Şehir Akademi'miz yavaş yavaş ürünlerini vermeye başladı. Büsam-Akademi bölümümüzdeki ilk yazımız bir öğrencimize ait. Gökçe Yıldız'ın Sanatı Mimesis Olarak Ele Almak Doğru mu başlıklı yazısı Akademilerimizin işlevi açısından bizleri cesaretlendirdi. İlgiyle okuyacağınızı tahmin ediyorum. Kitabiyat bölümüzde ise Fehmi Gündüz, Belediyemizin önemli yayınlarından biri olan Anadolu Selçuklu Uygarlığının İzinde kitabını tanıtmış.

Kayseri Mutfağı, Akademi Günlüğü ve haberler bölümümüz de yine dopdolu. Mayıs sayısında buluşmak dileğiyle tüm okuyucularımıza kitap, dergi, kültür ve sanat dolu bir bahar diliyorum...

Mustafa ÇELİK
Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı

içindekiler...

PORTRE

Somuncu Baba
Mustafa Söğüt
6

DOĞA

Yılanlı Dağı
Dursun Çiçek
12

GELENEK

Kayseri Oturmaları
Muhsin İlyas Subaşı
20

TARİH

Kayseri'de Sürgün Bir Roma İmparatoru
Halit Erkiletlioğlu
24

GEZİ

İhsan Fazlıoğlu Hoca ile
Kayseri'de 1 Gün 28 Saat
Dr. Abdülkadir Dağlar
30

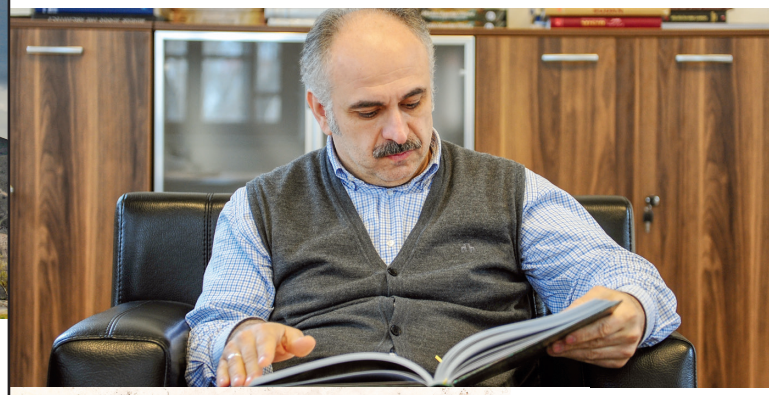

MİMAR SİNAN'IN İZİNDE

Şemsi Ahmed Paşa Külliyesi
Önder Kaya
38

SÖYLEŞİ

Ali Uzay Peker'le Söyleşi
Mustafa İbakorkmaz

44

KÜLTÜR - MEKAN

Ehl-i Dil Çay Evi
Mustafa İbakorkmaz

50

ŞEHİR VE HAFIZA

Kayseri'yi Fotoğraflayanlar / İsmail Develioğlu
Alper Asım

58

ŞEHRİN YÜZLERİ

Mustafa Çınar
Kâni Çınar

66

BÜSAM-AKADEMİ

Sanatı Mimesis Olarak Ele Almak Doğru mu?
Gökçe Yıldız

70

Akademi Günlüğü

74

KİTABİYAT

Anadolu Selçuklu Uygarlığının İzinde
Fehmi Gündüz

78

SOFRA

Bamya Çorbası
Şehir Kültür Sanat

82

KÜLTÜRDEN

Şehirden Kısa Kısa Haberler
Şehir Kültür Sanat

84

Akçakaya'dan Aksaray'a Bir Mana Yolculuğu

Somuncu Baba

Mustafa Söğüt

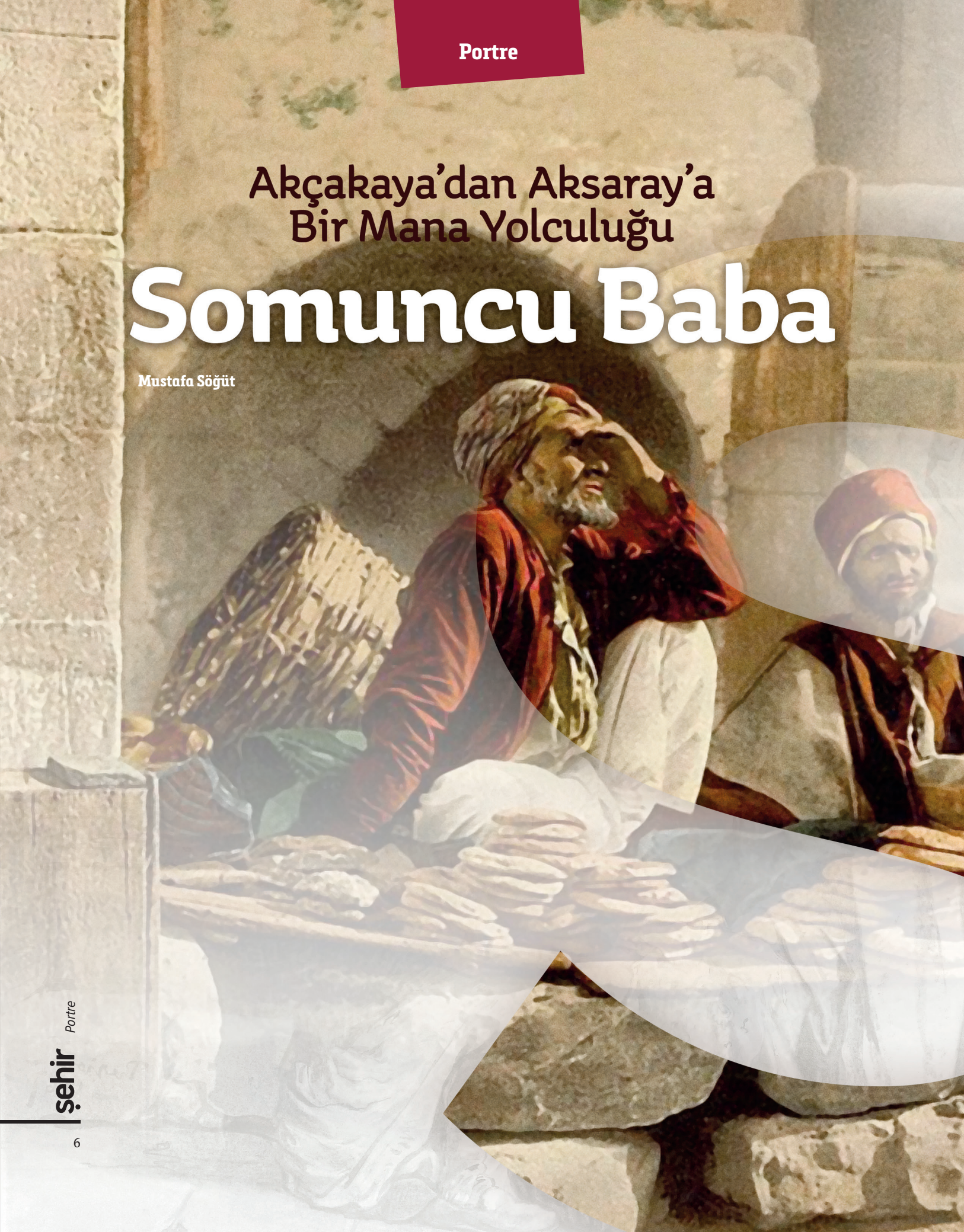

Anadolu'da veli-evliya dendiği zaman ilk akla gelenler; Ahmet Yesevi, Yunus Emre, Mevlana Celaleddin-i Rumi, Hacı Bektaş-ı Veli ve İbni Arabi dersek yanlış olmaz. Belki de Anadolu'nun Müslüman/Türkler tarafından yurt edilme dönemlerinin hemen sonrasına tekabül eden bu isimler, bu toprakların İslam anlayışında ve Müslümanlaşmasında en büyük öneme sahiptirler. İlk akla gelen bu isimlerden hemen sonra bazı isimler vardır ki en az bu isimler kadar önemlidir. Hacı Bayram Veli, Abdal Musa, Şems-i Tebrizi, Seyyid Burhanettin Hazretleri, Ahi Evran bunlardan sadece bir kaçıdır.

Gençlik dönemlerimde bir mecmuada "Somuncu Baba" ismine rastladığımda, yaşadığı evde yufka ekmek yemekten bıkan ve çarşı ekmeği (somun ekmek) kavgasına alışmış bir delikanlı olarak çok şaşırmıştım. İlk tepkim acaba fırıncı mıydı da böyle bir isim almış dedim. Daha sonra mahallemizin Hamdi Baba'sını düşünerek (çocuklar ona her gün akşam şeker dağıttığı için Şekerci Dede derlerdi) belki de kapı kapı ekmek dağıtıyordu onun için bu ismi almıştır diye içimden geçirdim.

Asıl isminin Şeyh Hamid-i Veli olduğunu öğrendiğim Somuncu Baba ile ilgili ilk hatıralarım bunlar. Daha sonra üniversite tahsili için Kayseri'ye geldiğimde onun burada (Akçakaya) doğduğunu ve bunun için de Hamîd-i Kayserî olarak da bilindiğini öğrendiğimde ilgimi daha da çekti. Hemen kısa bir araştırma sonunda Akşemseddin ve Hacı Bayram Veli ile kesişti yolum. Hâsılı Somuncu Baba öylesine sıradan bir "insan" değildi. Bir yanda Fatih'i yetiştirecek Akşemseddin, öbür yanda Anadolu'nun hamurunu yoğuracak Hacı Bayram Veli, diğer yanda Osmanlı'nın sembol ismi Molla Fenari, Orta Asya'dan Avrupa'nın ortalarına sirayet edecek bir ruhun izlerini taşıyordu.

Şeyh Hamid-i Veli olarak bilinen Somuncu Baba, Şeyh Hamîd-i Velî, Hamîd-i Kayserî, Hamîd-i Aksarayî, Somuncu Koca, Ekmekçi Koca olarak da isimlendiriliyor. Bayramiyye Tarikâtı kurucusu Hacı Bayram Veli'nin de hocasıdır. 1331 tarihinde Kayseri'nin Akçakaya köyünde doğmuştur. Anadolu'yu mânevi fetih için gelen Horasan erenlerinden Şemseddin Musa Kayserî'nin oğludur. Seyyid olduğu söylenir.

Akçakaya ki Erciyes'in tam karşısındadır. Sağ yanında Ali Dağı tam karşıda Erciyes Dağı Somuncu Baba'nın ilk muhatap olduğu mekânlardır. Belki de evliyalardaki yücelik duygusunun dağlarla doğrudan ilgisi vardır. Allah'ın dağa tecellisini en iyi biçimde onlar anlasa gerektir. Kayseri'ye geldiğim yıllarda ilk işim onun doğduğu evi görmek olmuştu. O zaman viran olan ev bugünlerde ayağa kaldırıldı. Mescid eve nispeten daha ayakta ve sağlamdı. Onun adının verildiği sokaktan yürürken o da Sinan gibi dağı yamacına almış dediğimi hatırlıyorum. Kayseri'de yaşayıp da Erciyes'ten yücelik duygusunu almayan insan olmasa gerek.

"Şeyh Hâmid Hâmid'ûd-Dîn-i Veli" ilk tahsilini kendisi de büyük bir âlim olan babası Şeyh Şemseddin Musa Kayseri'den almıştır. Daha sonra her veli gibi yola düşer. Veli, derviş olup da yol ehli olmayan olmaz. Çünkü belki de menzile varınca değil, yola revan olunca erilir hakikate. Yolculuk anı ve halidir dervişin meramı ve muradı. Çünkü yollar hayatı, yolculuk insanın bu dünyadaki gelip geçiciliğini temsil eder. Şam, Tebriz ve Erdebil'e gider. Şam'da, Hankâh-ı Bâyezîdiyye'de ilim tahsil etti. Bu süreci Hoca Alâ ad-Dîn Ali Erdebilî'nin ya da onun babası Sadreddin Erdebili'nin yanında Erdebil'de (Hoy Kasabasında) tamamlamış ve Bayezid-i Bistami'nin ruhaniyetinden mânevi terbiye aldığı belirtilmiştir.

İcazetini aldıktan sonra Anadolu'ya dönerek Bursa'ya yerleşmiştir. Bursa'da çilehanesinin yanında yaptırdığı ekmek fırınında somun pişirip sokak sokak dolaşarak "somunlar, müminler" nidasıyla insanlara ekmek dağıttığı söylenir. Bundan dolayı da Şeyh Hamid-i Veli "Somuncu Baba" ve "Ekmekçi Koca" olarak tanınmıştır. Bursa'da Bursa'yı

▲ Doğduğu Evin Bugünkü Hali

adeta kendine bir mağara yapıp manasını gizleyen bir ümmî gibi hareket edip, ilmi ve derviş yanını kimseye belli etmemiştir. Tarihçilerin verdiği bilgiye göre, Somuncu Baba'nın fırını, Molla Fenârî Mahallesinde, Sahaflar Çarşısında, Ali Paşa Çınarı civârında olup, iki odalı bir mekân idi. Fırının yanında da, ibadet ettiği bir odası vardı. Odanın kıble yönünde de, nefsini terbiye etmek için kullandığı bir Çilehânesi vardı. Somuncu Baba Hazretleri hep, halk içinde Hak ile olmayı kendine şiar edinen bir meşrebe sahipti. Sadeliği, yalnızlığı, fakirliği terecih ederdi. Ekmek bir işaretti elbette. Onunla dağıtılan rahmete ve nimete işaretti.

▲ Aksaray'daki Mescidi

Yıldırım Bâyezîd, Niğbolu zaferinden sonra fethin sembolü olarak Bursa'da Ulu Câmiyi yaptırmaya karar verdi ve caminin yapımı başladı. Câminin inşâsı sırasında, işçilerin ekmek ihtiyacı Somuncu Baba'ya havale edildi. Câminin yapılması bittikten sonra, açılış bir Cuma gününe denk geldi. O gün başta Pâdişâh Yıldırım Bâyezîd ve dâmâdı Seyyid Emîr Sultan, Molla Fenârî Hazretleri, Ulemâdan pek çok kimse ve Bursalı cemaat Ulu Câmi'yi doldurdular. Yıldırım Bâyezîd, câminin açılış hutbesini okumak üzere Emîr Sultan'a vazife verdiğinde Somuncu Baba açısından sır faş oldu. Görev Emir Sultan'a tevdi edildi görünüşte ama Emir Sultan görevin sahibinin kim olduğunu biliyordu.

"Emîr Sultan; "Sultânım! Zamânın büyük âlimi burada iken, bizim hutbe

▲ Kayseri'deki Cami ve Doğduğu Ev

okumamız uygun değildir. Bu câmi-i şerîfin açılış hutbesini okumaya lâyık zât şu kimsedir." diyerek, Somuncu Baba'yı işaret etti. "Şöhret âfettir." hadîs-i şerîfini bildiği için, bundan titizlikle kaçınan Somuncu Baba, Pâdişâhın isteği üzerine minbere doğru yürüdü. Emîr Sultan'ın yanına gelince; "Ey Emîrim, niçin böyle yapıp beni ele verdiniz?" dedi. O da; "Senden ileride bir kimse göremediğim için öyle yaptım." cevâbını verdi. Cemâat hayret ederek bu konuşmaları dinliyor, Somuncu Baba'nın hutbesini merakla bekliyordu. Somuncu Baba, hutbede; "Bâzı âlimlerin, Fâtiha-i şerîfenin tefsîrinde müşkilâtı, anlayamadığı kısımlar vardır. Onun için bu sûrenin tefsîrini yapalım." buyurarak, Fâtiha sûresinin, yirmi ana ilim üzerine yedi türlü tefsîrini yaptı. Nice hikmetli sözler beyân eyledi. Herkes hayretinden şaşırıp kaldı. Başta Molla Fenârî hazretleri; "Somuncu Baba, önce bizim Fâtiha sûresinin tefsîrindeki müşkilimizi kerâmet göstererek halletti. Onun büyüklüğüne, bu yedi çeşit tefsîr, âdil bir şâhiddir. Fâtiha'nın ilk tefsîrini cemâatin hepsi anladı. İkinci tefsîrini bir kısmı anladı, üçüncü tefsîri anlayanlar çok az idi. Dördüncü ve sonrakileri anlayanlar içimizde yok idi." demekten kendini alamadı."

İşçisinin ekmeğini taşıdığı Ulu Camideki hutbesinden sonra cemaat Somuncu Baba'nın elini öpmek ister. Bundan sonra menkıbe ve keramet başlar. Rivayet odur ki Ulu Caminin her üç kapısından çıkan da Somuncu Baba'nın elini öpmek nasip oldu diye sevindi ve yıllardır aldığı somunun ne olduğunu belki de o an anladı.

Şüphesiz ki bu olaydan sonra onun keşfedilmesi özellikle âlimler arasında ayrı bir öneme sahiptir. Nitekim Molla Fenari, Akşemseddin ve Hacı Bayram Veli gibi öğrencileri bu süreçte onun yanına gelip talebelik yapacaklardır. Nitekim belirttiğimiz gibi Molla Fenari'nin ona talebe olması hutbesinde yaptığı Fatiha tefsiri ile ilgilidir. Molla Fenari yıllardır anlayamadığı yerleri bu tefsirle anladığını belirtir ve ona talebe olur. Maddi anlamda sunulan ikramları ve hediyeleri kabul etmez. Molla Fenari'nin eserlerinin Somuncu Baba'nın feyzi olduğunu söyleyen araştırmacılar da vardır.

Somuncu Baba, durumunun anlaşılması üzerine; "Sırrımız fâş olup, herkes tarafından anlaşıldı." diyerek, Bursa'dan gitmek ister. Aslında mekânı kendisine mağara yapan bu meşrepteki bütün veliler için bu normal bir hadisedir. Bir sabah erkenden, Gavas Paşa Medresesi'nden bazı talebelerini de yanına alarak yola çıkan Somuncu Baba bu tür yolculuklarını tıpkı kendi meşrebindeki dervişler gibi bir başka mekânı ve oradaki insanları

Şeyh Hamid-i Veli olarak bilinen Somuncu Baba, Şeyh Hamîd-i Velî, Hamîd-i Kayserî, Hamîd-i Aksarayî, Somuncu Koca, Ekmekçi Koca olarak da isimlendiriliyor. Bayramiyye Tarikâtı kurucusu Hacı Bayram Veli'nin de hocasıdır. 1331 tarihinde Kayseri'nin Akçakaya köyünde doğmuştur. Anadolu'yu mânevi fetih için gelen Horasan erenlerinden Şemseddin Musa Kayserî'nin oğludur. Seyyid olduğu söylenir.

▲ Akçakaya'daki Evi

▲ Akçakaya Camii

yetiştirmek için yaparlardı. Yani onlarda ayrılık aslında bir vuslattı. Firak ile vuslat velide iç içeydi. Uzaklıkla yakınlığın iç içe olması gibi. Somuncu Baba'nın Bursa'yı terk etmekte olduğunu duyan öğrencisi Molla Fenârî, Bursa'da kalması için çok çabaladı. Fakat Somuncu Baba kabul etmedi. Molla Fenari, Bursalılara duâ etmesini istedi. Somuncu Baba, o an bulunduğu çınarın yanında yüzünü Bursa'ya dönerek, huzurlu, feyizli ve bereketli bir şehir olması ve yeşil olarak kalması için duâ etti ve Molla Fenari ile vedâlaşarak ayrıldılar. Bu olaydan sonra Bursa'da bu çınarın bulunduğu bölgeye "Duâ çınarı" denildi.

Bursa'dan Aksaray'a geldi. Abdurrahman el-Askerî ise Somuncu Baba'nın Bursa'dan ayrıldıktan sonra Ceyhan Nehri'nin kenarında bulunan Kozan (Sis) Kalesi yakınlarındaki bir köyde yerleştiğini ve Hacı Bayram-ı Veli'nin de buraya gelip kendisini ziyaret ettiğini belirtmiştir. Burada bir süre kaldıktan sonra önce Şam'a gitmiş, buradan Mekke'ye hacca gitmiş olan Somuncu Baba, hac dönüşü Aksaray'a yerleşmiştir. Aksaray'da Hacı Bayram-ı Veli'yi eğiterek yetiştirmiş, onu irşad vazifesi için Ankara'ya görevlendirmiştir.

1412 yılında vefat eden Somuncu Baba, Aksaray'da Hacı Bayram-ı Veli tarafından cenaze namazı kıldırıldıktan sonra bugünkü türbesinin olduğu yere defnedilmiştir.

Somuncu Baba'nın Yusuf Hâkikî ve Hâlil Taybî adında iki oğlu olduğu bilinmektedir. Yusuf Hâkikî Aksaray'da kalarak burada vefat etmiştir. Diğer oğlu Hâlil Taybî ise Darende'ye yerleşmiştir. Bazı görüşlere göre Somuncu Baba, Darende'nin Hıdırlık adı verilen bölgesinde oğlu Halil Taybî ile birlikte gömülüdür. Ancak burasının tekkesi/makamı olma ihtimali daha güçlüdür. Hatta Sefine-i Evliya'da Hüseyin Vassaf Gebze dolaylarında da Somuncu Baba'ya izafe edilen bir türbe bulunduğunu ancak bunun bildiğimiz Somuncu Baba ile ilgisi olmadığını söyler.

Veli mekâna mana katan insandır. Diğer deyişle zamanın ve mekânın manasını kendi şahsında, geleneğinde, ilminde billurlaştıran ve etrafındakilere yayan insandır. Bundan dolayıdır ki Veli bu topraklardaki mana kaleleri ve burçlarıdır. Onlar manevi fetihlerin somut sembolleridir. Anadolu'da her yerde karşınıza çıkan türbeler ve orada yatan veliler bu yanlarıyla bilinmeli ve anlaşılmalıdır. Somuncu Baba'nın Bursa'da Osmanlı'nın merkezinde ya da Aksaray'da yaptığı şey sadece ekmek pişirip insanlara dağıtmak değildir. Ekmeği nimet ve rızık bağlamında bir sembol olarak düşündüğünüzde dağıtılan şeyin büyük bir cihan devletinin manevi rızkı olduğu açıktır.

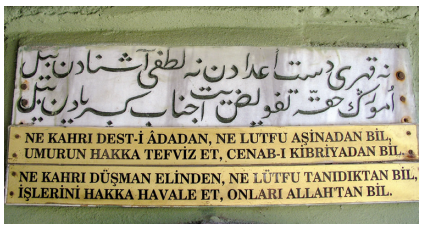

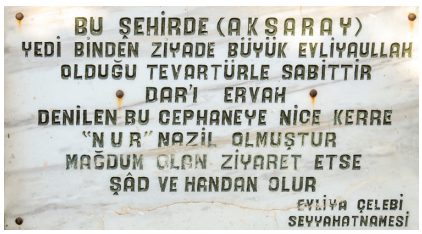

▲ Aksaray'daki Mescidin İçi

▲ Aksaray'daki Kabri

Akçakaya'dan başlayıp Aksaray'da biten bu mana yolculuğu aslında bizim bu meşrepteki insanlarımızın coğrafyayı mana bakımından nasıl yurt yaptıklarının da işaretidir. Alperenin silahla yaptığını onlar dil ile gönül ile kitap ile kalem ile yaparlar. Bugün ister Kayseri Akçakaya'da doğduğu eve gidin, ister yazları dinlendiği Darende'ye gidin isterse medfun olduğu Aksaray'a gidin fark etmez. Veli ilmi ile ameli ile eserleri ve talebeleri ile oradadır. Bir başka bakış açısı ile aslında Somuncu Baba ve benzeri veliler, farklı mekânları eşya ve hadiseleri yorumlama biçimleriyle olduğu kadar mekân anlayışları ve o mekânı mekân yapışlarıyla da bütünleştirmektedirler. Çokluğu teklik haline getirmenin, bir mana üzerinde farklılıkları birleştirmenin bir yolu da budur.

Yazımızı belki de ona Somuncu lakabını vermeye sebep olan bir menkıbesi ile bitirelim...

Somuncu Baba, bir gün fırına ekmeklerini sürdü. Pişmesini beklerken, yanına Pâdişâh Yıldırım Bâyezîd Hân'ın dâmâdı Seyyid Emîr Sultan geldi. Elinde bir çömlek vardı. "Selâmün aleyküm baba!" dedi. O da; "Ve aleyküm selâm" diyerek birbirlerine bakıştılar. Başka hiçbir kelime konuşmadan tanıştılar. Emîr Sultan, elindeki yemek çömleğini Somuncu Baba'ya verip, içindekinin pişirilmesini ricâ etti. Somuncu Baba, kabı alıp fırının ağzından içeri sürmek istediyse de, çömleği fırına sokamadı. Bir daha denedi, yine olmayınca, Emîr Sultan'a döndü ve "Anladım ki, bu çömleği fırına sen süreceksin!" dedi. Emîr Sultan; "Peki" diyerek çömleği aldı ve fırının gözünden içeri rahatlıkla sürdü. Fakat fırında hiç ateş yoktu. Somuncu Baba fırının ağzını kapattıktan sonra; "Birazdan pişer bekleyiniz." buyurdu. Bir müddet bekledikten sonra kapak açıldı. Fırında hiç ateş olmadığı hâlde yemeğin piştiğini gören Emîr Sultan, Somuncu Baba'nın büyük velîlerden olduğunu anladı. Ve dostluk böyle başladı. ▪

Yılanlı Dağı

Dursun Çiçek

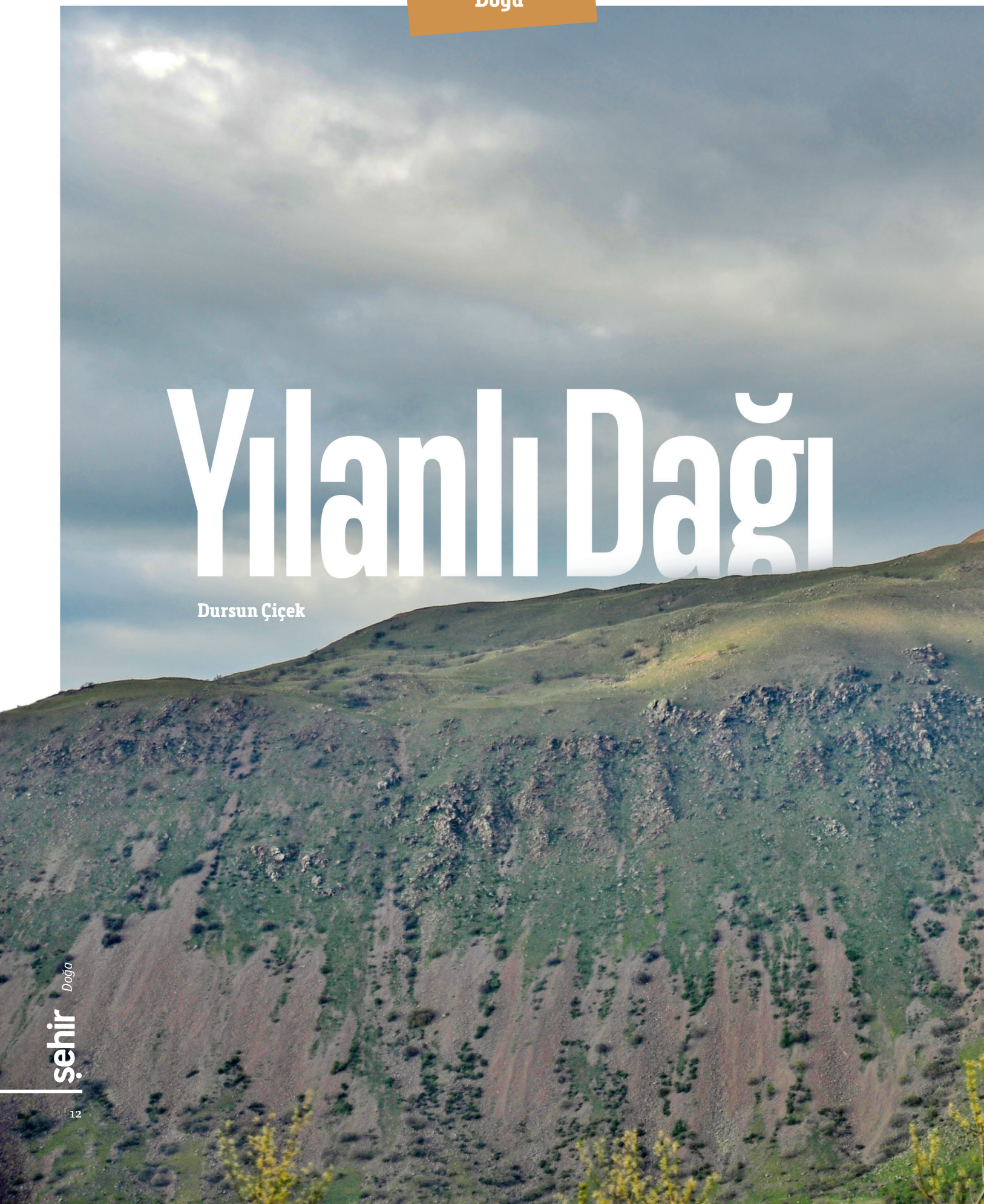

Alacalı kartal, mavi gökte süzülüyordu. Üzüm çubukları ile kaplı vadiyi, dağları tarıyor av arıyordu. O sıcak öğle vaktinde, kanat çırpmadan uçuyor, beyaz bulutlar arasında dolaşıyordu. Kartala göre uzaklar yakındı ve siyah gölgesi vadiye düşüyordu.

Kartalın kara gölgesi asmalarda, ağaçlarda geziyor, kartal gökyüzünde dönerek yükseliyordu. Cırcır böceklerinin kulak tırmalayan sesi ovayı dolduruyor, rüzgar ılık nefesini yer yüzünde gezdiriyordu. Sarısıcakta hayat bulan cırcır böcekleri çılgınlar gibi ötüyor, cırcır böcekleri kayısı vaktinin geldiğini söylüyordu. Ağaçların, evlerin gölgesi kısa düşüyor, o sıcakta insanlar ve hayvanlar ağaçların, evlerin duldasından çıkmıyordu.

Yükseklerden yeryüzünü gözleyen kartal, nihayet otlar arasındaki çatal dilli yılanı gördü. Yılanı gören kartalın sevinç çığlığı, cırcır böceklerinin sesini bastırdı. Keskin çığlık vadide, Yılanlı Dağı'nın ulu kayalarında yankılandı. Alacalı kartal kanatlarını gerdi, nasırlı ayaklarını karnına çekti, kurşun gibi yeryüzüne indi. Tekrar yükseldiği zaman siyah yılan pençesinde kıvranıyor, kartal gökyüzünün derinliğine yılanı çekip götürüyordu. Yılan kıvrılıp bükülüyor, omurgası kırık, kartalın pençesi sırtında, ancak ölümün kanlı gözlerini fark edebiliyordu. Daha fazla kıvrılıp bükülemedi. Kartalın eğri ve sivri gagası yılanın başına bir kere indi.

Yılan anında hareketsiz kaldı. Kartal avını Yılanlı Dağı'nın doruklarına çekecek ve koca kayaların gölgesinde ağır ağır yiyecekti.

Süleyman Sağlam, Yılanlı Dağı, s. 1

Şahmaran'dan Askalabos (Asklepion)'a, eski Türk hikâyelerindeki ejderhalardan, Tevrat'taki anlatımlara, Lokman Hekim'den Hacı Bektaş-ı Veli'ye yılan hikâyeleri ile geçti çocukluğumuz. Yılanın yavrusunun yerini değiştiren nenemin süt koyduğu kaba zehrini akıttığını gören dedemin haber vermesi üzerine nenemin meseleyi anlaması ve yavruları yeniden yerine götürmesi ve arkasından yılanın tekrar gelip süt kabına dolanarak zehirli kabı devirmesi çocukluğumun unutulmaz hikâyelerindendi.

Hangi hikâye veya masal olursa olsun yılandan korkmayan yoktur. Tıbbi anlamda şifanın sembolü kabul edilse de bizim için korkunun, zehrin, sinsiliğin, kıvraklığın sembolü idi. Benim köyümde tarlamızın ve söğüt ağaçlarımızın olduğu mevkiinin adı yılanlı idi. Rahmetli babamla oraya ilk gittiğimde yılanların yerini sormuştum. O da; "oğlum her yerdelerdir ama onlar sen onlara zarar vermediğin sürece sana zarar vermezler" diyerek rahat olmamı söylerdi. Lakin mevkiinin adının yılanlı olması bile ürkmeme yeter de artardı bile.

Üniversiteyi kazanıp Kayseri'ye geldiğimde Erciyes'in etrafındaki dağlardan birinin adının Yılanlı olduğunu

duyduğumda doğal olarak çocukluğuma gitmiştim. Yılanla ilgili bütün hikayeler, anlatılar, türküler, şiirler yadıma geldi. Bizim için dağ demek Erciyes demekti ama bir tarafta Ali Dağı öbür tarafta Yılanlı Dağı onu bütünleyen unsurlar gibiydi. Bir şiirin anlamları, bir türkünün melodileri, bir fotoğrafın detayları, bir tablonun tamamlayıcılarıydı.

Bir dağa neden yılanlı denir? Bildik başka bir anlamı yoksa yılanı çok olduğu için olsa gerek. Nitekim dağın etrafının taşlık olması bende de ilk bu çağrışımı yapmıştı. Her ismin elbette bir hikâyesi vardır. Erciyes'in onlarca, Ali Dağı'nın pek çok ama Yılanlı Dağı'nın hiç yok... Olmalıydı aslında. Çünkü ismin peşinden gider bütün anlamlar... Ya da bütün anlamlar bir isimle billurlaşır...

Hemen Er ve Ciş efsanesindeki ejdarhanın bulunduğu dağ geldi aklıma. Hani ne diyordu kızın babası "Karşı dağın tepesinde alev kusan bir ejder var. O ejderi öldürüp gel! Kızım Ciş'de senin olsun". O ejderha Yılanlı Dağı'nda mıydı? Onun için mi Yılanlı diyorlardı. Aladağ'ı Ali Dağı yapan muhayyile Yılanlı Dağı'nı da Orta Asya'dan, Altaylardan mı getirdi bilinmez...

Demirci Yazısı'ndan Yılanlı Dağı'na giderken düşünceler dağ yoluna girdiğimizde mekana karışıyordu. Meşe ağaçları ve kavaklar yolumuzda bize eşlik ediyordu. Taşla yapılı bağ evleri, Talas ve Hisarcık'ta gördüğümüz bağ evlerine göre daha doğaldı.

Dağların balkonları insan gönlüne benzer. Eşya ve hadiseleri bütün berraklığı ve bütünlüğü ile görür. Akıl nasıl

böler, parçalar, bağlantı kurarsa, gönül de inadına bütün görür, geniş bakar... Nitekim Kükürt Bağlarına doğru bir açıyla baktığımız Beğendik Bağları, Sakar Bağları ve Erciyes öylesine ahenk içinde görünüyor ki. Dağ dağı daha iyi anlıyor, çünkü daha iyi ve güzel görüyor diyorum içimden.

Zirveye doğru devam ederken dağların en iyi kılavuzları olan çobanlar veya oralarda yaşayan insanlarla karşılaşıyoruz. Mekânın en iyi bilenleri kesinlikle onlar. Sadece bilenleri mi anlayanları da. Mekâna

isimler verişlerinden anlayabiliyorsunuz bunu. Yolda karşılaştığımız Mustafa Amca'ya hem dağı anlattırıyoruz hem de mekân isimlerini soruyoruz. Mekân isimlerini elindeki asa ile uzatarak gösterirken Süleyman Sağlam'ın romanını sanki satır satır yeniden okuyoruz.

Saymaya başlıyor Mustafa Amca: Şurası Harami Deresi mevkii. Şoo taraf Cılga yolu. Boncuk Kuyu şurada, Minare Kaya burada. Saymaya devam ediyor mevkileri tek tek. Eğri Kaya-Koyunbaba, Arpa Dağı, Çukur Kuyu, Kulaklı Bağları-Sallı Bayır, Gölgeli Kaya, Yiğitler Kayası, Kızlar Hanı... O saydıkça hafızam beni başka mekânlara götürüyor. Aslında insanlar mekânlara benzer isimler koyuyorlar. İster Kırşehir'e gidin, ister Bolu'ya. Veya ötelere, Balkanlar'a gidin ya da Türkistan'a... İsimler aynı. Çünkü insan bir yerden bir yere giderken sadece isimleri değil aslında ruhu ile birlikte mekânı da taşıyor.

Dağ yolları ne güzel... Yılanlı Dağı'n yolları da ismi ile müsemma. Sanki bir yılan sırtında kıvrım kıvrım gidiyor hissine kapılıyoruz. Gah sağ tarafa Eğri Kaya tarafına düşüp aşağıda mana ikliminin sultanı Koyun Baba'ya bakıyoruz. Gah batı sırtında Hürmetçi Sazlığı'na doğru gittikçe yayılan Organize Sanayi Bölgesi'ne bakıyoruz. Birazdan zirveye çıkıp, tümülüsün üzerinden Erciyes'i ve Kayseri'yi seyredeceğiz.

Yılanlı Dağı'n zirvesindeki tümülüsün üst kısmı yassı hale getirilmiş. Araba ile rahatlıkla çıkabiliyoruz. Etkili bir rüzgâr hafiften üşütse de seyrettiğimiz manzara her şeye değiyor. Gerçekten Erciyes buradan bir başka görünüyor. Aşağıda Beğendik ve Sakar Bağları, Fatma Güllü, Kartın, Yanık Dağ, Kefeli, Oğlakkıran, Sütdonduran bütün ruhuyla görünüyor. Erciyes'in eteğine tutunmuş çocukları gibi her birisi. Bağların yeşili dağların beyazına karışıyor. Bereketi ve rahmeti en iyi dağdan görüyor insan her boyutu ile. Mezarlık Hacılar'a doğru ilerlemiş diyoruz içimizden ölümü düşünerek. Şehrin sadece batı kısmını ve Erkilet tarafını görebiliyoruz.

Yılanlı Dağı gizemli bir dağ. Sırrını kendinde tutuyor. Keşfedilmemişliğini insan iliklerine kadar hissediyor. Karşısında Ali Dağı ile birlikte sanki Erciyes'in muhafızı gibi duruyor. Erciyes açısından baktığında sağ tarafta Zülfikar'ı temsil eden Ali Dağı, sol tarafta ise adeta şehrin ve dağın kapısını bekleyen Şahmaran, Yılanlı Dağı... Süleyman abinin

Yılanlı Dağı gizemli bir dağ. Sırrını kendinde tutuyor. Keşfedilmemişliğini insan iliklerine kadar hissediyor. Karşısında Ali Dağı ile birlikte sanki Erciyes'in muhafızı gibi duruyor. Erciyes açısından baktığında sağ tarafta Zülfikar'ı temsil eden Ali Dağı, sol tarafta ise adeta şehrin ve dağın kapısını bekleyen Şahmaran, Yılanlı Dağı...

romanı, mekanları, kahramanları yeniden yadıma düşüyor. Yılanlı Dağı'ndan inerken Yılanlı Dağı romanında kaybolarak yolumuza devam ediyoruz...

Bu karmaşada doğanın bir parçası yılanlar, insanların kendilerine gösterdiği ilgiden yararlanır ve onlara zarar vermeden, o insanlarla iç içe yaşardı. Bunlar bir yana, Yılanlı Dağı'nın yılanları çeşit çeşitti. Kimi boz veya sarı renkli üçgen kafalı engerek yılanları, kimi de siyah fakat zehirsiz kalın yılanlardı. Bazen alacalı renkleri ile göz kamaştıran güzellikte ki yılanlar da vardı. Niyet ahalisi yılanı evinin, bağının bekçisi sayar, yine de uzak dururdu. Niyette yalnız Kara İsmail vahşi hayvan ve yılanlardan çekinmezdi. Onlara iyi davranırdı, onlara yaklaşmayı öğrenmişti. Temin ettiği sütleri kaplara dağıtır, onları köpek, kedi gibi beslerdi.

Keklikler evinin damında şakır, yılanlar sekide dolaşırdı. Kara İsmail, vahşi doğa ile dosttu. Onun bu haline insanlar alışıktı. Hatta onda daha büyük güçlerin olduğuna inanılır, hastalar şifa bulmak için gelirdi. Dalak kesme, şişe çekme, kurşun dökme, şerbetleme, okumak, üflemek, sülük vurmak, un tütütmek Kara İsmail'in işiydi. Şifa bulanlardan hediye kabul etmez, çoğu insanların derdine deva olmaya, ümit dağıtmaya özen gösterirdi. Hoca'nın dünya malında gözü yoktu. (Süleyman Sağlam, Yılanlı Dağı, s. 245-246) ▪

Kayseri Oturmaları

KÜLTÜR VE DÜŞÜNCE HAYATIMIZA ETKİLERİ

Muhsin İlyas Subaşı

Geleneği, geçmişin çöplüğü olarak görenlerden değilim. Çocukluğumu, adetlerin kurallaştırdığı bir ortamda geçirdim: Hasat mevsimi bitip, insanlar kış ihtiyaçlarını, kışın devamında baharın ve hasat mevsimine kadar yaz ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra bizim odamızda her akşam toplanırlar uzun kış gecelerinde sohbetler yaparlardı. Bu oturmalar ortak aklın, ortak çıkarların, ortak hizmet alanlarının, ortak duyarlılığın beslenip hayata geçirildiği bir nevi forum niteliğindedir. Kayseri'deki bu geleneksel oturmaların, oluşturduğu çok önemli hizmetler olmuştur. Hayır hizmetleri, yatırım hizmetleri, kültürel faaliyetler, çok sık rastlanılmasa da siyasi kadrolaşmalar hep buralarda şekillenir.

Bu oturmalara ortak ilgi alanları örtüşen 8-10 kişiden 15-20 kişiye kadar insanlar, haftanın bir günü sırasıyla bir evde toplanırlar. Öncelikle dini konular konuşulur, sonra ortak meselelerini ele alırlar, günün konularını tartışırlar. Projeleri varsa onun detayları üzerinde dururlar. Mesela, Bünyan Elektrik Santrali böyle bir oturmanın mahsulüdür. Organize Sanayi Bölgesi, Çinkur, Meysu gibi tesisler de bu oturmaların gün yüzüne çıkardığı kuruluşlardır.

Bünyan Elektrik Santrali, Organize Sanayi Bölgesi, Çinkur, Meysu gibi tesisler bu oturmaların gün yüzüne çıkardığı kuruluşlardır.

Belli bir yaş, olgunluk ve kültür seviyesine ulaştıktan sonra burada da bu tür akşam oturmalarına katılmaya başladım. İlk oturma grubumuz, 1978 yılında oluştu. Burada, Ahmet Sarıalp, Ali Kaya, Burhan Karamustafaoğlu, Cemal Oğuzhan, Halit Erkiletlioğlu, Mehmet Baktır, Mehmet Çayırdağ, Mustafa Erkan, Mustafa İlhan, Naci Gavremoğlu, Tahir İbibik. Bu isimlerle başlayan beraberliğimiz, 35 yıldan bu yana çok ciddi aksamalar olmadan devam etti. Bu isimlerin hepsi kendi alanında temayüz etmiş dostlarımdır. Değişik hizmet alanlarından gelen bu gönül dostlarıyla, beraberliğimizin önemli meyvelerinden ziyade, tatlı hatıraları oldu.

Bunlardan ilki, 1998'de topluca Divriği Ulucami'ye yaptığımız seyahattir. 200 km'ye yaklaşan uzunca bir yolculuktan sonra Divriği'ye öğle üzeri ulaştık. Bu gezimiz bize coğrafyanın vatana dönüşmesinde taşla vurduğumuz kalıcı mührün heyecanını yaşattı. İlçenin güneydoğusunda bir tepenin eteğine 1228 yılında Mengüce-koğulları'ndan Ahmet Şah tarafından inşa ettirilen bu Cami ve Daru'ş-Şifa, dünya tarihinin kalıcı miraslarından birisi olarak beni birçok yönüyle etkiledi. Burada dillenen sükût, bir hayat saltanatına dönüşüyor. Taşın gözlerinizi okşayan

desenleri ruhunuza bir aşk kıvılcımının hayranlığını taşıyor. Burada hürriyetini kaybeden taşın haysiyetine ulaştığını, bir ilahi güzelliğin sembolü haline geldiğini görmek mutluluk veriyor insana. 8 asır önceki insanımızın o sanat dehasını nasıl izah edersiniz anlamak zor: Caminin taç kapılarından adeta fışkıran üzüm salkımları, o leziz tadını görüntüye dönüştürüp duygularınızı yıkıyor. Burada birkaç saatlik ziyaretimiz ömür boyu sürecek hasretlik duygusunun ilk kıvılcımını tutuşurdu yüreğimizde. Ben eserden çok bu eseri burada var eden iradeye, onu şekillendiren dehaya hayranlık ve geleceğimize güven duygusuyla ayrıldım buradan...

Arkasından GAP gezisi! Bu geziye son dakika da katılamama talihsizliğim oldu. Eşimin ciddi bir sağlık problemi beni engelledi, ancak giden ekibin anlattıklarıyla sanki oradaymışım gibi bir duyguyu yaşadım. Çünkü bu defa, GAP'ı sanal âlemde defalarca gezdim. O da yetmedi, bölgeye yalnız başıma gittim. Azgın Dicle ve Fırat sularına vurulan gemin toprağımızda bereket göllerine dönüşmesi büyük bir şanstı. Artık, bölge insanının asırlardır hüsrana uğrayan umutları burada berekete dönüşecekti. Hem kurak toprağa can verecek, hem de ülkenin kaderine enerji yükleyecekti. Bölgenin bu taşkın çocukları Dicle ve Fırat'ın Yukarı Mezopotamya'yı tarihinin hüzünlü sayfasından çıkarıp, geleceğinin ihtişamlı kuşatıcılığına taşırken, ekmeğimizden suyumuzdan kesilen 32 milyar doların sokağa atılmadığını görmek insana yalnızca mutluluk değil, aynı zamanda güven de veriyor. Nasıl vermesin ki, 25 büyük sulama projesiyle 1,8 milyar hektar alan suya kavuşacak kuraklığın yerini bereket tarlaları alacak. Burada Türk'ün mâkus talihinin yenildiği, muhteşem bir kalkınma hamlesinin geleceğe heyecanla taşınan hamlelerine her şeyinizle katılmış oluyorsunuz.

Ve Hatay'a gidişimiz... Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Rektörü, Prof. Dr. Haluk İpek, bizi oturma grubumuzdan Prof. Ad. Ali Kaya Aracılığıyla Hatay'a davet etti. 2001 yılında kalktık üç araba ile yola düştük. Giderken Kaya bize, İskenderun'un çok güzel kebabından söz etti. Geç saatte sözünü ettiği lokantaya ulaştık. İyi de acıkmıştık. Ancak lokanta deniz kenarında ve boştu. Biz, birşeyler bulup yiyebilir miyiz diye içeriye yürürken, gruptan Gavremoğlu, İbibik ve Oğuzhan, bir köşe alkol alan birkaç kişilik bir müşteriyi görmüşler."Biz, içki içilen bu lokantada yemek yemeyiz", diyerek dışarı yürüdüler. Doğal olarak topluca dışarı çıktık. Lokanta sahibi, "Ağabey, ben de Kayseriliyim, ben de içki kullanmamam, ancak burada alkolsüz lokanta bulamazsınız", dediyse de, bizler topluca arabalarımıza döndük, ancak bizi oraya büyük umutlarla götüren Kaya'nın hali kötüydü. Sonuçtan fazla bozulmuştu, davranışlarıyla belli etmese de hali her şeyi anlatmaya yetiyordu. Dönüyoruz gecenin hayli geç vakti olmuştu, "İçim kıyılıyor birşeyler yememiz lazım", derken, Migros'un önüne geldik, "Buradan birşeyler alalım", diye arabayı durdurmak istedi, arkadaşlar yine itiraz ettiler:

"Hayır, burasının o lokantadan ne farkı var, adamlar alkol satıyorlar, burada da yemeyiz!"

Baktır bağırmaya başladı:

"Yahu benim daha fazla duracak halim yok, bisküvi falan birşeyler alalım hiç olmazsa", dediyse de arabamız ilerlemişti. Bereket karşımıza Yimpaş çıktı. Saat de 22'ye gelmişti. Market kapanmak üzereydi. Bereket burasının işletme müdürü Ali Hoca'nın öğrencisiymiş. Müşterileri gönderdikten sonra bize hemen hamburger türü güzel bir sofra hazırladı. Karnımızı doyurduk gözümüzün önü açılmıştı. Market Müdürü, adeta Ali Hoca'nın lokantada yerle bir edilen prestijini yeniden inşa ve ihya edercesine, "Beyler Ali Hocam olmasaydı, ben bu saatten sonra burayı size açık tutamazdım", diyerek Hocanın lokantada uğradığı hezimetini telafi etmiş oldu.

Hatay'a gittik, üniversite misafirhanesine yerleştik. Sabah kahvaltımızı Rektörün vereceği bildirildi ve bizleri Üniversitenin özel misafirlerini ağırladıkları bir salona aldılar. Eyvah, içeride üçgen gibi merdivenler halinde sıralanmış duvarlara Türkiye'de ve Avrupa'da üretilen ne kadar içki varsa dizilmiş. Akşam kazan kaldıran arkadaşlarımızın gıkı çıkmadan burada kahvaltıyı yaptık. Bu defa, öğle yemeğinde de rektör'ün misafiri olduğumuz bildirildi. Bizi alıp bir lokantaya götürdüler. Bir de ne görelim, akşamleyin o bomboş lokanta lebalep adam dolu ve bize özel bir masa hazırlattırılmış. Hepimiz kuzu kuzu girdik içeri, Gavremoğlu, "Ben burada yemek yemem", diye tutturdu. Rektör, onun eline büyükçe bir marulu alıp

dışarıda dolandığını görünce, “O beyefendi ne yapıyor, perhizi mi var yoksa. Gelsin içeri kendisi için gereken yemek neyse o hazırlattırılır”, dediyse de bir defa ‘ıh’demişti, içeri gelmiyordu. Bu defa yanına gittim, “Mecelle’de bir hüküm vardır, zaruretler memnu olan şeyleri mübah kılar”, diye. Burada biz de keyfimizden oturmadık, ayıp olur”, dedim ve gönülsüz de olsa içeri girdi. Yemeği yedikten sonra dışarı çıktık; “Gördünüz mü beyler, keyfimizden olmasa da burada yemek bize nasipmiş dönüp geldik. Artık bunun yorumunu siz kendiniz yapın”, demekten kendimi alamadım.

Adana Gezimiz doyumsuz iz bıraktı bizde: Dr. Mehmet Baktır’ın sınıf arkadaşı Adana Devlet Hastanesi Başhekimiydi Bizi Adana’ya davet etti. Bir bahar günü kalkıp yola çıktık. Önce Mersin’e uğrayıp orasının meşhur paça çorbasını içtik. Oradan Adana’ya geçtik. Öğleyin bizi bir lokantaya götürdü ev sahibimiz. Adana kebabı yiyeceğiz. Ancak kebaptan önce gelen garnitür neredeyse karnımızı doyurdu. Arkasından kebaplar geldi. Benim bir anlayışım vardır, gittiğim yerde gördüğüm güzelliği de eksikliği de o yerin sorumlularına söylemektir. Lokantada çok iyi bir hizmet gördük. Kalkıp lokanta sahibine teşekkür edeyim dedim:

“Beyefendi hizmetin mükemmeldi. Bizim oralarda böyle bir hizmet anlayışı nedense olmadı.”

Adam biraz da taşı gediğine koymak istedi galiba.

“Ağabey, ben de Kayseriliyim. Kayserili lokantada böyle bir hizmeti pek benimsemez.”

“Yani paraya kıyamaz demek istiyorsun öyle mi?”

“Evet, maalesef öyle!”

Doğrusu cevap verecek bir söz bulamadım.

Dönüşümüzde Tarsus’a uğrayıp Ashabı Kehf mağarasını ziyaret ettik.

Bir güne sığdırdığımız bu gezinin, ekibin moral yenilemesi bakımından çok faydalı olduğunu söylemeliyim.

Bu kış oturmalarımıza zaman zaman bazı dostlarımız kısa süreli katılıp ayrıldılarsa da, bu kadro sürekliliğini korudu. Bu kadar zaman içerisinde de unutamadığımız, hayatımıza renk katan bazı olayları yaşadık. Bunlar, bu tür yaşama biçiminin artıları ve eksileri olarak geleceğe bir sosyal hatıra olarak intikal etsin istedim: Bir gün bu oturmanın birisine

katılamayacak kadar hastalandım. Yerimden kalkacak halim yok. Gece saat 01’e doğru zil çaldı. Hanım telaşlanmıştı, “Bu saatte neyin nesi acaba?” diye. Yataktan doğrulacak halim yoktu ama mecburen kalktım aşağı inip kapıyı açtım, bizim oturma grubu topluca gelmişler:

“Madem hastasın ziyaret edelim dedik!”

Yapacağım bir şey yoktu, üzerimi değiştim, Kamelyaya aldım ve

“Allah sizin hayrınızı versin.”

Mustafa Erkan, çıkıştı:

“Oturma azizim, biz buraya sucuk yemeye geldik!”

“Peki, getirdiniz mi?”

“Getirsek buraya niye gelelim?

“La havle” çekerek içeri döndüm, hanıma evde sucuk olup olmadığın sordum. Olduğunu söyledi. Buzdolabından hepsini aldım, bir koliye yakın yumurta da vardı onları da, birlikte mutfakta pişirip yedik. İşin ilginç tarafı, yatağından doğrulurken sendeleyen Muhsin, birden dirilmişti. Hastalığımın doktoru Mustafa Erkan’a muayeneye bile gerek kalmamıştı artık. Gecenin geç vaktine kadar, saat 03,5’a kadar yedik içtik, ilahiler, şarkılar okuduk ve dağıldık. Sabahleyin hiç hastalık atlatmamış gibi kalkıp işime gittim.

Bu oturmalarımızı zaman zaman yemekliye de dönüştürdüğümüz oldu. Bir defasında, Burhan hoca, Hisarcıkta, bize

yemek vereceğini söyledi: "Yemeği orada yiyelim. Hemen karşımızda da Sauna var, oraya da gider terleriz." Aslında yanlış bir başlangıç olacaktı, tok karnına saunaya gidilir mi? İşin o tarafını düşünen hiç olmadı. Kalkıp gittik. Karakışın tam ortası Kayseri tabiriyle "çat ayaz"ın hakim olduğu bir pazar günü, kış boyunca hiç yanmamış ev de sobayı yaktık, ama bana mısın demiyor. Sobanın yanındaki bardak buz tutmuş, ısı onu bile eritmiyor. Soğuk hepimizi sarstı. Dayanacak halimiz kalmadı, kıymalı soteyi ocakta kavurup yedik ve arabalarımıza atladığımız gibi Hamam'ın kapısına bile bakmadan kendimizi şehre attık. Ondan sonra, hocaya her oturmada, "bir daha bizi sakın oraya davet etme, hepimizin neslini kurutursun sonra", demekten de kendimizi alamadık. İçimizden birisi çıkıp da, "önce saunaya gidelim sonra yemek yiyelim", demedi. Öyle yapsaydık zatürreeden ekibin yarısını kaybedebilirdik.

Benim bir başka oturma grubum da edebiyatçılarlaydı. Onun başlangıç tarihi daha eskilere gider. 1975'lerde oluşturmuştuk. Muin Feyzioğlu, Ahmet Sıvacı, Bekir Oğuzbaşaran, Kadir Keçebaş, Kadir Özdamarlar, Mahmut Çağlıgöncü, Mehmet Delibaş, Selim Tunçbilek, Süleyman Kocabaş, Ümit Fehmi Sorgunlu'dan oluşan bu ekip

her hafta cuma akşamları bir araya gelir, hem gündemdeki edebi meseleleri tartışır hem de kendi ürünlerimiz üzerinde konuşurduk. Arada bir rahmetli Muzaffer Tok, Mehmet Şahin, Muzaffer Civelek, Cemal Özüven, Mahir Sürmelibey, Nevzat Özkan, Ünal Tayfur, Mahmut Sarıkaya, Şadi Kocabaş da dâhil olurdu. Bu ekibin önce Kayseri kültürüne, sonra da Türk kültürüne büyük katkıları oldu. Kayseri Sanatçılar Derneği'ni kurarak iki yıl üst üste kültür ve edebiyat ödülleri verdik. Bu ödüller sayesinde, Türkiye'mizin, Cemil Meriç, Ahmet Kabaklı, Mehmet Çınarlı, Durali Yılmaz, Bahattin Karakoç Mehmet Akif İnan, Sevinç Çokum, Mustafa Ruhi Şirin, Saim Sakaoğlu gibi daha birçok ünlü isim buraya geldi ve büyük törenlerle ödüllendirildi. Bu ekiple de Ankara, Sivas ve Osmaniye'ye grup halinde gezilerimiz oldu. Bu oturmalarda yaşadığımız birçok şeyi belki unuttuk, ama bu gezilerin hatırası hala hafızalarımızda tazeliğini korumaktadır.

Benim yayınladığım "Küçük Dergi", Mahmut Çağlıgöncü'nün çıkardığı "Kültür ve Sanat" dergileri bu ekibin malzemesiyle hayatiyet buldu. Buradaki arkadaşların birçoğunun önemli eserleri yayımlandı. Ortak şuurun neler yapabileceğinin en güzel örneğini biz bu kadroyla gösterdik. Ne var ki, şair ve yazarlarda birkaç eser verdikten sonra ortaya çıkan 'kifayet duygusu' bu güzel ortama devam fırsatı vermedi. Buna rağmen, biz çok şeylerin birbirimizi anlama, kabullenme ve yüreklendirme ile göstermiş olduk. İstanbul'un, Marmara Kıraathanesi, Küllük'ü, Çınaraltı'sı, bizde bu akşam oturmalarıyla şekillenmiş oluyordu. O yıllarda başlayan bütünlüğümüz oturma şeklinde devam etmediyse de birçoklarıyla sıcak dostluk ilişkisi sürmektedir. Bu da bir edebiyatçı için az bir kazanç değildir. Çünkü Kayseri bugünkü kültürel dinamizmi o günlerin malzemesiyle hala beslenmektedir... ▪

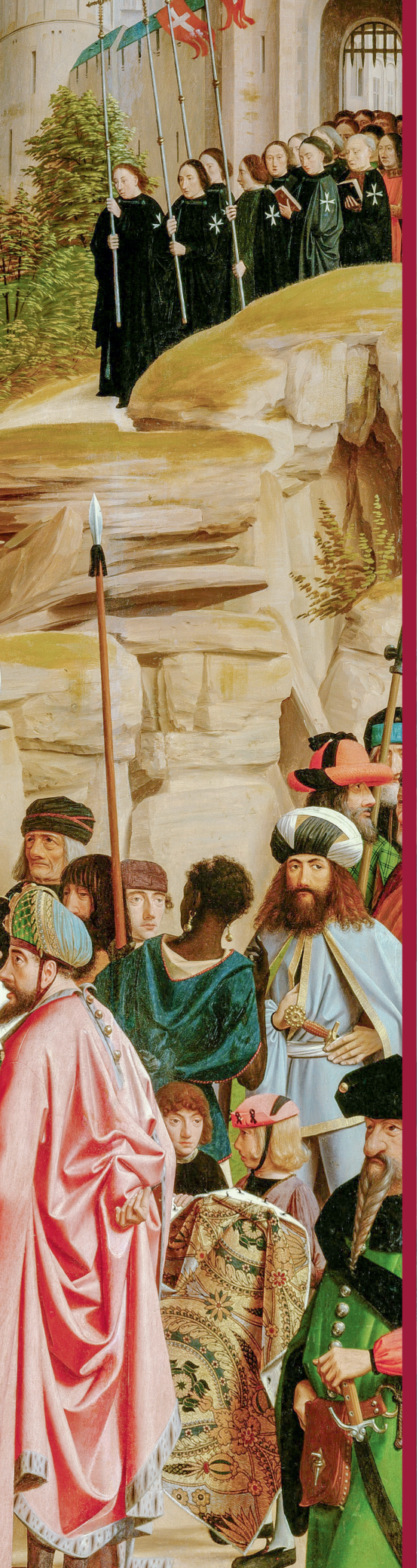

Kayseri'de Sürgün Bir **Roma İmparatoru**

Halit Erkiletlioğlu

Roma hâkimiyeti Anadolu'da devam ederken Kappadokia eyaletinin başkenti olan Kaisariea, 4. yüzyılda Hıristiyanlığın benimsenmesi açısından en parlak devrini yaşamaktadır. Çünkü burada en önemli kilise babalarından Basileius ve Gregorius ikâmet etmektedir. M.S. 345 yılının ikinci yarısında Roma İmparatoru İkinci Constantius, aynı hanedana mensup kuzeni Iulianus ve Gallus'u tahtı için tehlikeli görerek Roma'nın en uzak eyaleti olan Kappadoki'daki Kaisareia'ya sürgün gönderir. Bu sürgün yerinin şehir merkezine yakın bir mevkide olan "**Fundus Macelli**" (İmparatorluk Çiftliği veya Makali Köyü[1]) ismi ile anılan bir yer olduğu bildirilmektedir.[2]

Burada içinde hamamlar ve kaynaklar bulunan bir çiftlikte altı yıl boyunca üvey kardeşi Gallus'la birlikte yaşamışlardır. Hatta Roma İmparatoru Constantius doğuya

1 *Abu'l Farac Tarihi*, T.T.K Çev: Ömer Rıza Doğrul, Ank. 1987 C: 1, S: 135
2 Baydur Nezahat, *İmparator Iulianus*, İst. Ünv. Ed. Fak. Yay. 1982, s. 10

▲ Iulien'i Öldürerek Hıristiyanlığı Kurtardığına İnanılan Kappadokialı Aziz Merkürüs

Iulianus Apostata M.S. 362 senesinde Antiochia'ya giderken uğradığı ve hiç sevmediği Kaisareia'daki Zeus ve Apollon tapınakları ile Fortuna tapınağının Hıristiyanlar tarafından tahrip edildiğini görünce, şehirdeki bütün kiliseleri yıktırtır ve Kappadokia'nın baş şehri Kaisareia'yı şehir listesinden silip, Kaisereia adını kaldırarak yeniden Mazaka'ya çevirdiğini, şehir ve çevresindeki kiliselerin mal ve paralarının işkence ile ortaya çıkartılmasını, rahip sınıfının askere alınmasını ve bütün Hıristiyanların köylüler gibi vergi ödemesini emreder.

sefere giderken bu sürgünde bulunan iki prensin durumlarını kendi gözleriyle görmek için Kaisareia'ya uğramıştır.[3]

Sürgün yıllarında Tevrat ve İncil'i detaylı bir şekilde inceleyen Iulianus, kendisine ters düşen yerlerini açıklamaya çalışmıştır. Bu tarihte Kaisareia'da bulunan Arian Piskoposu Georgius'un felsefe ve güzel söz söyleme sanatını anlatan kitaplarıyla dolu çok zengin kitaplıktan oldukça istifade ettiği halde ailesini öldürten ve ahlâktan uzak davranışlarda bulunan Hıristiyan imparatorlar sebebi ile ve ayrıca düşük karakterli bir papazın uygunsuz davranışlarından dolayı Hıristiyanlık'dan nefret eder hale gelmiştir.

M.S. 351 yılında kendi çocuğu olmayan İmparator Constantius, aileden hayatta kalan amca çocuklarından Gallus'u Caesar yapmak üzere Macellum'dan saraya çağırınca Iulianus da İmparatorun emriyle sürgünden kurtulmuş olur. Iulianus; Konstantinopolis, Pergamon (Bergama), Ephesos ve Atina'da aldığı felsefe ağırlıklı eğitim sonucu Neoplatonizm (Yeni Platonculuk) etkisi altında kalarak bu felsefeyi benimser. Fizik ötesi ve töre bilimini temel alan bu felsefeye göre; *son hedef Tanrı görüşünü kazanmak olmalıydı. Buna da ruhun Tanrı ile birleştiği anda ulaşılırdı.* Iulianus'a göre de; bilim ve sanattaki başarı dine bağlı idi. Oysa Hristiyanlık; Yahudilikle putperestliğin karışımı, bozulmuş, kuru, felsefeden yoksun, insanlığı tembelleştirerek başarıyı önleyen bir yapıya sahipti. Ve O'nun karakteri, geniş hayal gücü eski tanrılara inanmaya daha uygundu. Fakat Constantius'un, putperestliği ve kurban kesmeyi yasaklayan emirlerine karşı görünmemek için bu fikirlerini özenle gizlemek zorunda kalmaktaydı.

İmparatorluğun doğu illerine hükmeden Caesar yapılmış bulunan Kardeşi Gallus'un acımasız ve zevk düşkünü uygulamaları sebebi ile gözden düşmesi ve Antiochia'da işlediği cinayetler konusunda yargılanarak M.S. 354 yılında başı kesilerek idam edilmesi, Iulianus'u hem çok üzer ve hem de çok korkutur. Ancak İmparatoriçe Eusebia'nın büyük çabası ile imparator'un küçük kız kardeşi Helena ile evlendirilerek 24 yaşında Caesar ilân edilir. Gallia'ya gönderilir. Orada birçok

3 Baydur Nezahat, *İmparator Iulianus*, İst Ünv. Edb. Fak. Yay. Nu:2934, İst. 1982, s.12

askerî başarıya imza atarak Consüllük payesini de alır. Artık O, itibarlı ve büyük bir ordu sahibidir. Bu statüsü İmparator'u endişelendirmektedir. Bu sebeple Pers savaşı için gittiği Doğudan dönünce Iulianus'un işini bitirmeyi plânlar. Ancak Tarsos'ta ateşlenir. Kilikia'da Mopsukrene (Mezaroluk) denilen yerde 3 Kasım 361 tarihinde ölür. Cesedi Konstantinopolis'e taşınır.

Nihayet M.S. 361 yılının ilk aylarında Roma tahtının boşalması üzerine Iulianus, Flavius Claudius Iulianus unvanı ile imparator olur. Derhal bu şansı kendisine sağladığına inandığı en büyük tanrı Helios'a inancını açıklar. Helenistik felsefeyi ve Büyük İskender'in izini takip ederek "Halkını yeniden çok tanrılı paganizme döndürme, Helen uygarlığını doğuya taşıma" ülküsünü benimseyen bir imparator olarak hedeflerini belirler.

İlk iş olarak pagan mabetlerini onartıp, rahiplerin görevlerini düzenler, tanrılara kurban adamak uygulamasını yeniden başlatır ve Hıristiyan mezarlarını kaldırtır. Din değiştirerek Paganizme döndüğü için günümüze kadar kilise tarafından **Apostata** yani dönek olarak sıfatlandırılmıştır.

Iulianus, Hıristiyanlık konusunda Basileius ve Gregorius'un bariz etkisi bulunan Kapadokya halkından hiç hoşlanmadığı için vilâyet valisini bir askeri güç ile buraya göndererek kilise mallarına el koymak ister. Fakat o sırada piskopos olan yaşlı Gregory, oğlunun ve halkın desteği ile bu emre karşı koymuş ve birliğin geri çekilmesini sağlamıştır.

Bütün bu sebeplerle nefret ettiği Kayseri şehri için Basileius'a (Büyük Basileius veya Vasileius) yazdığı bir mektupta; "*Ben Kaisereia şehrine yürümekte iken senin bana 2000 altın yollamanı emrediyorum. Bu sırada ben henüz büyük yolda olacağım ve en kısa zamanda Perslere karşı savaşa girişeceğim. Eğer bana boyun eğmezsen bütün Kaisareia şehrini yakacağım, bütün eski ve güzel binaları tahrip edeceğim, tapınak ve heykelleri yeniden onaracağım.* (Iulianus, putperest olduğu için Basileius'u Hıristiyanlık yapılarını yıkıp, putperestlik tapınaklarını onarmakla korkutmaktadır), *ki bütün dünyayı Roma İmparatoruna boyun eğdiğine ve O'na hiçbir zaman isyân edilmemesi gerektiğine inandıracağım.*" der.[4]

Nitekim **Iulianus Apostata** bir sene sonra, yani M.S. 362 senesinde Antiochia'ya giderken uğradığı ve hiç sevmediği Kaisareia'daki Zeus ve Apollon tapınakları ile Fortuna tapınağının Hıristiyanlar tarafından tahrip edildiğini görünce, daha da sinirlenerek şehirdeki bütün kiliseleri yıktırtır ve Kappadokia'nın baş şehri Kaisareia'yı şehir listesinden silip, Kaisereia adını kaldırarak yeniden Mazaka'ya çevirdiğini, şehir ve çevresindeki kiliselerin mal ve paralarının işkence ile ortaya çıkartılmasını, rahip sınıfının askere alınmasını ve bütün Hıristiyanların köylüler gibi vergi ödemesini emreder.[5]

Bundan sonra Kayseri'de fazla oyalanmayarak Tyana'ya (Niğde-Kemerhisar) geçer. Ordugâhını Antakya'da kurar. Burada kaldığı süre içinde İmparator olarak yaşadığı, o zamanların koyu Hıristiyan kenti Antakya'da kiliseye getirdiği kısıtlamalar ve pagan ibadetleri nedeniyle yerel halkla sürekli gerginlikler yaşamış ve hatta paganlığa geri dönmemeye kararlı bağnaz Antakya halkına yazdığı "**Misogopon**" (sakallı korkusu) adlı eserinde Hıristiyanlığa karşı verdiği mücadeleyi, pagan dininin güzelliklerini, klasik felsefe ve entellektüel aydınlanmayı anlatır. Aslında eserin satır aralarında Hıristiyan Antakya halkına kızgınlığı ve hayal kırıklığı vardır. Hıristiyanlardan; "*Neden hala Meryem'i Tanrı'nın anası olarak anmaktan vazgeçmiyorsunuz? Ya bugün*

Iulianus on iki veya onbeş yaşında geldiği Kayseri'deki Fundus Macelli çiftliğinde altı sene sürgün hayatı yaşamış, burada büyük din adamı Aziz Basileius'un telkin ve tedrisi ile Hıristiyan olmuş ve İ.S. 361 yılında amcasının ölümü üzerine Roma'ya imparator olarak dönerek yeniden paganizmi ihya etmeye çalışmıştı.

4 Baydur, *Kültepe ve Kayseri Tarihi Üzerine Araştırmalar,* s.104
5 Baydur. AGE, s. 105

Pagan dinlere inanan, eski zamanlara dönmek isteyen klasik felsefe taraftarları bir "siyasî sembol" olarak antik çağın filozofları gibi sakal bırakırken, yeni akım Hıristiyanlar ise tıraş olurlarmış, kitabının "sakal korkusu" isminin buradan geldiği anlaşılıyor.

İshak gelse ve ben Bakire'den doğan Tanrı'nın ilk ve sevgili kuluyum, tüm yaratılanların ilkiyim dese ne diyeceksiniz?" gibi mantık sorularının cevabını ister.

O zamanlarda pagan dinlere inanan, eski zamanlara dönmek isteyen klasik felsefe taraftarları bir "siyasî sembol" olarak antik çağın filozofları gibi sakal bırakırken, yeni akım Hıristiyanlar ise tıraş olurlarmış, kitabının "**sakal korkusu**" isminin buradan geldiği anlaşılıyor.

26 Haziran 363 tarihinde Antakya'da Pers savaşlarında öldürülür.[6] İmparator'un savaş alanında öldürülmesi ile ordusu dağılır ve Kayseri de büyük bir felâketten kurtulmuş olur. Ama akılları kurcalayan bir şey vardır. Iulianus'a saplanan okun bir Roma oku olmasıdır. Başlangıçta, imparatorun Perslilerin savaş sırasında buldukları bir Roma okuyla öldürüldüğü düşünülürken Iulianus'un hocalarından biri olan Priscus bunun peşini bırakmaz. Nitekim katil yirmi sene sonra, artık ona bir zarar gelmeyeceğinden emin olarak ortaya çıkar ve Iulianus'u sözde insanlığı kurtarmak için, İsa'ya olan sevgisi yüzünden öldürdüğünü itiraf eder.

Iulianus ve Gallus'un altı yıl civarında sürgün edildikleri **Macellum**, Latince "mikla"dan türeyen bir kelime olup, taze ve işlem görmüş balık, et ürünleri, av hayvanları, zeytinyağı, sebze meyve ve lüks ürünlerin satıldığı çarşılara verilen isimdir. Roma eyaletlerinde, Yunanistan, Anadolu, Sicilya ve Kuzey Afrika'da **macellum** yapılarına rastlanmaktadır.[7] Döneminde ise, **macellum** denilince akla bir sarayın, bereketli bahçelerin, hamamların, su kaynaklarının ve av alanlarının olduğu bölgeler anlaşılmakta imiş. Hatta İmparator Tiberius'un Kapadokya'yı M.S. 17 yılında Roma eyalet listesine almasından hemen sonra bu bölge Kaisareia'ya gelen vali ve imparatorların av alanı olarak kullanılmıştır.[8]

Iulianus'un imparator olmadan önce sürgün olarak kaldığı **Macellum**'un yeri konusunda bazı tahminler yapılmaktadır. Tarihî kayıtlarda; "*Macellum, Argaios'un* (*Erciyes*) *verimli yamaçlarında ve Kaisareia'dan birkaç saatlik uzaklıkta bahçesinde havuzu olan, yeşillik ve ormanlarla çevrili bir saraydı. Burada prensler ikâmet ederdi.*" Diye tarif edildiğine göre bu günkü Sakar Çiftliği, Hisarcık, Talas, Keykubat, Zincidere gibi bir yerde olabileceği veya Tontar ve etrafında bulunan eski Kaisareia'dan takriben yedi kilometre uzaklıktaki Ermiş Mamas'ın (Mar Mama Kilisesi) mezrasına kadar uzanan bir bölgede olabileceği tahminleri yapılmıştır. Iulianus'un sürgün edildiği yer olarak bir başka iddia da; Erciyes Dağı'ndan 2.5 saat mesafede **Kereme** (**Gereme**-kutsal yer) denilen mevkidir. Burada meşhur eski manastırların harabeleri halen bulunmakta olup, bunlardan bazılarının kubbeleri, diğerlerinin su yolları, kütüphaneleri, hazine daireleri durmaktadır. Bu manastırlar yanında gayet muntazam ve mükemmel mektepleri ile meşhur eski bir şehir var imiş ki, iki prensin burada sürgün hayatı yaşadıkları yönündedir. Sozomenos'a[9] göre; *Bu sırada büyüğü onbeş yaşlarında olan iki birader* (*Roma Prensleri*) ***Gallus*** *ve* ***Iulianus*** *burada ikâmet ve tahsile başlarlar. Bu manastırların etraflarında bulunan dağlar ve derelerde Askitisler*[10] *yaşamaktadır ve halen mevcut olan bu yerlere, yerliler tarafından Askitarya ve Türkler tarafından da Keyslik* denilmektedir. Yazarın bahsettiği bölge de Erciyes'in güney yamaçlarında bulunan Gereme'dir. O'na göre; **Kereme**, eskiden **Makellon**, **Makelli** yahut **Demakelli** ismi ile bilinirdi. Bu kelime ise latince, **salahane** manasında olup, burada çok miktarda hayvan kesildiğinden böylece anılmıştır. Bu yerleri Krillos ve daha mükemmel olarak ta Hamilton anlatıyor.[11] Ancak Gereme'nin şehir merkezinden çok uzakta olması bu ihtimâli zayıflatmaktadır.

6 Baydur, *İmp. Iulianus* S.78
7 Atik Sema, *Anadolu Macellumları,* 21.AST, cilt:2, 2004, s.45-46
8 (Cooper, J. EricDecker, *Life andSociety in Byzantine, Cappadocia,* New York, PalgraveMacmillan 2012 s: 52)
9 Sozomenos; M.S. 323 yılında "CaesareaEusebios" isimli eseri yazan kilise tarihçisi
10 Askitisler, M.Ö. 8. Yüzyıldan itibaren Anadoluya gelen ve Türklerin ataları kabul edilen İskitler olabilir ?
11 Everek (Develi) ve Gereme (Kereme) 'ye 28 Temmuz 1837 tarihinde gelen Jeolog W.J.Hamilton, buradan Erciyes Dağı'na çıkarak incelemelerde bulunur. Dağdaninerken şimdiki Gereme'nin yanında bulunan tepenin üstünden Gereme harabelerinin kalıntılarını görür.

Bu tahminlerden en akla yakını ise; Hicri 1034 (milâdi 1624) yılında eşkıya komutanı olan Voyvoda Votscen'in notlarında rastlanmış olup, bu yazısında şunları anlatmakta imiş: *"Eşkıya komutanı olan ben, Voyvoda Votscen ve mahiyetimdeki 76 kişi ile Orta Anadolu'nun bazı mıntıkalarında 63 sene eşkıyalık yaptık. Katliamlar yaptık. Ele geçirdiğimiz malları çeşitli yerlere sakladık. Bu yazıda buraları tanıtıyoruz.*

Sakarya denilen yerde (şimdiki ismi Sakar bağları) *çiftlik ve içinde şato vardır. Burada eskiden Bizanslılar* (Romalılar) *yaşamıştır. Bu çiftlikte 17 adet kuyu vardır. Getirdiğimiz malları bu kuyularda sakladık. Çiftlikteki şatonun alt tarafından akan su sazlık denilen yere kadar gider.* (sazlık denilen yerde şimdi Organize Sanayi Bölgesi vardır.) *Şatonun arka tarafındaki kayalık yerde oyma kaya mezarları vardır. Bu çiftliğin içerisinde Kat ve Kata isimli iki adet kilise ile bir adet hamam vardır"*[12].

Anlatılan bu mevki; Hacılar sınırları içinde Sakar çiftliğinin güney arkasına düşmektedir. Erciyes'ten gelen bir akarsu, sağ tarafına Kefeli ve Yanıkdağ'ı sol tarafına da Selimin Kartını'nı alarak en sonunda "Sazlık" denilen bu günkü Organize Sanayi bölgesinde son bulurdu. "Selimin Kartını" denilen taşlık bölgenin kuzeyinde kaya mezarları ve daha da önünde suyun şelâle yaptığı "Çağlayan" mevkiî ile "İpektepe" denilen alanda ve suyun üzerinde halkın "şato" dediği bir saray, "Kat ve Kata" denilen iki adet kilise, bir hamam ve 17 adet su sarnıcı bulunmakta imiş. Bütün bu bölge uzun bir tarih süreci içinde gerek paganlar ve gerek se define avcılarının tahribine uğrayarak hiçbir iz bırakılmadığı anlaşılmaktadır. Yukardaki bilgi, kaynağı tespit edilemeyen ancak 17. Yüzyılda bu bölgeyi üs olarak kullanan bir eşkıyanın hatıraları olarak günümüze kadar gelmiştir.

Çok büyük ihtimalle İmparator Iulianus ile ağabeyi Gallus'un veliahtlık dönemlerinde Amcaları İmparator Konstantius tarafından sürgün edildikleri Eusebia'daki "Macellum veya Makali Çiftliği burasıdır. Çünkü halkın "şato" dediği bir sarayın bulunması bölgede çok geniş yerleşim olmadığı halde iki adet kilise (tahminen Manastır) kalıntısının bulunması, çok sayıdaki su sarnıçları ve

Roma döneminden kaldığı anlaşılan kaya mezarları, Macellum'un burada olduğunun delilleridir. Kadı ki bu bölgenin güney tarafı sık ormanlarla kaplı cazip bir av bölgesi imiş.

Özet olarak: Iulianuson iki veya on beş yaşında geldiği Kayseri'deki Fundus Macelli (Makali) çiftliğinde altı sene sürgün hayatı yaşamış, burada büyük din adamı Aziz Basileius'un telkin ve tedrisi ile Hıristiyan olmuş ve İ.S. 361 yılında amcasının ölümü üzerine Roma'ya imparator olarak dönerek yeniden paganizmi ihya etmeye çalışmıştı. ▪

12 Sn. Mustafa Özdemir'in Notları

İhsan Fazlıoğlu

Hoca ile Kayseri'de 1 Gün 28 Saat

Dr. Abdülkadir Dağlar
Erciyes Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
abdaglar@gmail.com

(3 Mart 2018'de İhsan Fazlıoğlu Hoca'nın Selçuklu Okumaları dersini dinlerken geçen yıl yaptığı açılış dersinin de 3 Mart'ta olduğunu hatırlamakla günlüğün sayfalarını tekrar karıştırmak arasında fazla bir süre geçmedi... Hoca'nın bizdeki izleri nelerdir diye düşünürken ortaya gerçekten önemli sonuçlar çıktı... Hem onu dinlerken hem de onunla gezerken hâfızanın sayfalarına yazılan notlar, aslında zamanın ardında Merv'den Kayseri'ye bir yolculuğun izleğiydi... Neler hatırlatıyor günlük, neler...)

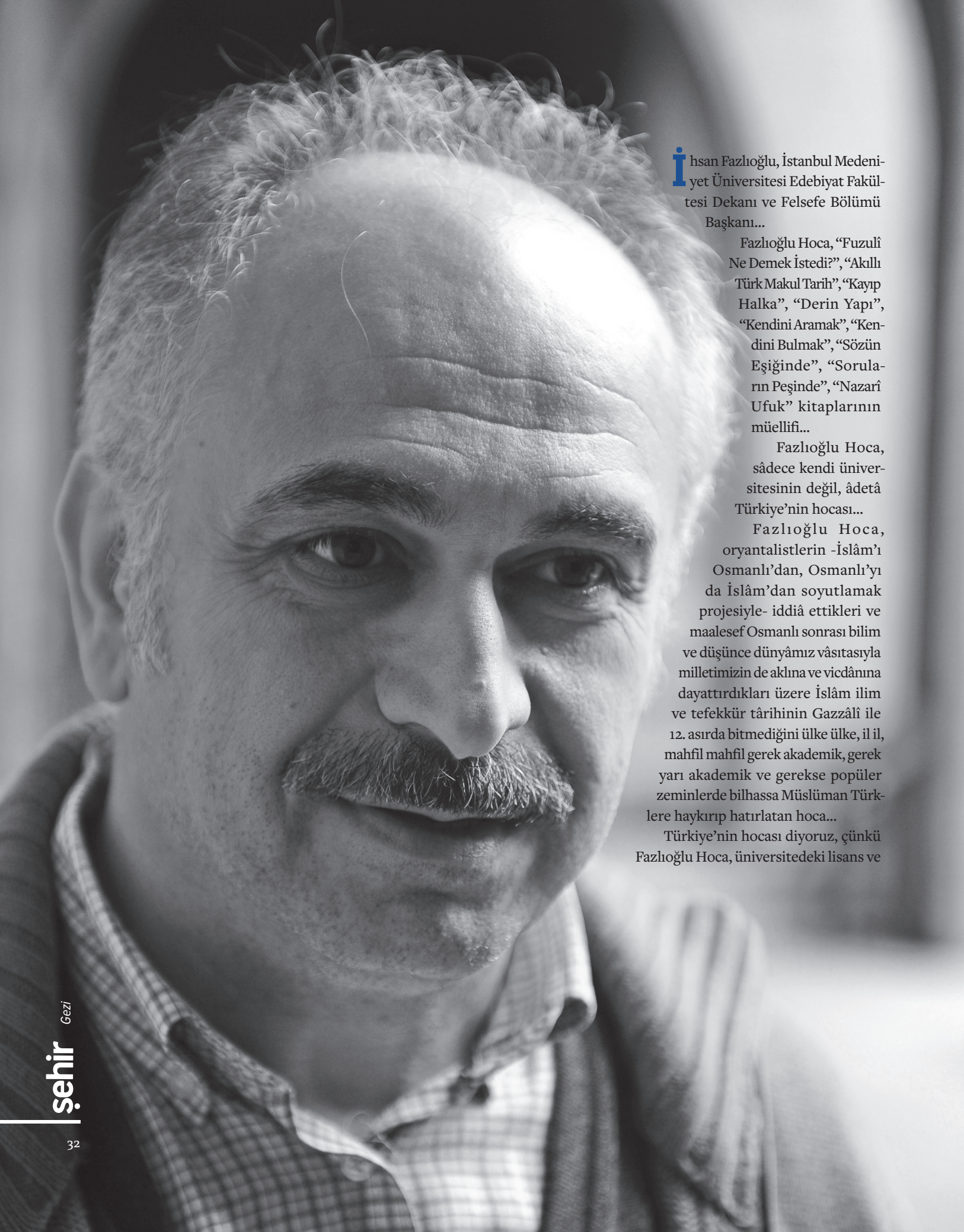

İhsan Fazlıoğlu, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanı ve Felsefe Bölümü Başkanı...

Fazlıoğlu Hoca, "Fuzulî Ne Demek İstedi?", "Akıllı Türk Makul Tarih", "Kayıp Halka", "Derin Yapı", "Kendini Aramak", "Kendini Bulmak", "Sözün Eşiğinde", "Soruların Peşinde", "Nazarî Ufuk" kitaplarının müellifi...

Fazlıoğlu Hoca, sâdece kendi üniversitesinin değil, âdetâ Türkiye'nin hocası...

Fazlıoğlu Hoca, oryantalistlerin -İslâm'ı Osmanlı'dan, Osmanlı'yı da İslâm'dan soyutlamak projesiyle- iddiâ ettikleri ve maalesef Osmanlı sonrası bilim ve düşünce dünyâmız vâsıtasıyla milletimizin de aklına ve vicdânına dayattırdıkları üzere İslâm ilim ve tefekkür târihinin Gazzâlî ile 12. asırda bitmediğini ülke ülke, il il, mahfil mahfil gerek akademik, gerek yarı akademik ve gerekse popüler zeminlerde bilhassa Müslüman Türklere haykırıp hatırlatan hoca...

Türkiye'nin hocası diyoruz, çünkü Fazlıoğlu Hoca, üniversitedeki lisans ve

lisansüstü derslerinin dışında sayısız seminer ve konferanslar aracılığıyla derslerine devâm ediyor...

Osmanlı ilim geleneğinin ilk hocası ve ilk müderrisi sayılan Dâvûd-ı Kayserî'nin de memleketi olması hasebiyle Anadolu topraklarındaki ilim ve irfan hayâtında Kayseri'nin önemli bir yeri olduğunu düşünüyor, Fazlıoğlu Hoca, çiçeği burnunda bir oluşum sayılan "Şehir Akademi" seminerlerinin 3 Mart 2017 Cuma günü saat 19.00'daki açılış dersini vermeyi ilim ve irfan geleneğine bir vefâ adına seve seve kabûl ediyor...

Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin meclis toplantı salonunu dolduran ilim-irfan arayıcılarına hitâben açılış dersinin başında günde 28 saat çalışılması gerektiğini hatırlatıyor ve hemen ardından ilim yolunda günü 28 saate çıkaran feyzin ne olduğunu da açıklıyor, Fazlıoğlu Hoca, âdetâ "âlimin uykusu câhilin ibâdetinden hayırlıdır" yaygın sözünü yorumlarcasına: Kişi hakîkati arama yolunda istikâmet üzere olduğu ve gününün büyük bölümünü sabır ve sebatla ilmî çalışma üzerinde geçirdiği sürece onun uykusu da boş geçmez, rüyâları vâsıtasıyla da kapalı kapıların ve pencerelerin ardı ona açılır ve yorumlanır...

"Varlık-Bilgi-Değer Üçgeninde İslam Temeddünü" başlıklı konferans-ders, "hayat görüşü", "dünya resmi" ve "dünya tasavvuru" alt kavramlarını yorumlama niyetini de taşıyor... Fazlıoğlu Hoca'nın dersi "tefekkür", "okumak", "alâmet-i-ilim", "akıl", "cehâlet/kaos" kelimelerinin mefhum-lafız ilişkileri çerçevesinde doyurucu ve zevkli yorumlarıyla başlıyor... Ve konuşma süresince "insanın tefekkür etmesi gereken bir varlık olduğu" temel bakış açısı ile, mefhumları kavrama yolunda birbirinden değerli yorumlarla İslâm ilim ve felsefe geleneği hakkında nazarî dikkatleri celbeden ciddî açıklamalarda bulunuyor, Hoca... İki saate yaklaşan dersin ardından yaklaşık bir saatlik soru-cevap faslı da ek ders mâhiyetinde geçiyor...

Ders boyunca Osmanlı ilim ve felsefe geleneğinin -neredeyse özellikle unutturulup gün ışığına çıkarılmamış hissini veren- çok önemli şahısları ile eserlerinin isimlerini zikrederken dinleyici kitlesinin akıllarını ve gönüllerini ilim ve irfan nûruyla kamaştırıyor... Tabîîdir ki Fazlıoğlu Hoca'nın bu derste andığı isimler, verdiği bilgiler ve yaptığı yorumların bir kısmı onun eserlerinden de hâtıra geliyor; ama "mürşid hocayı bizâtihî ağzından dinlemenin onun eserlerini okumaktan daha etkili ve yararlı olduğu" kabûlü üzerine inşâ edilen ilim ve irfan geleneğimizin canlı ve karşılıklı bir ortamda "ta'lîm-taallüm" ile "tedrîs-tederrüs"e ayrı bir önem verdiği düşünülecek olursa, kaleminden okuduğumuz Hoca'yı kendi kelâmından dinlemek "ifâde-istifâde" usûlüne de güzel bir örnek teşkîl ediyor...

İlini tanımadan eli tanırsan yabancının elinde ve dilinde kukla oyuncak olursun... Saygı insanın ve milletin kendinden başlar, özüne saygısı olmayanın, başkasından saygı beklemeye hiç hakkı yok...

Fazlıoğlu Hoca'nın kitapları, üzerinde yaşadığımız topraklarda Müslüman dedelerimizin ürettiği, özümüzü yansıtan ilim ve felsefe geleneğimize hem ilkesel hem yöntemsel bir öz yaklaşımın nasıl olması gerektiğine dâir teklif ve uygulamalara ilmî-felsefî örnekler olmaları bakımından önemli...Kendi ağzından ifâdelerle kalıcılığı sağlayan bu canlı dersini ise, Hoca'nın kitaplarını okumanın ya da okuyabilmenin sesli ve sözlü bir kılavuzu saymak da mümkün; o bu konferans-ders ile âdetâ kendi kitaplarının usûl öğreten önemli satırlarının altını kendi kalemiyle çiziyor...

Konferans arkası ya da sonrası sohbetlerin zevkini, tadanları bilirler; bu konferans-dersin sonrasında da salonun dışındaki koltuklarda Fazlıoğlu Hoca ile 23.45'e kadar süren sohbetin doyurucu lezzeti bambaşka... Daha dersin başında kendisini -memleketine izâfeten- "Ofluluk" ya da "Oflu Hoca" karakter kimliğiyle tesbît etmesinden onun ders ve sohbetinin mizah ve ironi ile dolu dolu geçeceğini anlıyoruz; bunda yanılmadığımızı da çok geçmeden farkediyoruz... Ders arkasındaki kayıt dışı sohbette öz ilim, öz felsefe ve öz mizâhımız adına neler neler konuşuluyor; onlar, şâhitlerinin hâtıralarında kayıtlı...

Şunu söylemek mümkündür ki Fazlıoğlu Hoca, çok araştırıp soruşturup okuma netîcesinde kendisini iyi bir ilmî seviyeye taşımış âlim, kendisine mürşid olarak kabûl ettiği ustâd hocalarının kılavuzluğunu iyi okuyabilmiş bir filozof, kendi yol tecrübelerini kıskanmayıp sonuna kadar anlatıp paylaşmaktan kaçınmayan cömert bir Oflu Hoca, özümüzü yansıtan mizâhı da iyi bilen...

"İki kişilik çalışma"yı kendisine şiâr edinmiş olduğuna her fırsatta vurgu yapan Fazlıoğlu Hoca, bunun sebebini de "lise yıllarının başında birlikte nitelikli ilim tahsîl etmek üzere sözleştikleri arkadaşının, lise yıllarının sonunda kucağında can vermesi" olarak beyân ediyor ve bunu arkadaşına bir vefâ borcu olarak açıklıyor...

İlmî gayretlerini aslâ "çalışmak" olarak görmediğini, bunu bir "yaşantı" hâline getirdiği için de bu yolda hiç yorulmadığını dile getiren Fazlıoğlu Hoca'nın etrâfına yaydığı atomik enerji dikkatlerden kaçmıyor...

Fazlıoğlu Hoca, kadîm İslâm geleneğini velût Anadolu toprakları üzerinde büyük bir vakâr ve îmân ile başarılı bir

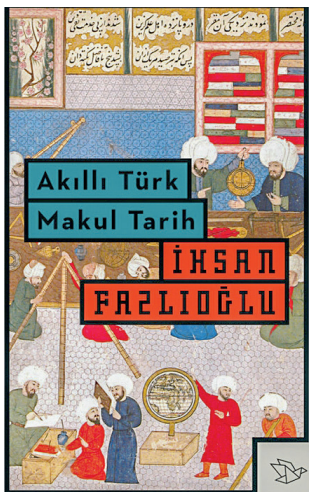

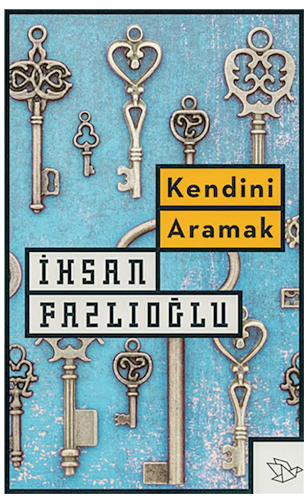

şekilde yansıtan bir milletin torunlarının da dedelerinin ilim, felsefe ve sanatını anlama, anlatma ve yorumlama yolunda gayret ederken "kendine güven"i esâs alması gerektiğini söylüyor, bu konuda herhangi bir ezik duruşun ise aslâ kabûl edilemeyeceğine vurgu yapıyor... Hoca, tefekkür ve temeddün hayâtının öncelikle ilmî usûllere dayanan yorum çeşitleriyle gelişip zenginleşeceğini anlatırken öz güvenini ilminden alan, öğrendiklerini de temellük ve temessül ederek yorumlayan genç akademisyenlerin teşvîk edilerek yetiştirilmesinin önemine dikkat çekiyor...

İlim ve felsefe hayâtımızın gelecek plânlaması adına ümitlerimizi yeşerten bir gecenin ardından, 4 Mart 2017 Cumartesi günü de Fazlıoğlu Hoca'ya eşlik ediyoruz... Saat 09.00'da Şehir Akademi'nin yürütme kurulunun tertîbi üzere, Talas'ta kahvaltılı bir sohbetin ardından Kayseri şehir merkezine geçiyoruz...

Gevher Nesîbe Sultân'ın vakfı medrese ve şifâhâneden müteşekkil külliyenin ziyâreti, Gevher Sultân'ın lahdi başındaki fâtihalarla başlıyor... Külliyenin hücreleri gezildikten sonra eyvan kısmına gelindiğinde, bu mekânın, Kayseri ilim hayâtına mühür vurmuş Dâvûd-ı Kayserî, Kutbuddîn-i Şîrâzî gibi âlimlerin eserlerine yönelik yaz mevsimi seminerleri ya da okumaları ile aslına uygun bir şekilde değerlendirilmesinin isâbetli olacağı üzerinde konuşuyoruz... Fazlıoğlu Hoca, ayrıca külliye içerisinde bulunan lahit ve kitâbelerin üzerinde yer alan yazıların mutlakâ titiz bir okumadan geçirilmesi gerektiğini vurguluyor... Külliyenin girişindeki bir levhanın üzerinde danışma kurulu üyeleri arasında Hoca'nın adı kendisine gösterilince -gülüşmeler arasında- bundan haberdâr olmadığını söylüyor; gülüşmeler devâm ediyor...

Gevher Sultân külliyesinin güney tarafında yer alan Mi'mâr Sinân heykelinin önüne gelindiğinde Fazlıoğlu Hoca'nın yorumu ironik: Hoca, işâret parmağı ile karşısında yükselen devâsâ otel ve yanındaki yüksek binâları gösteren heykelin sağ gözündeki bir lekeden hareketle, "Sinân'ın, şehir planlaması ile binâların mi'mârî tasarım özelliklerini beğenmediğini, âdetâ bundan dolayı göz yaşı döktüğünü"söylüyor...

Sinân heykeli etrâfındaki sohbette, Hoca, Sinân'ın okuyup beslenmiş olduğu ilmî eserler hakkında rahmetli ustâd mi'mâr Turgut Cansever Hoca'ya hazırlıklı ve etraflı bir sunum yaptığından bahsediyor; bu arada, Cansever'i de çok ciddî bir âlim ve mütefekkir olarak kabûl ettiğini dile getiriyor...

Heykelin güney tarafında Sinân'ın edebî ve ebedî bir tevâzu'la yükselen Kurşunlu Câmi'i'nin içerisine girince, Fazlıoğlu Hoca, bu câmi'in sükûnet ve huzûr bahşeden küçüklük ve sâdeliğinin, ancak bir mi'mârî geleneğinin gelişmişlik seviyesi ve de bir mi'mârın ustalık düzeyiyle açıklanabileceğini ifâde ediyor...

Fazlıoğlu Hoca, kadîm İslâm geleneğini velût Anadolu toprakları üzerinde büyük bir vakâr ve îmân ile başarılı bir şekilde yansıtan bir milletin torunlarının da dedelerinin ilim, felsefe ve sanatını anlama, anlatma ve yorumlama yolunda gayret ederken "kendine güven"i esâs alması gerektiğini söylüyor, bu konuda herhangi bir ezik duruşun ise aslâ kabûl edilemeyeceğine vurgu yapıyor...

Sahâbiye Medresesi ziyâreti vesîlesiyle, Akabe Kitabevi'nde kahve eşliğinde Fazlıoğlu Hoca'nın son kitaplarını kendisine imzâlatma fırsatı buluyoruz... Hoca, kitabevine girişinde, derin bir nefes çekiyor ve taşla kitâbın birbiri içine geçmiş kokusuna işâret ederek hayranlığını dile getiriyor...

Şehir meydanının karşı tarafında yer alan Kapalı Çarşı içindeki yürüyüş sonrasında Vezîr Hanı bedesteninin kapısından çıkarak, Ulu Câmi'/Câmi'-i Kebîr avlusundaki Râşid Efendi Yazma Eserler Kütüphânesi'nin yanından geçerken bir vakitler bu kütüphânedeki yazma eserler arasında çalıştığını söylüyor, Fazlıoğlu Hoca...

Fazlıoğlu Hoca'nın vakti kısıtlı, akşam İstanbul'a dönüş var... Teferruâtıyla gezilemeyen târihî mekânları onun -kısmetse- sonraki Kayseri ziyâretlerine bırakıp, Kayseri Lisesi'nin târihî binâsındaki Millî Mücâdele Müzesi'ne geçiyoruz...

Millî Mücâdele Müzesi'nde Fazlıoğlu Hoca'nın ilim, felsefe ve usûl sohbetlerini dinlemeye devâm ediyoruz... Bu kayıt dışı sohbetlerde Hoca, kendisine istikâmet çizmesi üzerinde emekleri ve etkileri bulunan -isimleri mahfûzdur- ilim, felsefe, sanat, spor ve siyâset adamlarını ve onunla aynı muhîtin içerisinde gayret gösteren akademisyenleri anlatıyor... Hoca'nın çocukluk yıllarından günümüze kadar İstanbul muhîtinde kimler yer alıyor, öne çıkan bazı isimler üzerinden haritayı kestirmeye çalışıyoruz... Bu hayâlî haritanın muhayyilemizde sûret kazanması, onun fikrî ve rûhî gelişim çizgisini ana hatlarıyla bize hissettirip göstermesi bakımından çok önemli...

Fazlıoğlu Hoca'nın hayat yolu seyrinde karşılaştığı şahıslar kadar, belki de -onun üzerinde- daha etkilileri, hemen hepsi mâzîye karışmış, eserleriyle asırları aşarak yaşamaya devâm eden târihî şahıslar... Hoca'nın fikir hayâtında yeni-eski, matbû'-yazma, Latin harfli-Arap harfli kitapların çok önemli bir yeri var... Kendisine âit 30.000'i bulan pdf yazma eser ve 20.000 civârındaki pdf kitap arşivinden söz ederken yine kütüphânesindeki 30.000'e yakın kitaptan bahsetmeyi bu mücessem yazılı dostlarına dostluk hakkını ödemenin rahatlığını da yüzünden gizleyemiyor...

Söz kitâba ve özellikle yazma eserlere gelince, Fazlıoğlu Hoca bir rüyâsını ve akabinde başından geçenleri bizimle paylaşıyor... Hoca, Kâşgarlı Mahmûd'un kayıp olduğu ileri sürülen Arapça nahiv kitâbının -ki adı Kitâbu Cevâhiru'n-Nahv olarak nakl ediliyor- kayıtlı olduğu kütüphâneyi ve kayıt numarasını rüyâsında görüp ardından Kahramanmaraş'a nasıl gittiğini, orada kimler ve nelerle karşılaştığını, ama o kayıtlarda öyle bir eserin olmadığını tek tek anlatıyor, şu ta'birde de bulunarak: Rüyâda gösterilen o kitaptan murâd, Kahramanmaraş'ta

tanışma fırsatı bulunan, zengin bir kütüphânenin de sâhibi o zât olmalı...

Bilgi birikimine nazaran, günümüzde çoğu bilim adamında görülmeyen bir yaklaşımla, irfânı da reddetmeyen Fazlıoğlu Hoca, ancak ilmî zemîn üzerine irfânın gelebileceğini düşünüyor; onun bu konudaki sözlerinden, ilimsiz irfan iddiâsını şeytanın iğvâsı olarak kabûl ettiğini anlıyoruz...

Bir milletin ilim ve felsefe geleneği öncelikle o milletin kendi âlim ve filozoflarının te'lîf ettiği eserlerle teşekkül yoluna girer, diye düşünüyor, Fazlıoğlu Hoca, başka geleneklerden yapılan tercümelerin ise yola çıkmış geleneğe ancak hız verebileceğini dile getiriyor... Hoca, ilim ve felsefe geleneğinin sâdece tercümeler üzerine inşâ edilemeyeceğini savunurken, harekete başlama noktasını ise, öncelikle kendi âlim ve filozoflarımızın ortaya koydukları zengin birikimi tanıyıp anlamaya çalışmak olarak belirliyor: İlini tanımadan eli tanırsan yabancının elinde

ve dilinde kukla oyuncak olursun... Saygı insanın ve milletin kendinden başlar, özüne saygısı olmayanın, başkasından saygı beklemeye hiç hakkı yok...

Kayseri Sokağı adıyla tanzîm edilen mahalde, şehir planlaması ve mi'mârî doku üzerine sohbet eşliğinde gerçekleşen yaklaşık bir saatlik yürüyüşte de Fazlıoğlu Hoca'nın, bilgi birikimi ve tecrübesini paylaşma adına aktardığı her şey, yerine ulaşıyor... Hoca, Kayseri Sokağı üzerinde Dâvûd-ı Kayserî adına kurulmuş olan tasavvuf araştırma ve uygulama merkezinin adındaki "tasavvuf" kelimesinin çıkarılması gerektiğini söylerken, bu sûfînin aynı zamanda ilmî yönüne ve kurucu bir âlim olduğuna işâret ediyor...

Akşam yemeğinden sonra, Millî Mücâdele Müzesi'nin toplantı ve seminer odasında siyâset bilimi ve kamu yönetimi okuma grubu öğrencileri için 18.00-19.00 saatleri arasında seminer sohbeti gerçekleşiyor... Fazlıoğlu Hoca, gençlere çok okumak gerektiğinden bahsederken bir uyarıda da bulunuyor: Hızlı okuyup tüketmek kapitalizme hizmet demek; asl olan, tefekkür ederek ve hakkını vererek okumak... Ve son noktayı koyuyor, Hoca: Tefekkür aklın ibâdetidir... Soruyoruz Hoca'ya: Ya kalbin ibâdeti...? Belli ki cevâbî ders için vakit dar...

Fazlıoğlu Hoca, onu dinleme ziyâfeti ile geçen bir günün ardından saat 20.00'a yaklaşırken Kayseri'den ayrılma İstanbul'a kavuşma vaktinin geldiğini hatırlatıyor... Hoca'yı, daha nice kez bu şehre gelmesi temennîleriyle Millî Mücâdele Müzesi'nin önünden uğurluyoruz...

Fazlıoğlu Hoca'yı -bir günlüğüne de olsa- kendi dilinden tanıma fırsatını bulmuş olmakla onun şahs-ı ilmî ve şahs-ı felsefisi hakkında bazı yorumlarda bulunmak hakkını elde etmiş olur muyuz, bilmiyoruz; ama, yazıyı şu sorularla sonlandırmak istiyoruz:

Hâfızasında binlerce âlim, filozof, eser ismi taşıması, ilim ve felsefenin değişik alanlarına alâka duyması, dinmeyen

heyecânı ile ilim ve felsefeyi bir yaşantı hâline dönüştürmüş olması, ilim ile irfânı hikmet ve hakîkat gâyesinde uzlaştıran tavrıyla Fazlıoğlu Hoca, acabâ Kâtib Çelebi'nin günümüze bir yansıması mı...?

Fazlıoğlu Hoca, geleneğimizi geleceğimize bağlayan, mevcûdiyetleri kendileri ve başkaları tarafından keşfedilmiş olan "kayıp halka"lardan birisi mi...?

Ciddî bir nazariyât sâhibi olan Fazlıoğlu Hoca'nın üzerinde -irfânî bir ifâde ile-acabâ hangi ustâdların nazarları var ve kalmış...?

Allâhu a'lem...

Ve gönlün duâsı: Allâh, Fazlıoğlu Hoca'yı kem nazarlardan saklasın, onun ömrünü hayırlı ve bereketli kılsın...

(Bir yılın ardından hatırlanan gezi-günlük notları böyle... Bu yıl Fazlıoğlu Hoca geldi, 16.30-19.00 saatleri arasında dersini verdi ve ardından -aynı günün akşamında-İstanbul'a döndü... Yine hâtıramız bol latîfeli, ilim-irfan dolu bir dersle şen... Hoca bu bahar dönemi iki ders daha verecek; bir sonraki dersini bekliyor olacağız...) ▪

Üsküdar Denince İlk Akla Gelen Yapılardan

Şemsi Ahmed Paşa Külliyesi

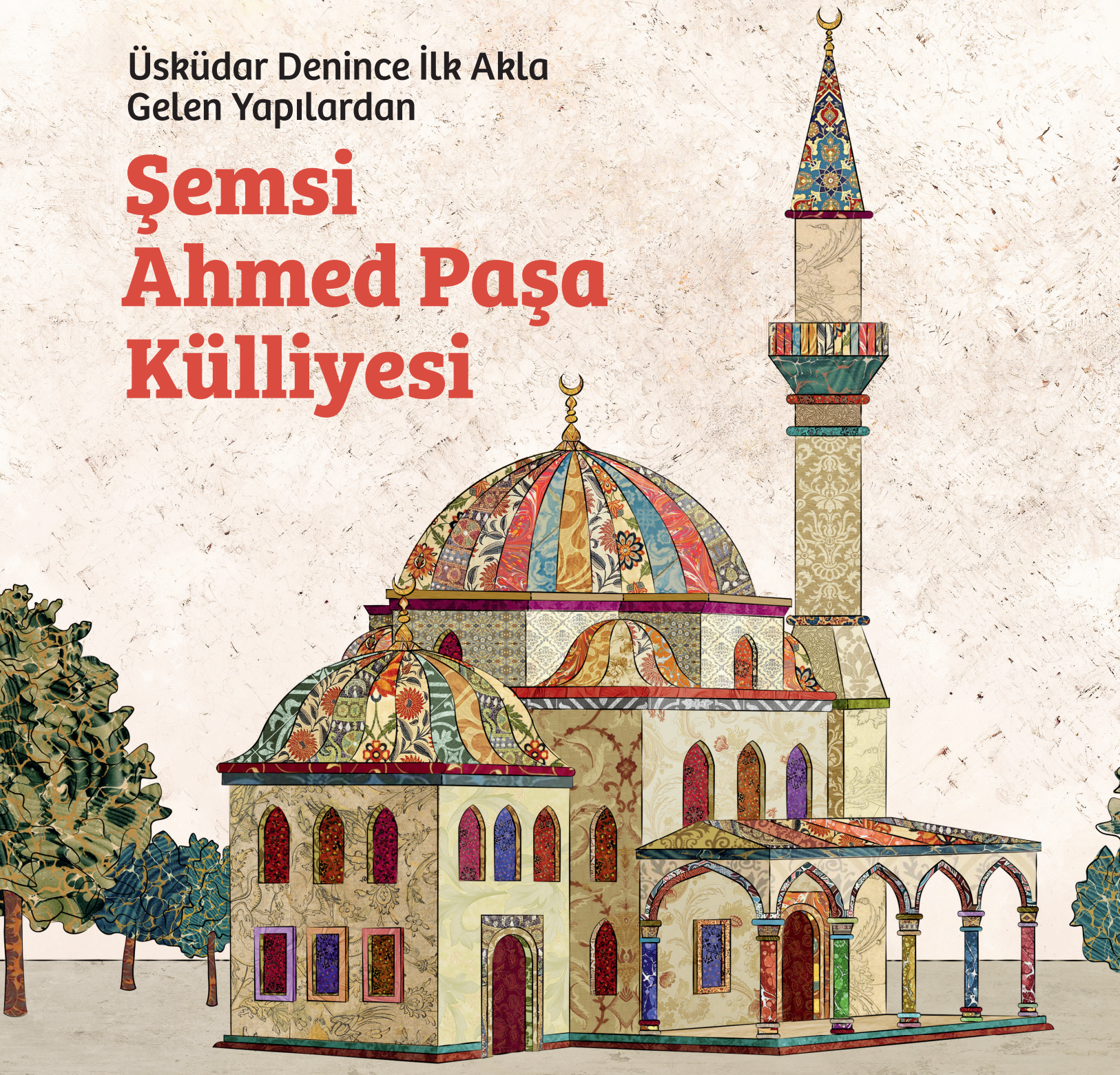

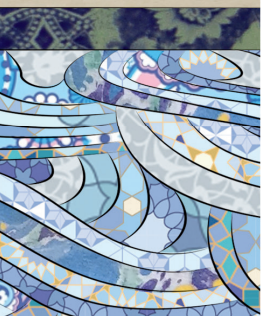

Önder Kaya

Eminönü'nden Üsküdar'a giden bir vapura bindiğinizde Üsküdar iskelesine yanaşırken güzel bir panorama beliriverir önünüzde. Bu panoramada en tepede Ayazma Camii, onun altında Rum Mehmed Paşa Camii ve sahilde de en nadide parça olan Şemsi Paşa Camii karşınıza çıkar. Tam sahilde yer alan bu sonuncu külliye adeta Üsküdar'ın alamet-i farikalarındandır. Mimar Sinan'ın dehasının bir neticesi olarak Üsküdar sahilinde dar bir alana cami, darü'l hadis ve türbeden oluşan küçük fakat son derece sıcak bir külliye oturtulmuştur. Aynı zamanda bu yapı topluluğu Mimar Sinan'ın inşa ettiği külliyeler arasında 1.390 metrekarelik bir alana yayılması sebebiyle en küçüğü olarak bilinir. Külliyenin bir parçası olan cami, ihtimal ki maruz kaldığı rüzgârın etkisiyle halk arasında "Kuşkonmaz Camii" olarak nam salmıştır.

Caminin banisi olan Şemsi Ahmed Paşa, baba tarafından İsfendiyaroğullarına, anne tarafından ise Osmanlı hanedanına mensup bir isim olup, Sultan II. Bayezid, Şemsi Paşa'nın dedesidir. Tarihçi Mustafa Âlî'nin ifadesine göre Paşa, İsfendiyaroğullarına Osmanlılar tarafından son verilmesi sebebiyle Osmanoğullarına kin bağlamıştır. Hatta Paşa, III. Murat'ı rüşvete alıştırmakla, bu sayede de devletin inkırazına sebep olmakla suçlanır. Tarihçi Mustafa Âli'nin anlatımına göre Paşa, Mustafa Âli'nin de hazır bulunduğu bir mecliste "Hamdolsun bugün Osmanoğullarına rüşvete dadandırdım. III. Murat'a 40 bin sikke tattırdım. Ceddimiz Kızıl Ahmetlillerin böylelikle intikamını aldım" şeklinde bir söz sarf etmiştir. Lakin Şemsi Paşa'ya hasım olması ile tanınan Gelibolulu Mustafa Âli'nin bu iddiasını ihtiyatla karşılamakta fayda var.

Şemsi Ahmed Paşa ağabeyi Mustafa Paşa ile birlikte küçük yaşta Enderun'a alınmış ve burada eğitim görmüştür. Sonrasında Rüstem Paşa'nın yakın maiyeti arasına giren Şemsi Paşa'nın, tarihte oynadığı önemli rollerden biri Şehzade Mustafa'nın katli hadisesidir. Bu süreçte Rüstem Paşa tarafından Kanuni'ye yollanan ve yeniçerilerin, yaşlı Kanuni yerine genç ve dinamik şehzade Mustafa'ya meylettiklerini bildiren telhisleri merkeze o taşımıştı. Ağabeyi vezirliğe yükselirken kendisi de sırasıyla Şam, Anadolu ve Rumeli beylerbeylikleri vazifelerinde bulunmuş, Kanuni'nin son seferi olan Zigetvar'a katılmış, 1569'da Rumeli beylerbeyi iken emekliliğe ayrılmıştır. Âli'nin Künhü'l-Ahbar adlı eserinde zikredildiğine göre Şemsi Paşa, Şam beylerbeyliği yaptığı sırada kendi hizmetinde bulunan Lala Mustafa Paşa'nın sadrazamlığa getirilmesine gücenerek emekli olmuş ve köşesine çekilmeyi tercih etmiştir. Ancak gerek edebiyat ve tarihe olan vukûfiyeti ve gerekse de nüktedanlığı sebebiyle bu devre fazla uzun sürmeyecektir.

Şemsi Paşa'nın vezaret rütbesi ile evvela II. Selim'e sonra da onun oğlu III. Murat'a musahib olduğu biliniyor. Malum olduğu üzere musahiblerde aranan en önemli özelliklerden biri ehl-i dil ve sahib-i kalem olmalarıdır. Paşa'nın Türkçe bir divânı vardır. Bunun dışında pek çok latifesi de aktarılegelmiştir. Hâsılı kelam Şemsi Ahmed Paşa, yaşadığı dönemde hoş sohbet ve sözü dinlenen bir simaydı. Kendisinin özellikle III. Murat zamanında saraya teklifsiz girip çıktığı, dönemin en kudretli adamlarından biri olarak kabul edilen Sokollu Mehmed Paşa'ya açıkça cephe aldığı kaynaklarda geçer. Hatta Sokollu karşısında görece pasif bir tutum takınan III. Murad'ı, sadrazamına

▲ Üsküdar Sahilinden Şemsi Paşa Camiine Bakış

karşı kışkırttığı ve bunun neticesinde Sokollu'nun hem bazı yakın adamlarını kaybettiği hem de yetkilerinin azaldığı bilinir. Şemsi Ahmed Paşa, Sultan III. Murad için Üsküdar'daki camisinin hemen yakınında bir de kasır yaptırmıştı ki, bu durum padişah ile aralarındaki yakınlığın bir tezahürü kabul edilebilir. Paşa 1580'de ölür ve külliyesinde kendisi için yaptırttığı camiye gömülür. Ölümü üzerine "Bugün gözden tolundu Şemsi Paşa (988)" ve "Küsuf-ı Şemsü'l-ma'arif (988)" dizeleriyle tarihler düşülmüştür.

Şemsi Paşa nüktedan kişiliği ile bilinirdi. Bu sebeple de bezm âlemlerinin vazgeçilmez siması idi. Belki de bundan dolayı II. Selim'in en yakın nedim halkası içine girebilmiştir. Kaynaklarda anlatıldığına göre devlet işlerini damadı Sokollu Mehmet Paşa'ya emanet eden II. Selim, Çubuklu ve Sultaniye mesirelerinde Şemsi Paşa ile eğlence meclisleri tertip ediyordu. Paşa'nın nüktedanlığına en güzel örnek ise İran elçisi Şahkulu Han'a 1568'deki ziyareti sırasında verdiği cevaptır. İran elçisinin Edirne'ye yaklaşması üzerine büyük bir geçit resmi tertip eden Paşa, askerlerinin kıyafetine ayrı bir önem vermiş, bu durum karşısında İran elçisi, Osmanlı ordusu hakkında "Bu askerin diziliş düzeni ve kılık kıyafeti düğün halkına benzer" şeklinde iğneleyici bir söz sarf etmişti. Şemsi Paşa bunun üzerine taşı gediğine koyarak: "Doğrudur, zaten Çaldıran ovasında Şah İsmail'in karısı Taçlu Hatun'u esir ederek payitahta gelin getiren de bu orduydu" şeklinde cevap verecektir.

Paşa avcılıkta olduğu kadar silah-

şörlükte de oldukça mahirdi. Avcılıkta mahareti sebebiyle Kanuni Sultan Süleyman'ın özel iltifatına nail olmuş, hatta padişah bir keresinde paşasının mantara olan tutkusunu bildiği için toplattığı mantarları kendi eliyle ona ihsan etmişti.

Külliye Mimar Sinan imzası taşıyor. Şair Ulvî'nin kaleme aldığı celi sülüs kitabesinden yapı topluluğunun 988/1580'de yani Paşa'nın vefatından kısa bir süre bitirildiği anlaşılmakta. Külliye, tarihsel süreçte en büyük yıkımlardan birini 1894 depreminde yaşamış. Deprem sonrası ciddi biçimde harap olan yapı, Osmanlı devletinin son dönemlerinde yaşadığı savaş ortamının ve maddi yoklukların tesiriyle uzunca bir süre atıl kalmış. Bu süreçte caminin minare ve kubbesi yıkıktı. Medrese kısmında Balkan Savaşı ve I. Dünya Savaşı yıllarında muhacirler yerleştirilmişti. Medrese bir müddet

Caminin güneydoğusunda kalan hazire kısmında daha ziyade 18. ve 19. yüzyıllara ait mezar taşları bulunur. Buradaki taşların bir kısmı gelişigüzel serpiştirilmiştir. Burada yatanların bazıları Bolulu olup Paşa'nın hemşerisi belki de akrabalarıdır.

hayvan barınağı olarak da kullanılmış. Yapı hakkında 1930'larda Halil Edhem Eldem Bey "Camilerimiz adlı eserinde şunları söyler: "Bu güzel Türk abidesinin senelerden beri devam eden harabiyeti son dereceye gelmiştir. Minaresi kâmilen yıkılmıştır. Binalarının kurşunları çalınmıştır ve kısmen sarmaşıklar duvarları istilâ etmiştir."

İbrahim Hakkı Konyalı "Üsküdar Tarihi" adlı çalışmasında caminin bu harap halden kurtulmasında 7 Nisan 1938 tarihinde Tan gazetesinde kaleme aldığı yazısının son derece

İsmail Hakkı Altunbezer'in elinden çıkmadır. Şemsi Ahmed Paşa'nın türbesi caminin kuzeydoğu köşesinde yapıya bitişik bir konumdadır. 4 x 4 ebatında sade bir oda olan türbenin 1940'lardaki restorasyonu sırasında dışarı çıkarılan ve tekrar yerine konulmayan bir de kitabesi vardır. Kitabede:

"Ya İlâhi son nefesinde Şemsî biçarenin
Cürmine kılma nazar bir a'mâl yüzünden dahi"

dizeleri yazmaktadır. Kitabe ve cami haziresindeki mezar taşları hakkında kapsamlı bir çalışma yapan Sadi S. Kucur

etkili olduğundan bahseder. Bu yazıda Mimar Sinan'a karşı Türk toplumunun münafıkça bir saygı duyduğundan, bu büyük mimara bir yandan ihtifal törenleri düzenlenirken bir yandan da eserlerinin kaderine terk edildiğinden bahseder. Yazarın ifadesine göre, bu yazıyı okuyan Atatürk, külliyenin en kısa zamanda restore edilecek eserler listesine alınması talimatını vermiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında ihtimal ki hem Üsküdar siluetinde oynadığı rol hem de Sinan yapısı olması hasebiyle ihya edilecek yapılar arasına alınan külliye 1940-43 yılları arasında Vakıflar Umum Müdürlüğü tarafından esaslı bir restorasyon görecektir. Yapı topluluğu 2007-2008 yıllarında bir kez daha onarım görür. Yapının kubbesinde yer alan celi sülüs yazılar söz konusu beytin kendisi de şair olan Paşa'nın kaleminden çıkmış olabileceğini belirtir.

Caminin güneydoğusunda kalan hazire kısmında daha ziyade 18. ve 19. yüzyıllara ait mezar taşları bulunur. Buradaki taşların bir kısmı gelişigüzel serpiştirilmiştir. Burada yatanların bazıları Bolulu olup Paşa'nın hemşerisi belki de akrabalarıdır.

Caminin batı ve güney yönlerini saran darü'l hadiste on iki adet kare planlı hücre vardır. Medrese, bir dönem tekke olarak da hizmet vermiş. İstanbul'un 500. Fetih etkinlikleri kapsamında 29 Mayıs 1953'ten itibaren Halk Kütüphanesi olarak kullanılmaya başlanmış ve Üsküdar Selim Ağa kütüphanesinde bulunan 5000 kadar yeni harfli eser buraya aktarılmıştır. Zaman içinde kitap sayısı daha da artacaktır. Medrese binası bugün

de kütüphane olarak hizmet vermektedir.

Paşa'nın İstanbul dışında da bir takım imar faaliyetlerinin olduğu biliniyor. Memleketi olan Bolu'da bir külliye, Gerede'de bir han, Üsküdar'daki külliyesinin yanına da III. Murat için bir kasır inşa ettirmiştir. Bazı kaynaklarda bu kasır deniz kıyısında olması hasebiyle yalı olarak da anılır. III. Ahmed zamanında kasır, esaslı bir onarımdan geçer. Bazı kaynaklarda yapının bu onarım sonrasında "Şeref-âbâd kasrı" olarak anılmaya başladığı kayıtlıdır.

Paşa'nın tarih ve edebiyat alanlarında son derece donanımlı olduğu biliniyor. Bu sahalarda eserler kaleme almıştır. Şehname-i Sultan Murad adlı çalışması Hz. Peygamber'den Sokollu Mehmed Paşa'nın ölümüne kadar olan süreci anlatan bir tarih çalışmasıdır. Özellikle Kanuni, 2. Selim ve 3. Murad dönemlerinin canlı şahidi olduğu için bu kısımlar ayrıca önemlidir. Çalışmada Paşa'nın da bir parçası olduğu Şehzade Mustafa'nın katli süreci de uzun uzadıya anlatılır. Paşa'nın bir de Divân'ı bulunmaktadır. Divân'ından anlaşıldığına göre Paşa aruza son derece hâkimdir. Edebi anlamda kaleme aldığı bir diğer çalışması Vikaye Şerhi'dir. İtikâdnâme ve Tercüme-i Şurût-ı Salât adlı çalışmaları ise isimlerinden de anlaşılacağı üzere dini konulara hasredilmiştir. ▪

KAYNAKÇA

- Erhan Afyoncu; "Şemsi Ahmed Paşa", **DİA**, cilt: 38, İstanbul 2010, s. 527-529
- Nimet Bayraktar; "Şemsî Ahmed Paşa Hayatı ve Eserleri", **İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi**, cilt: 33, 1980-1981, s. 99-114
- Alev Eraslan; "Mimar Sinan'ın Şehirciliği Üzerine Panoramik Bir Analiz", **Toplumsal Tarih**, Sayı: 213, Eylül 2011, s. 86-92
- Semavi Eyice; "Şemsi Paşa Külliyesi", **DİA**, cilt: 38, İstanbul 2010, s. 529-530
- Gülbin Gültekin; "Şemsi Paşa Külliyesi", **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, Cilt: 7, İstanbul 1994, s. 157-159
- Mehmet Mermi Haskan; **Yüzyıllar Boyunca Üsküdar**, Cilt: I, İstanbul 2001, s. 347-352
- İbrahim Hakkı Konyalı; "Koca Sinan'ın Ahır Yapılan Son Eseri", **Tan**, 7 Nisan 1938
- İbrahim Hakkı Konyalı; "Üsküdar'daki Şemsi Paşa Türbesinin Perişan Hali", **Tan**, 27 Nisan 1938
- İbrahim Hakkı Konyalı; Üsküdar Tarihi, Cilt: I, İstanbul 1976
- Sadi S. Kucur; "Üsküdar Şemsî Ahmed Paşa Camii Haziresi Mezartaşları", **I. Üsküdar Sempozyumu**, Cilt: 2, İstanbul 2003, s. 26-58
- Aptullah Kuran; **Mimar Sinan**, İstanbul 1986
- Abdülhamit Tüfekçioğlu; "Üsküdar ve Şam Arasındaki Köprü: Şemsi Ahmed Paşa ve Mimari Eserleri", **I. Üsküdar Sempozyumu**, Cilt: 2, İstanbul 2004, s. 9-17

Ali Uzay Peker ile Söyleşi

Selçuklu mimarisi, konunun uzmanları dışında pek tanınmaz.

Mustafa İbakorkmaz

■ **Hocam şehrimizde misafirsiniz, sizi tanımamıza vesile olan Döner Kümbet'in bulunduğu Kayseri size ne hissettiriyor?**

● Yüksek lisans yaptığım sıralarda sanırım 23 yaşındaydım. Tez çalışmama yönelik olarak trenle bir Anadolu gezisi yapmaya karar verdim. İstanbul'dan trene bindim ve ilk Kayseri'de indim. Kayseri'yi gezmeye başladım. Döner Kümbet'in önüne geldim. Orada muhteşem Erciyes Dağı'nın ve görkemli Türbe'nin karşısında kendimi birden çok yalnız hissettim. Kendi kendime "Ben burada ne yapıyorum?" dedim. Anadolu'nun bağrında çalışmalarıma başladım ama beni nasıl bir gelecek bekliyor? Çok yalnızım, sıkıntıdayım... Bir kaç damla gözyaşı döktüğümü hatırlıyorum. Yıllar sonra Kayseri'ye geldiğimde o günü hatırlıyorum ve duygulanıyorum. Sonraki dönemde Döner Kümbet hakkında bir yazı da yazdım. Kayseri ilk bilimsel inceleme gezimi yaptığım şehir olarak, hatıralarıyla çok değerli benim için.

■ **Hocam, Selçuklu mimarisi çok sade görünen bir yapıya sahip ama biz bu sadeliği de kendi içerisindeki estetik derinliği de anlayamıyoruz? Anlayış sahibi olmak için çok derin mimari bilgilere mi sahip olmalıyız.**

● Hayır! Sadece Ortaçağ insanının kültürünü anlayabilmek gerekir; mimari somutluktan, dolayısıyla onun mekânından ve içerdiği sembollerden beklentilerini anlayabilmek gerekir. Aramızda varolan zaman farkı nedeniyle işlevini ve anlamını yitirmiş, dolayısıyla uzak görünen sanatsal yaratıların var oluşundaki gizemin açıklanması hiç de zor olmayabilir. Zorluk bilgi ile aşılabilir. Ancak bu bilginin sadece mimari nesnenin analizinden değil aynı zamanda kültürün analizinden edinilmiş olması gerekir. İlki sadece ölçüp, biçmek, tartmaktır. İkincisi ise "anlamaktır". İnsanı anlarsak maddi kültürünü anlayabiliriz. Anadolu Türk mimarisinin muhteşem yaratıcılık birikiminin nedenini belki birkaç sâde cümle ile açıklayabiliriz: Bir mimarî geleneğin yaratıcı gücü, inşaat faaliyetlerini destekleyecek maddî kaynağa olduğu kadar, asıl olarak kullanıcı, mimar ve ustaların görgü zenginliğine bağlı. Asya ve Avrupa arasındaki köprü konumunda olan Anadolu yarımadası, üzerinde yetişen mimara en iyi imkânları sunmuş; onları dünyanın en büyük imparatorluklarının mimarî gelenekleri ile eğitmiş; çeşitli dönemlerde ulaştığı ekonomik refah düzeyi ile komşu bölgelerdeki mimar ve sanatçılara bile iş imkânı sağlamış, onlara Anadolu'nun zengin tasarım ve inşaat geleneklerini tanıma fırsatı sunmuştur. Anadolulu usta, Türk hükümranlığıyla genişleyen bir kıtalararası iletişim alanında öğrendiğini içinden geldiği kültürün ve eğitimin ona kazandırdığı melekelerle değerlendirmiş ve ondan bir sanatçı olarak bekleneni gerçekleştirmeye çalışmıştır. İnşa ettiği binaların kullanıcıları da Orta Asya, İran ve Anadolu'ya uzanan gelişen, her bakımdan

zenginleşen dinamik bir toplumun bireyleri. Bu ikisi birleşince Selçuklu mimarisi doğmuştur.

Eski mimarimiz evren anlayışımızı, güzellik anlayışımızı yansıtırken bir yandan da işlevi ön plana alıyor sanırım?

Anadolu Türk mimarîsinin Osmanlı öncesi döneminde, yani Avrupa Orta Çağı ile aynı yüzyıllarda ortaya konmuş olan Selçuklu ve Emirlik dönemleri mimarîsi, kullandığı zengin biçimler dünyası ve bu biçimlerle gerçekleştirilen özgün çözümler ile dikkat çeker. Yapılarda farklı örtü sistemleri, yapım teknikleri, malzemeler ve süsleme unsurları kullanılmış. Bunun da ötesinde, ortak biçimler içeren örneklerde dahi, bunların yorumlanış tarzı farklı olmuş. Erzurum Çifte Minareli Medrese, Sivas Gök Medrese gibi eyvanlı ve açık avluludur; ancak her ikisi de ilk bakışta ayırt edilebilecek denli özgün yapılardır. Benzer şekilde Konya'nın iki komşu anıtsal yapısı Karatay Medrese ile İnce Minareli Medrese, her ikisi de tek eyvanlı, kapalı avlulu medreseler olsa da son derece farklı yorumların konusu olmuş yapılardır. Öte yandan bütün yapılarda kalıcı ve tanınabilir olan, ilk örnek niteliğinde biçim ve tasarım unsurları bulunur. Örnek olarak medreselerde gösterişli portal, eyvanlı avlu veya havuzlu iç avlu, üst açıklıklı kubbe veya aydınlık kubbesi, mezar anıtlarında konik çatı, kripta, kervansaraylarda orta eksen, beşik tonozlar, eyvanlı avlu, camilerde mihrap önü kubbesi, aydınlıklı iç avlu gibi. Modern 'işlevselci' anlayışın, "her binanın hizmet ettiği işleve özel olan biçimleri ve mekânları içermesi" ilkesine aykırı sayılabilecek bir yaklaşımla, bazı mimarî biçimler ya da şemalar farklı işlevlerdeki yapılarda ısrarla uygulanmış. Bir darüşşifa ile medrese arasında plân şeması ve mekân organizasyonu açısından pek fark olmaması buna bir örnektir. Eyvan veya dört eyvanlı avlu her iki tip yapıda da ısrarla uygulanmıştır. Bunun da sebebi anıtsal mimaride hâkim bir evrenbilim yani kozmoloji içerikli sembolizmin çok etkili olmasıdır. Ortaçağ insanı evren üzerine düşüncesinin somut kültür alanında kavramsal bir çerçeveden etkili olmasını istemiştir. Kullandığı nesnelere kavramlar aracılığıyla "anlam" katmıştır. Bu durum ister istemez bezeme ve biçimde bazı kalıpları doğurmuştur. Bu nesneler bir kandilden, seramik tabağa, oradan da mimariye kadar bütün ürünleri kapsar. Güzel olan; kalıp, yani gelenek ve yenilik arayışının içerdiği muazzam çatışmanın yaratıcı çözümlere götürebilmesidir. Daha sonra Mimar Sinan bunun en usta ifadecisi olacaktır. Kendisi Kayseri kökenlidir biliyorsunuz. Hemşehriniz! Onun Anadolu mimari geleneğine hâkimiyeti buralı olmasından kaynaklanır.

Biz bir Selçuklu şehriyiz. Genelde Selçuklu mimarisine ilgi hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Yetersiz. Ancak eski nesiller daha da ilgisizdi. Şimdi iletişim araçlarının gelişimiyle bilgiye ulaşmak daha kolay oldu. Gençler hem okulda ödev hazırlarken, hem de kimi zaman meraktan Selçuklu mimarisi hakkında daha iyi bilgilenebiliyorlar. Mimari planlar ve kısa bir kaç paragraf da olsa her bina hakkında bilgiye daha kolay ulaşmak mümkün. Bazı bilimsel dergilere de ulaşım mümkün. Öte yandan internet üzerindekli bilgi her zaman güvenilir değil. Sanat tarihî kitapları da nadir veya pahalı. Üstelik kitaplar uzmanlar için yazılıyor. Halk, özellikle de gençlerin bilgi edinmesi zor. Eğitim sistemimiz de üniversite sınavı belası yüzünden sanat tarihi, kent tarihi, mimarlık tarihi gibi konuları dışlamış durumda. Toplum her zaman sanat tarihine ilgili olmuştur; ancak tam ne işe yaradığı da bir türlü algılanamamıştır. Pek çok sanat tarihçisinin de bu bilince ulaştığını sanmıyorum. Oysa sanat tarihi kültür tarihi ile içiçe ele alındığı zaman muazzam bir potansiyele sahip. Kişiye aidiyet, kimlik ve kültür mirasına saygı kazandırır. Kayseri gibi kültürüne sahip çıkan kentler şanslı. Önceki kuşakların bilgisi var ve yeni kuşaklara aktarmaya çalışıyor. Belli bir entelektüel birikim var. Ancak başka onlarca kentimiz kış uykusunda. Daha aktif olan aydınlar ve gençlere ihtiyaç var. Bir de üniversitelerin sanat tarihi bölümlerinin halkla ilişkilerini müzeler aracılığıyla yoğunlaştırması gerekiyor. Sadece yerel yönetimler değil, üniversiteler de elini taşın altına koyup aktif rol almalı. Ancak akademinin bugünkü içine kapalılığını doğuran sistemle zor!

Mimar Sinan da Osmanlı döneminde yaşamış bir hemşehrimiz. Onu da anacak olursak neler söylersiniz?

16. yüzyılda dünya mimarisinin zirveleri Anadolu/Trakya, İran ve Hindistan'dı. Mimar Sinan bu üç dünyanın en özgün mimarıydı. Çünkü en güçlü ve mimari birikim açısından en zengin imkânlara sahip devlet Osmanlıydı. Mimar Sinan yeniçeri olarak fetihlere katıldığı dönemde farklı coğrafyaların mimari yapıtlarını çok iyi inceledi. Daha

sonra kendi yapıtlarında bunlardan öğrendiklerini mükemmel bir şekilde birleştirdi. Antik dönemlerden itibaren çeşitli uygarlıkların mimari özelliklerini göz önünde bulundurursak, Mimar Sinan'ın önceki dönemleri inceleyerek kendi projelerinde bu eserlerin bir sentezini oluşturduğunu söyleyebiliriz. Ama şu bir gerçek ki Mimar Sinan bütün öğrendiklerini İslam kültürünün talep ettiği mimari mekan ve biçimlerle yoğurmuştur. Bunların da geleneği Emevi dönemiyle başlar, Abbasi, Selçuklu, Erken Osmanlıyla devam edip, Mimar Sinan'ın büyük katkıda bulunduğu klasik Osmanlı mimarisiyle nihayetlenir. Mimar Sinan'ın mimarisi bu gelenek içinden konuşur. Tabii onu İstanbul'dan öğrendikleriyle yepyeni boyutlara taşıyarak. Mimar Sinan'a yabancı kaynaklarda geniş yer verildiğini görüyoruz. Mimar Sinan'a hayran mimar sayısı Türkiye'dense yurt dışında daha fazla. Arada İstanbul'a dünyaca meşhur mimarların bazılarının yolu düşer. Hemen hepsi Mimar Sinan'a hayranlıklarını ifade eder. Bizim mimarlarımız Mimar Sinan'ı örnek almaktan vazgeçtim, adını anmaktan korkuyor. Mahalle baskısı gibi bir şey var herhalde. Hani Osmanlı'ya bir şekilde hayranlık göstermek siyaseten doğru değilmiş gibi, ya da cehaletten. Modern mimarlarımızın tarihi mimarlıkla ilişkileri sorunlu! Başka meslekte de böyle bir travmatik tarih fobisi görmedim. Sanat fuarlarını geziyorum. Resim sanatı tarihinin denediği bütün teknikleri ve tarzları deneyen sanatçılar var. Çeşitli geleneksel uygulamalar içinden soyutlamalar veya figüratif ifadelerle özgün olmaya çalışan sanatçılar var. Kısacası özgürler! Mimarlıkta "moda" çok etkili. Geçmişten esinlenmek demode giyinmek gibi algılanıyor. Hele Şark'tan esinlenmek hepten çağdışılık olarak görülüyor. Acı ama Türkiye'de çağdaş ortamdaki eğitimde Türkiye'nin kendi geçmişi de Şark'a ait olarak algılanıyor. Yani eski, geri, çağdışı v.b. Oysa ressamlar daha özgür. Onlar geçmişe ve bugüne ait biçimlere hükmedebiliyor. Dönüştürebiliyor. Mimarlar da bunu yaptığı zaman "biçim korkusu" aşılabilir aslında. Batı'da bunu yapabilen çok iyi mimarlar da var. İspanya'da, İtalya'da, İskandinav ülkelerinde, Japonya'da. Ancak bunu yapabilmek için akademik eğitimi sorgulamak, dergi mimarlığını aşmak, kalıpları kırmak gerekiyor. Bu kolay değil. Çok okumak, gezmek, görmek, araştırmak, disiplinlerarası çalışmak, sentezlemek gerekiyor. Tabii kültüre saygı hepsinin başında gelir. Kısacası Mimar Sinan'ın sahip olduğu her şey.

Mimar Sinan'ın Osmanlı mimarisine getirdiği dikkat çekici yeniliklerden de bahseder misiniz?

- Örneğin Şehzadebaşı Camii'nde, Selçuklu ve Osmanlı geleneğinde geliştirilen merkezî kubbe-kapalı avlu-dört eyvanlı yapı tipolojisi mükemmelleştirilmiştir. Giriş kapıları ile mihrap, simetrik bir şekilde karşılıklı olarak kare biçimli planın dört duvar ortasında yer alır. Sinan ilk defa cephede uyguladığı yatay kemer dizilerini (revak) bir kademelenme içinde piramit gibi yükselip kubbeyle sonlanan cephe bütünlüğünün parçası kıldı. Şehzade sonrasındaki Sinan estetiğinin sırrı 'farklılıkları vurgulayarak bütünleştirmek'ti. Üst örtü sistemi ile altyapıyı hem birbirinden ayırıp hem de birleştirmeyi başardı. Kemerler içine açtığı pencerelerle duvarları neredeyse saydam kıldı. Böylece dış cephenin kütleselliği içinde oluşturduğu boşluklarla monotonluğu kırarak, içeride bol ışık alan bir cam kutu etkisi oluşturdu. Mimar Sinan'ın yaptığı sadece estetik algı zenginliği değil, teknoloji de gerektirdi. Aslında taşıyıcı, örtücü veya koruyucu olması gereken 'mimari yapının', bu teknoloji sayesinde dekoratif bir unsur gibi mekân zenginliğine katkıda bulunması, Sinan mimarisine özgüdür. Sinan, yapının bu rolünü vurgulamak için bezemeyi sadece mimari biçimleri öne çıkartmak amacıyla kullandı.

Günümüzde dinî anlayışta, varlık anlayışında değişik bakış açıları var. Bilim de geçmişte bilinmeyen birçok yeni bilgi üretiyor. Bunlar karşısında eski mimarinin durumu hakkında neler söylersiniz?

- Sürekli genleşen, üstelik zaman ve mekânı da belirlediği düşünülen 'yeni evren', modern insanı trajik bir yalnızlığa sürükledi; o artık kutsal alanı kurgulamakta zorlanıyor. Belki de bu nedenle, estetik beğeniler yaygın bir şekilde kalemtıraşın açtığı kalem gibi işlev temelli. Ortaçağ'da beş duyu ile algılanamayan boyutun felsefesi, dinî düşünceyi besledi. Sufizm 'sonsuzluk' kavramıyla barışıktı. Bugün astrofizikte 'sonsuzluk' bir tartışma vesilesi. Evreni açıklayan birden fazla bilimsel kuram var. Modern kutsal alanın tanımlanması ancak işveren, kullanıcı, mimar, sanatçı, dekoratör, din adamı, tarihçi, sosyal bilimci, fizikçi ve felsefecinin birlikte düşünmesiyle mümkün. Oysa bugün bunları ayıran fay hatları var. Proje kararı verenler diğerlerini pek görmek istemiyor. Diğerleri de onları küçümsüyor. Günümüz tasarımını sınırlandıran siyaset ve insan fobisi kaynaklı paranoyalar 'evren ve çevre ile uyumlu kutsal mekân yaratma eğilimini' ortadan kaldırdı. İnsanı

Mimar Sinan'ın dönemindeki gibi evrenle yani kozmosla tekrar barıştırmanın bir yolunu bulamadığımız sürece geçmiş-bugün-gelecek arasında sağlıklı ilişkiler kurulamayan, 'kopyanın kopyası kutsal mekânlar' inşa etmeye devam edeceğiz.

Mimari açıdan yeniden bir atılım, eski parlak mimarimizin yeniden ihyası mümkün müdür? Günümüz mimari eğitimi hakkında bu açıdan bakınca neler söylersiniz?

Mümkündür! Yurdumuzda tasarıma değer veren bir kültürün gelişmesi gerekir önce. Bunun için de her Türk'ün kendisini mimar veya tasarımcı sanmanın ötesine geçip profesyonelliğe değer vermesi gerekir. Bu maddiyat ile ilgili bir konu aynı zamanda. Kim mimar tutar? Parası olan! Parası olanın resim alması gibi bir şey. Ancak bir yandan da müteahhitlerin maddi imkanları olmasına rağmen tasarım işlerine müdahale ettiğini, prototip projeler veya kendi zevklerine göre tercihlerle yönlendirici olduğunu görüyoruz. Demek ki bilgi, görgü ve kültür eksikliği var. Aslında teknolojiyi kullanan yeni mimarlık öyle herkesin başa çıkabileceği bir alan değil. Mimaride yenilik teknoloji içeriklidir. Hem kültür, hem estetik/beğeni hem de teknoloji kullanımı olacak. Aslında hepsi bilgi temellidir. Kısacası bilime çok ama çok değer verilecek. Disiplinlerarası çalışılabilecek. Bilime değer veren aslında özgür de kılar. Üniversitelerdeki mimarlık eğitimi fazlasıyla akademik. Yirminci yüzyıl ilk yarısının modernizmine takılıp kalınmış. Bunun siyasi olarak yansımaları var veya siyasi yönelimler eğitimdeki uygulamalara yansıyor... Bunlar içiçe! Özgürlükçülüğün önünü tıkayan yaklaşımlar bunlar. Gençlerin farklı disiplinlerin buluşlarına ilgisinin önü açılsa daha özgün projeler çıkar. Bakış açısı önemli. Bunun kesinlikle bilimsel olması gerekiyor. Bilgi alanlarının mesleki daralmalardan kurtarılması gerekiyor. Tarzı modernist olmayan mimarların afaroz edilme girişimlerini bile gördük. Yeni mezun olmuş gençlerin –ki yeniliğe en açık grup- meslek çevresinden dışlanmak en büyük korkusudur. Çok az kişi göze alabilir! Bunlar mimarimizi ileri götüren yaklaşımlar değil. Çünkü modernizmin küresel soyutlamacılığının yanında çok başarılı bölgeselcilik örnekleri de var dünyada. Demek bu konuda üzerinde durulması gereken temel bir konu var: bilim! Peki, bilim ne getirir: uzmanlık! Uzmanlık özendiriliyor mu? Hayır! "Her işten anlarım abi!" Yaklaşımı ne yazık ki toplumumuzu her alanda çürütüyor!

Bir de Kanuni Sultan Süleyman'ın Türbesi üzerine yaptığınız uluslararası çalışmalar var.

Macaristan'ın Zigetvar kentinde, TİKA tarafından Kanuni Sultan Süleyman'ın iç organlarının defnedildiği türbeyi bulma amacıyla 2015 yılından bu yana Türkiye adına kazı çalışmaları yapıyoruz. 1689 yılından sonra Habsburg askerleri tarafından yıkılan Osmanlı dönemine ait cami ve yanındaki tekkenin kalıntılarını ortaya çıkardık. 2015 yılı Eylül-Ekim aylarında ilk çalışmalarımıza başladık. Arkeolojik kazılara başladık demek daha doğru olur. Daha önce yapılan arşiv araştırmaları, kaynak araştırmaları, müze araştırmaları jeolojik araştırmalar ve pek çok araştırmalar sonucunda burada sultan Süleyman'ın türbesinin olduğu tahmin edilmişti. Jeofizik araştırmalar bunu gösterdi ama kazı yapıp verilere ulaştığınız zaman daha somut delillerle konuşulabiliyor.

Kazıların yapıldığı yer Sultan Süleyman'ın türbesinin içinde olduğu palankanın yani tabya denebilecek küçük ahşap kalenin olduğu bölge. Üzüm tepesindeki alan, Evliya Çelebi'nin Sultan Süleyman'ın otağının kurulduğu yer ve türbesi hakkında verdiği bilgilerle örtüşmekte. Sultan fetihten bir gün önce vefat edince, iç organları buraya gömüldü ve akabinde bir türbe inşa edildi. Sokullu Mehmet Paşa burada cami ve tekke yaptırarak alanı bir ziyaretgâh haline getirdi. 2016 yılı Sultan Süleyman'ın vefatının 450. yıl dönümü olması nedeniyle kazılara yoğunluk verildi. İlk sene türbe yapısı aranırken revaklı kare planı olan bir yapının ortasında altı köşeli yıldız motifleri olan bir taş çıktı. O motiflerin Sultan Süleyman'ın İstanbul'daki türbesinde minyatürlerde görülmesi, özellikle Zigetvar'dan Belgrad'a cenazesini taşıyan araba üzerinde yer alması dikkat çekici. Altı köşeli yıldız aslında 'Mühr-ü Süleyman' denilen Hz. Süleyman'ın mührü. Sultan Süleyman bu motifi hükümranlık mekânlarında kullanmış. Daha sonra yapılan çalışmalarda türbenin yanı sıra cami ve onun önündeki tekke de ortaya çıkarıldı. Ayrıca bunların birer Osmanlı yapısı olduğu maddi verilerle kanıtlandı.

Bu yapıların bulunan temelleri elimizdeki yazılı ve görsel belgelerle uyuştu. Aynı şekilde yapıların konumu da hem Osmanlı hem de Macar ve Avusturya kaynaklarından derlenen bilgilerle örtüşüyor. Kazı yapılan alanın Sultan Süleyman'ın türbesinin ve ek yapılarının içinde yer aldığını palanka olduğu kesinleşti. Kazı ve belgeleme çalışması hakkında benim academia.edu üzerinde yayımladığım kazı raporla-

rından bilgi edinilebilir (https://metu.academia.edu/AliUzayPeker). Kazıların ardından elimizdeki bilgi ve belgeleri kamuoyuyla vakit geçirmeden paylaşmaya özen gösterdik. Çünkü bu Türbe halka mal olmuş çok önemli bir mimari hatıra; bir sultan türbesi. Hakkındaki gerçeklerin öğrenilmesi çok önemli.

Bir sanat tarihçisi olarak, uğraş verdiğiniz alanda geriye dönüp baktığınızda ne düşünüyorsunuz?

Sanat Tarihine girdim ama başta bu bölümün bana maddi ve manevi çok fazla katkıda bulunacağını düşünmüyordum. Çünkü neden derseniz sanat tarihi Türkiye'de yaygın kabul gören, tutulan, kariyer planlarında yer alan bir alan değil. Fakat bir yandan da yıllar sonra bu alana girdiğim için çok mutlu olduğumu düşünüyorum. Çünkü sanat tarihi aracılığıyla aslında kültür tarihine bir giriş yaptım. Dünyayı, ülkemi, yurdumu, çevremi, kendimi anlamak ve tanımak için çok güzel bir araç oldu benim açımdan. Dolayısıyla Döner Kümbet'in önündeki yalnız adam bir anlamda bilgiyle ve kültürle yıllar içinde olgunlaşma süreci geçirdi. Allah'a şükür bu günleri gördü. Karşınıza çıktı. Bu yüzden 30 yıl aradan sonra Kayseri'de olduğum için çok mutluyum. Bu şekilde neredeyse sanat tarihine başladığım yere dönüş yapmış oluyorum. O nedenle Kayseri benim için çok anlamlı bir şehir. ▪

PROF. DR. ALİ UZAY PEKER

Prof. Dr. Ali Uzay Peker İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü lisans, Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü yüksek lisans ve İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık ve Sanat Tarihi doktora programı mezunudur. Kendisi Kanada Mimarlık Merkezi'nin uluslararası bursunu kazanarak Montreal'de doktora sonrası araştırma yapmıştır. 1991 yılından itibaren Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Mimarlık Bölümü'nde çalışmaktadır. Üniversitede dekan yardımcılığı, akademik komisyon üyelikleri, fakülte kurulu üyeliği v.b. pek çok görevde bulunmuştur. Ulusal ve uluslararası yayınları bulunan Peker Bologna Uzmanı olarak çalışmış, ayrıca pek çok uluslararası projenin kurum koordinatörlüğünü yapmıştır. Ayrıca AB Horizon 2020 proje değerlendirme uzmanıdır. Halen ODTÜ Mimarlık Tarihi Anabilim Dalı başkanıdır. Çalışma alanları, erken İslam, Selçuklu ve Osmanlı mimarisi, mimari külltür ve mimari sembolizmdir.

Ehl-i Dil Çay Evi

Üzerine Müptela Bir Müdavimin Gözlemleri

Gönülden Gönüle Yol Gizli Gizli

Mustafa İbakorkmaz

Hayat nasıl geçip gidiyor anlayamıyoruz. Ömür dediğin masal gibi... Bir varmış, bir yokmuş. Nasıl olduğunu anlamadan yıllar geçiyor. Bir bakmışız o geçip giden yıllarda ne varsa hepsi mazi olmuş. Bir mekân olarak Ehl-i Dil üzerine yazmam gerektiğinde gereğinden fazla zorluk çektim. Çünkü sadece bir mekânı değil aynı zamanda kendi hayatımın da bir dönemini yazmam gerekiyor.

Ehl-i Dil, gönül ehli demek. Gönül eri, kalender, rind demek. Kendimde biraz böyle bir hava hissederim oldum olası. Mekân olarak Ehl-i Dil de zaten öyle bir yerdir. Genellikle bu tabiri hak eden müdavimleri vardır. Müdavimlerin ilklerinden ve en uzun süre devam edenlerinden biri olarak Ehl-i Dil'e verdiğim ciddi bir mesai vardır. Nart Noyan sigorta primimi yatırsaydı emekliliğime az kalmıştı. Dile kolay on yıldır haftanın birkaç günü uğradığım, arkadaşlarımla buluştuğum bir mekândır. İş bunun ötesine geçmiştir, öyle ki yaprağı çay tabağı olan, ince belli bardağı da lale şeklindeki logosunu bile bendeniz tasarlamıştır. Böylelikle kendimi ne kadar dışta tutmaya çalışsam

da başaramayacağım bir yazıya giriş yapıyorum.

Ehl-i Dil'in sahibi ve orada ortaya çıkan atmosferin sorumlusu Nart Noyan'dır. Kendisiyle tanışıklığımız oldukça eskilere dayanır. Kayseri tarihi açısından başka ve ayrı önemi olan bir başka mekânda, Bilge Kitabevi'nde tanışmıştık kendisiyle. O da ben de Bilge Kitabevi'nin önce bodrumunda, sonra üst katında vazife ifa eden kitap kafenin müdavimiydik. Bilge Kitabevi aslında bambaşka ve başlı başına bir başka yazının konusu olmalı. Çünkü orası yerine getirdiği birçok işlevin yanı sıra Ehl-i Dil'in bu gün temsil ettiği misyonun öncüsüydü dersem abartmış olmam. Bir nevi, bir kültür mekânı olarak Bilge Kitabevi modelinin çay ocağına evrilmiş hali diyebilirim.

Aradan yıllar geçtikten sonra, bir başka çay ocağında, bizim Ahmet'in açtığı "Çaycı" adlı mekânda Nart Noyan'la yeniden yolumuz kesişti. O dönemde "Çaycı" da farklılığıyla öne çıkan bir mekândı. Açıldığı zamana kadar Kayseri'de örneği olmayan bir yerdi. Ankara'daki ünlü Sakarya ve Gökkuşağı çay evlerini andıran bir havası vardı. O mekânları da bilen

▲ Atabey Kılıç, Merhum Mustafa Ağca, Merhum Emir Kalkan, Aşık Sefai

tanıyan biri olarak bir müddet "Çaycı"ya da takıldım. Ama unutamayacağım bir olay Nart Noyan'la arkadaşlığımızı pekiştirdi. Burada o mevzuyu uzun uzadıya açmayacağım. Zaten birçok ortamda, birçok kez anlattım. Bir bayram gecesi uzun bir sohbetin ardından, mistik bir yolculuğa çıktık. Gidişimiz, dönüşümüz her biri ayrı hikâye ve hayatımızda kapladığı yer itibarıyla güzel bir arkadaşlığın başlangıcı olmak bakımından oldukça tatmin edici bir tecrübeydi. Öyle ya, birini tanımak için önemli kriterlerden birisi de birlikte yolculuk yapmaktır.

Kısa bir süre sonra, Nart bir çay ocağı açmaya karar verdiğini söyledi. Kiraladığı mekânı bize gösterdi. Temizliği boyası derken kısa süre içinde Ehl-i Dil faaliyete başladı. Bugün güneşten solmaya başlayan tabelasını yapmak da yine bana nasip oldu.

Nasılsa arkadaşlarımızla bir şekilde buluşuyor, oturup çay içip muhabbet edecek bir yer buluyoruz. Bir arkadaşımız, eşiniz dostunuz bir yola çıktığında karınca kararınca yanında olmamız icap eder. Nitekim biz de öyle yaptık. Hem oturup muhabbetimizi yapalım, hem çayımızı içelim dedik. Gelen geçen orda bir kalabalık görürse merak eder takılır dedik. O günden itibaren buluşma yerimiz, oturup sohbet etme yerimiz, mekânımız Ehl-i Dil oldu.

OKUL GİBİ

Ehl-i Dil ilk günlerinden itibaren bir çay ocağı olmanın ötesinde bir mana üzerine kurulu mekân oldu. Soğuk kış akşamlarında Aydın Abi ile birlikte ekip olarak düzenli sohbetlerimiz başladı. Bu sohbetler asla normal bir çay ocağı muhabbetine benzemiyordu. Derin felsefi meseleler, siyaset bilimi, tarih, tasavvuf, edebiyat üzerine katılanların ufkunu açan muhabbetler açılıyor, gecenin ilerleyen saatlerine kadar devam ediyordu. Bir dönem sinema sanatı ve tarihi açısından önemli yönetmenlerin filmlerini izledik, üzerine Aydın abinin yorumlarını, film okumalarını dinledik. Akira Kurosawa, Tarkovsky filmleri ve benzerleri. Sonra fotoğraf gösterileri ve fotoğraf okumaları yaptık. Dursun Çiçek, Maruf Şinik gibi şehrin önde gelen fotoğrafçıları birikimlerini Ehl-i Dil'in mekanına taşıdılar.

Aydın Karakimseli ile altı yıla yakın süre devam eden Füsus el Hikem okumalarımızın hatırı sayılır bir dönemi Ehl-i Dîl'de gerçekleşti. Farklı gruplar Niyazî i Mısri ve Yunus Emre okumaları yaptılar. Bunun yanı sıra Cahit Zarifoğlu okumaları da yine Ehl-i Dîl ile birlikte anılacak etkinliklerden biri oldu.

Zaman içerisinde öyle bir ortam oluştu ki, aramıza katılan müzisyen arkadaşlar enstrümanlarıyla mini konserler vermeye başladılar. Sinan, Muhammed, Kamil sanat müziğinin seçkin eserleriyle her yerde bulunamayacak ziyafetler verdiler. Sonra Lütfü, Kayseri türküleri ve Neşet Ertaş türküleriyle kulağımızın pasını sildi bir müddet.

Zaten müzik ve özellikle türkü Ehl-i Dil'i tanımlayan en önemli vasıflardan biridir. Ne zaman gelirseniz gelin mutlaka türkü saatine denk gelirsiniz. Nart'a göre türküler bu milleti ayakta tutan direktir. Şimdi yeri mi yoksa ayrıca mı değinmeliyim onu da bilemedim ama madem yeri geldi onu da zikredeyim. Ehl-i Dil'in kalbi ehline malumdur. Oraya herkes giremez. Müdavimler, misafirler ve özel dostlar için özel sohbetlerin yeridir. Bahçede mutlaka ayrı ayrı masalarda hatırı sayılır muhabbetler, sohbetler vardır. Ama Ehl-i Dil'in kalbinde mesele derinleşir. Orada tasavvuf müziğinin klasikleri, saz eserleri, türküler son sesle dinlenir. Gecenin ilerleyen saatlerine ulaşılmadan, türkünün, musikinin, sanatın, tasavvu-

fun dibine vurmadan yukarı çıkılmaz. Burayı fazla açmaya da gelmez. Ehline malumdur, gayrına mahremdir biraz. Dostluğa belli bir kemalâta ulaşmadan vakıf olunmaz.

Ehl-i Dil'in içi dışı, altı üstü bir nevi mekteptir. Bu mektepte uzun uzun edebiyat konuşulur. Bazen gelenek/modern çelişkisi tartışılır. Fotoğraf, tiyatro, sinema, müzik, tasavvuf konuşulur. Bazen imza günleri düzenlenir. Bazen sergi açılır. Bir bakmışınız bir masada iki yazar yeni yayınlanacak bir kitap dosyası üzerine konuşuyorlar. Bir bakmışınız, antik çağ tarihi hakkında akademik bir muhabbet dönüyor. Bir başka masada iktisat tartışılıyor. Bir diğerinde fotoğrafçılar buluşmuş.

Ehl-i Dil'de siyaset de konuşulur. Ama ideolojik tartışmalara pek rastlanmaz. Birbiriyle taban tabana zıt dünya görüşleri aynı masada şakalaşarak bir araya gelebilir. Bir şeyler öğrenmeden, bakış açısını kontrol etme ihtiyacı hissetmeden kalkılmaz o masalardan. En çok da ön yargılar yıkılır, kesin inançlar, keskin kenarlar törpülenir. Bilginin ışığında ama epeyce şakayla karışık... En azından şöyle bir şeye zorlar. Bilmediğiniz şeyi araştırır bir sonraki buluşmaya öyle gelirsiniz. Çünkü burası desteksiz atışa, rastgele sallayışa müsait bir yer değildir. Kılığına kıyafetine bakarak amele sandığınız biri bütün paradigmalarınızı yerle bir edebilir.

Tasavvufun her meşrebinden birileriyle karşılaşabilirsiniz. Akademinin değişik disiplinlerinden gelen birileri mutlaka o masalarda oturuyordur. Genellikle Ehl-i Dil'deki hiçbir masada boş muhabbet dönmez. O yüzden yeni gelen birileri etrafa kulak kabarttığında şaşırır. Bazıları korkar, Ehl-i Dil'i yanındaki masada kim muhabbet ediyorsa onlardan ibaret zanneder.

İlk iş olarak nasıl tanıdıysa öyle yaftalamak olur. Ama işin aslı elbette ki öyle değildir.

Ehl-i Dil'in ismiyle müsemma müdavimleri vardır. Her birinin kendi hayatında biriktirdiği tecrübeleri, her birinin ayrı uzmanlık alanı, mesleği, toplum içinde hatırı vardır. O yüzden kimi zaman bir genç kulak kabarttığı yan masadaki insanlarla tanışmaya yeltenir. Bunun kapısı da çoğu zaman sonuna kadar açıktır zaten. İşte böyle tanışmalarla hayatı değişen, Ehl-i Dil mektebinde unutamayacağı anılara sahip olan, çok şey öğrenen gençler vardır. Dedik ya Ehl-i Dil adeta bir okul gibidir. En çok da arkadaşlık, dostluk nedir o öğrenilir.

▲ Ahmet Günbay Yıldız

▲ Ragıp Karcı

▲ Erkan Oğur, Esat Ayata

MÜDAVİMLER VE MİSAFİRLER

Mekân üzerine çok düşünmeyiz. Çünkü ya evimizdir, ya işyerimizdir. Onun da felsefesini yapacak halimiz yok ya. Ama mekânlar alışkanlıklarla da ilgili. Ev ve iş yeri arasındaki zorunlu ikamet, zaman geçirmenin dışında, mekânın ne olduğunu, hangi anlama geldiğini düşünmek için zorlayan ve fırsat veren durumlardan biri sosyal hayattır. İnsanın kendini tanıması için gerekli olan şeylerden biri münasebette olduğu insanlarsa, diğeri o insanlarla nerede bir araya gelindiğidir. Onun için hacı hacıyı Mekke'de, sofu sofuyu tekkede bulur. İnsan mekânla kurduğu ilişkide kendi kişiliğini ve sosyal konumunu çoğu zaman hesap etmek zorunda hisseder. O yüzden müzisyenlerin, siyasetçilerin, edebiyatçıların, ideolojik kampların, değişik hobilerin bir araya gelip kendilerini dış dünyaya kapattıkları mekânlar vardır. Buraya kadar bahsettiğim şekliyle Ehl-i Dil'in alışılagelen, ya da bilinen sosyal mekânlardan olmadığı anlaşılmıştır sanırım.

Bunu anlamak ve görmek için biraz da müdavimlerden bahsedelim. Mesela an itibarıyla Ehl-i Dil'in demirbaşlarından kabul edebileceğimiz Ömer Faruk Dayı en başta yer almayı hak ediyor. Müdavimler ve iz bırakanlar listesinde İzzettin Erbay Hoca, Aydın Karakimseli'yi özellikle belirtmeliyiz. Sonra Efdal Emre var bir de. Yaşları büyük olduğundan ve farklı kişilik özellikleri, onları şehrin bir değeri yapan birikimleriyle Ehl-i Dil'de oturup çay içtikleri zaman dilimlerinde etraflarına zihinsel katkıda bulunmadan, fikir fırtınaları estirmeden, kolay ulaşılamayacak bilgiler sunmadan kalkıp gitmezler. Onlar Ehl-i Dil'in ağır abileridir. Sonra bir de gelip geçenler, hoş sadalar bırakarak aramızdan ayrılanlar da oldu zaman içerisinde. Daima rahmetle andığımız Mustafa Ağca hoca ve Emir Kalkan Ehl-i Dil'in unutulmaz anıları arasında yerlerini aldılar. Allah rahmet eylesin. Onlarla geçirdiğimiz zamanın kıymetini iyi ki bilmişiz diye düşünmeden edemiyorum.

Müdavimlerin yanı sıra bir de misafirleri vardır

▲ İsmet Özel

▲ Ömer Tuğrul İnançer

Ehl-i Dil'in. Alanlarında Türkiye'nin en ünlü simalarıdır onlar. Kayseri'ye hangi vesile ile gelmiş olurlarsa olsunlar Ehl-i Dil'e uğramadan gitmezler. Bir kere gelmişlerse mutlaka diğer geldiklerinde de Ehl-i Dil'i ziyaret ederler. Onlar da bir nevi Ehl-i Dil'in şehir dışı müdavimleridir. Şayet Kayseri'de yaşıyor olsalardı sürekli müdavim olurlardı muhtemelen. Onlar kim mi? Kimler yok ki o isimlerin arasında. Ömer Tuğrul İnançer, Ahmet Özhan, Hasan Kaçan, Hayati İnanç, İsmail Kasap, Halil Necipoğlu, İsmet Özel, Erkan Oğur, Nevit Müsmir, Kemal Sayar, Bülent Akyürek, Ebubekir Kurban, İsmail Doğu, Yusuf Kaplan, Serdar Tuncer, Göksel Baktagir, Yurdal Tokcan, Ali Bektaş, Senai Demirci, Mustafa Öztürk ve daha kimler kimler....

DIŞARDAN BAKILDIĞINDA

Ehl-i Dil dışarıdan bakıldığında, özellikle Sahabiye'de yer alan birçok çay ocağından sadece biridir. Dekorasyon olarak belki diğerleri kadar cazibesi olmayan mütevazı bir mekândır. Civardaki herhangi bir çay ocağında arkadaşlarınızla buluşabilirsiniz. Oturup çay içebilir, hatta kendinizce en derin muhabbetlere dalabilirsiniz. Ama emin olunması gereken bir durum var. Eğer sohbetinizin bir derinliği, muhabbetinizin bir anlamı varsa onu tamamlayacak mekânda değilsiniz demektir. Şüphesiz her işletmenin müdavimleri, kıymetli müşterileri vardır. Her sohbetin kendince derinliği ve değeri vardır. Ama Ehl-i Dil bir başkadır. Bu başkalık rastgele tesis olmamış, bunun

için gerekli her türlü yatırım yapılmış, her türlü fedakârlık gösterilmiştir. Ehl-i Dil, dışarıdan bakıldığında sıradan bir çay ocağıdır. İçerisinde barındırdığı özgünlükler nedeniyle dışarıdan bakıldığında kolay anlaşılmaz bir sosyal mekândır. Bu yüzden kimilerinde olumsuz bir imaj uyandırdığı, korkutucu, ürkütücü dedikodular çıktığı da görülmüştür. Yiğidi öldür hakkını yeme ilkesi mucibince her şeye rağmen Kayseri'de benzeri olmayan bir ortam olduğunu teslim etmek gerekir.

Ehl-i Dil deyince akla türkünün gelmesi gönülden gönüle giden gizli yolu bilen insanların mekânı olmasındandır. Tarkovski'nin bir filminde, Dede Efendi'nin bir nağmesinde, bir kitabın, bir kelimenin izinde yol almadan bu sırlı yola girmek mümkün olmaz. İnsanın mana ile demlendiği mekândır Ehl-i Dil...

En başta dediğim gibi, açıldığı günden beri müdavimi olduğum bu mekân hakkında objektif olma iddiası gütmeden, çoğunlukla duygularımı bir kenara bırakamadan anlatmaya çalıştım. Dilim döndüğünce. Övdüysem de yerdiysem de beni bağlayan sözler sarf ettim. Bundan sonrasında karar kendisi şahit olmak isteyenlere kalmıştır.

On yıllık bir müdavimlik macerasının ardından aklımda şöyle bir soru beliriyor. Mekâna müptela olunur mu? Benim cevabım, olunurmuş, çünkü çay deyince, arkadaşlarımla buluşmak deyince aklıma Ehl-i Dil'den başka bir yer gelmiyor. Bu yüzden belki de bir kullanım kılavuzu hazırlayıp "Dikkat bağımlılık yapar" diye insanları uyarmak lazım.. ▪

KAYSERİ'Yİ FOTOĞRAFLAYANLAR

İsmail Develioğlu

Alper Asım

Fotoğrafçı şehrin hafızasıdır. Doğa fotoğrafçıları ise aynı zamanda mekânın hafızasıdır. Bir fotoğrafçı eserine duygusunu ve düşüncesini de kattığı zaman, fotoğrafta, hafıza ve insan bir arada olur. Şehrin sokaklarını, evlerini, insanlarını fotoğraflamak aynı zamanda şehrin tarihini yazmaktır. Çünkü çekilen her fotoğraf o şehre ait bir işaret bir izdir. Şehrin mekansal yanını çekmek aslında daha zordur. Çünkü insansız fotoğraflardaki duygu ve düşünceyi yakalamak, görebilmek ve ifadelendirip aktarabilmek ayrı bir gayret ve rikkat ister. Varlıklar içinde ifadesini en kolay şekilde insan yansıtır. Dolayısıyla bunu da yine en kolay ve iyi biçimde insan görür.

▲ Aladağlar Teke Kalesi

▲ Aladağlar Hacer Ormanları

Tabiat fotoğraflarındaki duygu ise daha çok fotoğrafı çekenin gönül gözü ile ilgilidir. Uzaktan görünen bir dağı, bir dalda dinlenen kuşu, bozkırın tarlalarında otlayan bir koyun sürüsünü, sazlıktaki kuşları, ormandaki herhangi bir canlıyı tek başına görebilmek, anlayabilmek ve anlatabilmek kolay değildir. Bunun içindir ki tabiat fotoğrafı çeken fotoğrafçılar sabırlı insanlardır. Uzun soluklu yürümeyi, dağlarda bir çadır içinde günlerce kalmayı, bir ormanın en ıssız derinliklerinde saatlerce, günlerce kalabilmeyi göze alabilen ve hatta bunu bir yaşama biçimi haline getiren insanlardır doğa fotoğrafçıları.

Kayseri'nin çevresinin tabiat güzellikleri ve zenginlikleri açısından ne kadar geniş, derin ve zengin olduğu ehlince bilinir. Özellikle bir doğa fotoğrafçısı açısından Kayseri önemli bir mekândır. Aynı gün içinde, Erciyes'i, Yılkı Atları'nı, Sultan Sazlığı'nı, Kapuzbaşı Şelaleleri'ni, Kapadokya/Soğanlı'yı,

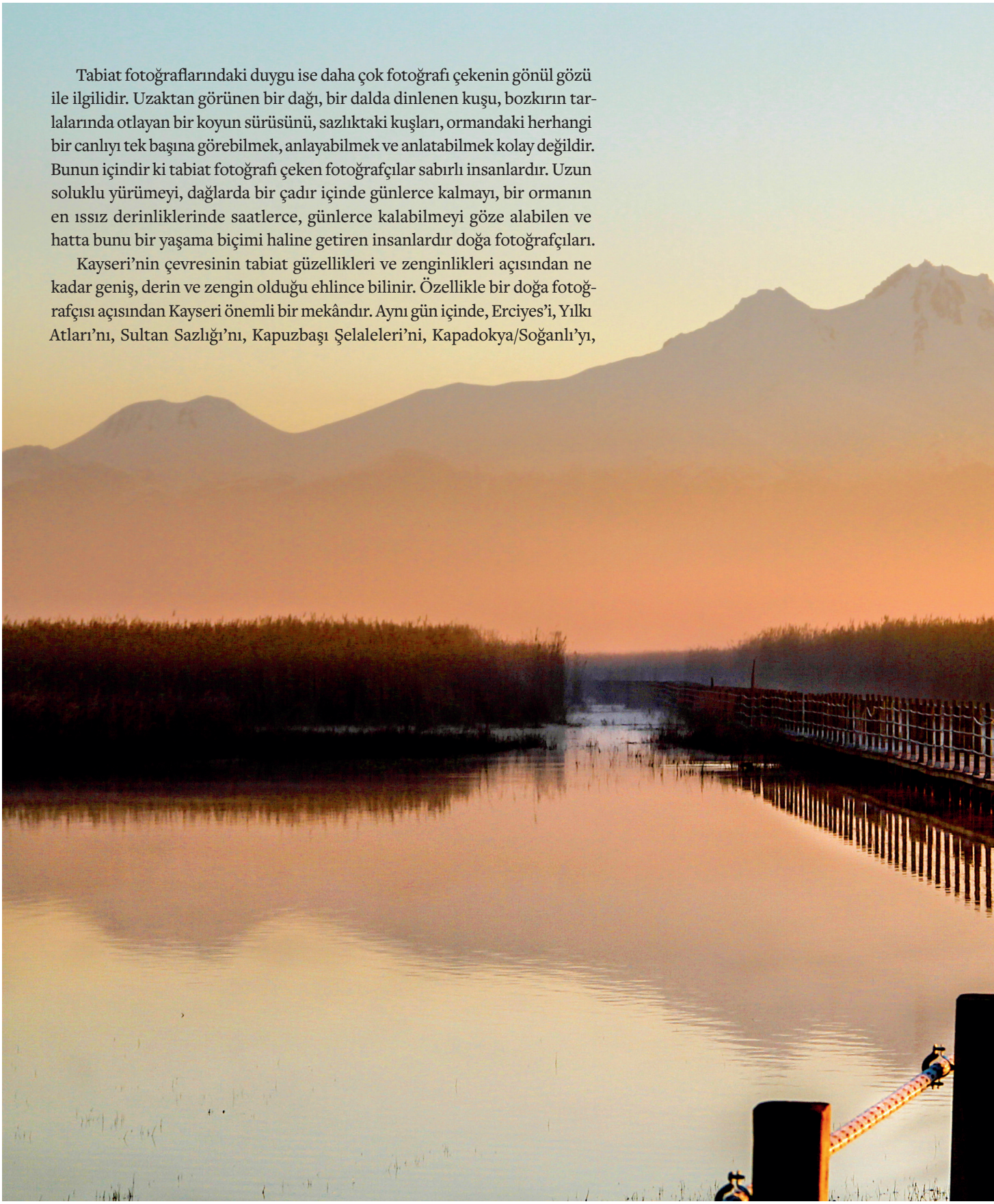

▲ Sultan Sazlığı-Ovaçiftliği

▲ **Erciyes Dağı - Okçuluk Gösterisi**

Gesi Bağları'nı neredeyse çekebilirsiniz. Hatta bunlardan bazılarını aynı eksene, aynı kadraja sığdırabilirsiniz.

Yıllardır Kayseri Develi'de yaşayan İsmail Develioğlu altını çizmeye çalıştığım doğa fotoğrafçılarındandır. Yani rüzgârla, suyla, ekinin başakları ile pınarlarla, kuşlarla, dağlar ile taşlar ile konuşan bir insandır. Bir bakıma onun fotoğrafları bu yaptığı konuşmaların somut halidir.

1970'li yıllarda ileride çokça fotoğrafını çektiği mekânda dünyaya gelen Develioğlu aynı zamanda fotoğrafçılık ve kameramanlık eğitimi de gördü. Uzun yıllar kamuda yönetici olarak da çalıştı. Belki de kamuda çalışmasının en önemli etkisi içinde yaşadığı mekânı daha iyi görmesini sağladı. Tabiata bakarken belediyeciliğinin verdiği avantajları da kullanmış oldu.

Kayseri ve çevresini yıllardır fotoğraflayan Develioğlu iyi bir kayakçıdır. Erciyes'in

▲ Zamantı Irmağı-Çakıl Pınar

▲ Sultan Sazlığı-Sultan Nebi Türbesi

fotoğraflarını çekerken aynı zamanda kayak da yapar. Çektiği fotoğrafı bir anlamda yaşar. Sultan Sazlığı'ndaki bütün kuşlar, Aladağlar'daki bütün geyikler ve dağ keçileri onun kamerasından sorulur ve bilinir. Kayseri'nin en izbe vadilerinden Sultan Sazlığı'nın emektar işçilerine kadar herkesi fotoğrafları ile anlatır.

İnsan mekân ile anlam kazanır ve mekân da insan ile. Fotoğrafçı bu bilinç ve idrakte olduğu zaman ortaya çıkan eser kuru bir görüntü olmaktan öte bir anlam taşır. Eğer fotoğrafçının gönül gözü kapalı ise görüneni sadece görüntü haline getirmekten başka bir şey yapamaz. İsmail Develioğlu, görünenin peşinde, tabiatla konuşarak ve gördüğünü gönlü ile ortaya koyma çabasında bir fotoğrafçıdır.

Seyrettiğiniz fotoğraflar aslında onun Kayseri'de anlam bulduğu mekânlardır... ■

Nev'i Şahsına Münhasır Bir Araştırmacı

Mustafa Çınar

Kâni Çınar

"Yahya Kemal'in Fransız tarihçi Camille Julian ve Albert Sorel gibi tarihçilerden öğrendiği vatan ve millet, toprak ve millet arasındaki sıkı münasebet, onu, Türk vatanını keşfe itmiştir. Tabiatıyla bunu da İstanbul'da yapmıştır. Çünkü fark eder ki İstanbul, bütün Türk tarihinin, Türk coğrafyasının bir terkibidir."[1] Böyle özetliyor Kazım Yetiş Yahya Kemal'deki vatan kavramının izahatında bulunurken. Vatan nedir, toprak nasıl vatan kılınır, töreler inanç dünyamızda nasıl var olmuştur, ecdadımız kimlerdir, biz kimiz?.. Bu ve benzeri sorular, daha geçen ay toprağa verdiğimiz kıymetli aile büyüğümüz Mustafa Çınar (Vefatı 07.02.2018)'ın şahsında bizleri düşünmeğe sevk ediyor. Zihnimizde birbiri peşi sıra sorular. Mustafa Çınar'ın genelde Türk vatanı, özelde yaşadığı belde hakkında bitmez tükenmez öğrenme iştiyakı nereden geliyordu? Bir beldeye bakarak bütün bir coğrafyayı görmek, bir isme bakarak bir tarihin peşine düşmek ve avuçlanan bir toprak parçasını mukaddes bilip ruha sürmek nasıl bir vatan anlayışının özetiydi? Mustafa Çınar'ın ne Fransız tarihçileri vardı okuduğu ne ona ufuk açacak öğretmenleri. Belki daima saygı ile andığı babası Ali Osman Çınar (Ağa)... O kadar. Kendi ayakları üzerinde durmuş, kendini yetiştirmiş alaylı bir münevverdi o. Vatan, millet, mukaddesat, bayrak, dil, töre... ile yoğrulmuş bir hayatla aramızdan ayrıldı.

Merhum Mustafa Çınar'ı ve benzeri gönül insanlarını anlamaya çalışırken yine Yahya Kemal üzerinden şu hatıratı zikretmenin münasip düşeceği kanaatindeyim:

Naim Bey Yahya Kemal'i İstanbul'un ruhani semtlerini kendi din ve milliyet anlayışı çerçevesinde anlattığı yazıları dolayısıyla eleştirmişti. "Bir Rüyada Gördüğümüz Eyüp" (Tevhid-i Efkâr, nr. 3354-326, 5 Mayıs 1922) yazısının çıktığı gün, Ahmet Naim Bey, bu yazısından bahisle, Yahya Kemal'i, efsaneler üzerine kurulmuş bir din olarak gösterdiği İslam'a Abdullah Cevdet gibi ateistlerden bile daha fazla zarar vermekle suçlayarak "İslamiyet'te ölülere ibadet, mezarlara muhabbet, ölmüş insanları falan yahut filan semtte hâzır ve nâzır zannetmek gibi itikatlara" yer olmadığını söyler. Bu suçlamaya sert bir şekilde karşılık veren Yahya Kemal, milletlerin dinleri kendi

1 Yahya Kemal Hayatı, Kazım Yetiş, Sy.221

yaratılışlarına uygun olarak benimsediklerini, başka türlü almalarına da zaten imkân olmadığını söyledikten sonra, Türklerin de İslamiyet'i kendi mizaçlarına göre kabul ettiklerini ve onun uğruna yalnız bu sebeple öldüklerini iddia eder.

...

Bu tartışmadan tam on üç yıl sonra, elçi olarak görev yaptığı Avrupa'dan döndüğü günlerde, İstanbul gezintilerinden birini yapmakta olan Yahya Kemal, Vefa'ya doğru yürürken karşıdan Ahmet Naim Bey'in geldiğini görür. Hastalıktan yeni kalkmış gibi yorgun görünen eski dostu, kollarını açarak, "Bu tesadüf münasebetiyle Cenab-ı Hakka hamdolsun," diye söze başlayınca şaşıran Yahya Kemal, birlikte Şehid Ali Paşa Kütüphanesi'ne gittiklerini anlatıyor. Ahmet Naim Bey yolda kendisine şunları söylemiştir:

Seninle o kadar sene evvel, Darülfünun'da bir münakaşada bulunmuştum. O münakaşa sonra benim zihnimi senelerce meşgul etti. Son senelerde ise, ben, İstanbul'un birçok semtlerinde gezmeği ve oralarda tıpkı senin usulünde, eski mimari eserlerinin tarihini araştırmağı itiyad edindim. Bu hoş merak beni sardıkça sardı. Senin bir zaman Tevhid-i Efkâr'da çıkmış yazılarını buldum ve tekrar okudum. Azîm bir zevk aldım. Sana bu yüzden ne kadar haksızlık ettiğime, o yazıların bir şair fantezisi olmayıp hakikaten manevi birer ufuk olduklarına kaail oldum. İşte bundan sonra, bu yüzden seni o vakit gücendirdiğime yandım ve bir daha görürsem isti'fa-yı kusûr etmeği nezr ettim[2].

Yakınında bulunanlar bilirlerdi ki Mustafa Çınar tarih, musiki, halk bilimi gibi konularda vukûfiyeti bulunan düşünen, araştıran, merak eden, üniversite hocalarından okuma yazma bilmeyen ihtiyarlara, mezarlıklardan tarihi köprülere, kemerlere kadar soruşturan, kaynakça edinip bilgiyi arayan, neticeye bağlayan bir kimse idi. Yıllar boyunca araştırmış, notlar çıkartmış, arazi incelemeleri yapmış, milletimize has az okuma, az yazma arızalarına inat çokça okumuş, çokça yazmış, yakınlarının yakıştırması ile "Filozof" diye bilinmiş bir entelektüeldi. Bizim, "Ne olacak, aman işin yok mu?" mantığıyla yaklaştığımız birçok meselenin peşinden gitmekle ne kadar haklı olduğunu, ortaya koyduğu eserlerinin kıymeti ile ispatlamıştır. Tarih, farkını fark ettiren insanları yazar. Yahya Kemal karşısında özür dileyen Ahmet Naim Bey gibi şimdi bizler de Mustafa Çınar karşısında özür diliyoruz. Bakmak ve görmek arasındaki farkı bir kez daha öğretti bize. Bir beldenin bütün vatan, bir şivenin bütün dil, bir neslin bir soy olduğunu tekrar fark ettik.

KARADAĞ'DAN MİMARSİNAN'A KİMLİĞİMİZ OĞUZLAR

"Karadağ'dan Mimarsinan'a Kimliğimiz Oğuzlar" adlı eserin müellifi merhum Mustafa Çınar'ın bizim için bir dağ, bir taş olan mekâna bakarken ne düşündüğü; elinde fotoğraf makinesi köprüleri, kapıları, camileri, mezarları fotoğraflarken ne amaçladığı; köylülerinin soylarının nereden geldiğini ve dedelerini sayarken gözlerinin niçin ışıldadığı

2 Yahya Kemal "Eve Dönen Adam", Beşir Ayvazoğlu, Sy 57-58

eserinin vücûd bulmasından sonra daha iyi anlaşılmıştır. Çünkü yazarımız "... *Kendi yöremin Türk tarihi içinde gelişimini, köyümüzün hangi boya mensup olduğunu, köyümüzün son halini alana kadar hangi aşamalardan geçtiğini ve törelerimizi yöre halkının aydınlanmasını hedef alarak zapt altına almak istedim. Yani iki ana amacım tarihin bu noktasında kaybolmaya yüz tutan yöresel kaynaklardan gereği gibi istifade ederek yöre tarihini zapt altına almak ve halkımızın kökenleri üzerine dikkatlerini çekerek bu hususdaki bilinci artırmaktır.*"[3] şeklinde düşüncelerini açıklamıştır.

Üstad'ın maksadına ulaştığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Birkaç gün önce e-Devlet sitesinin çökmesine sebep olan "Soy Ağacı Sorgulama" sayfasına insanlarımızın rağbetini görünce yazarımızın "Karadağ'dan Mimarsinan'a Kimliğimiz Oğuzlar" isimli araştırmasının ne kadar kıymeti haiz olduğunu bir kez daha tecrübe ettik. Bu mezkûr eserde Cırlavuk (Mimarsinan)'ta yaşayan aileler 1831 nüfus sayımına göre tespit edilmiş, şecereleri çıkartılmış ve ilgililerin istifadesine sunulmuştur. 7 – 8 kuşak geriye gidilebilen soy kütüklerinde sülaleler lakaplarıyla, mahalleleriyle ayrıntılı olarak yer almaktadır.

Lise sonrası eğitimi olmamasına rağmen kendisini birçok alanda yetiştiren müellifimiz eserinde ayrıca köyünün adı ve tarihte aldığı diğer adlardan, komşu köylerden, bitki örtüsü ve mezralardan, okuyanlardan, taş ustalarından, sanatkârlardan, törelerden, batıl inançlardan, halk takviminden, kılık kıyafetten, yemeklerden, spordan birçok bilgiyi fotoğraflarla süsleyerek bizlere sunmuştur.

KAYSERİ MUSİKİSİNDE TEK KAYNAK

Merhum Mustafa Çınar'ın Kayseri Mûsikî Yolcuları'na Giriş isimli "*Kayseri Musiki Yolcusu Olmuş ve Olacak Tüm Musiki Adamlarına ve Severlerine İthaf Ettiği*" bir eseri daha vardır. Aynı zamanda bir Udî olan Mustafa Çınar daha ilkokul yıllarında Türk ve Batı müziğine kulak vermeye başlamıştır. Ancak ortaöğretim yıllarında Türk Mûsikisinde karar kılmıştır. Zaman geçtikçe müziğe olan ilgisi Türk Sanat ve Türk Halk Müziğine dönük ilmi çalışmalar şeklinde görülmeye başlanmıştır. Çok iyi bir ud icracısı olan Mustafa Çınar, Kayseri Mûsikî Yolcuları'na Giriş adlı çok özel bir eser kaleme alma düşüncesini şu şekilde açıklamaktadır:

"Zamanın Erciyes Üniversitesi Güzel

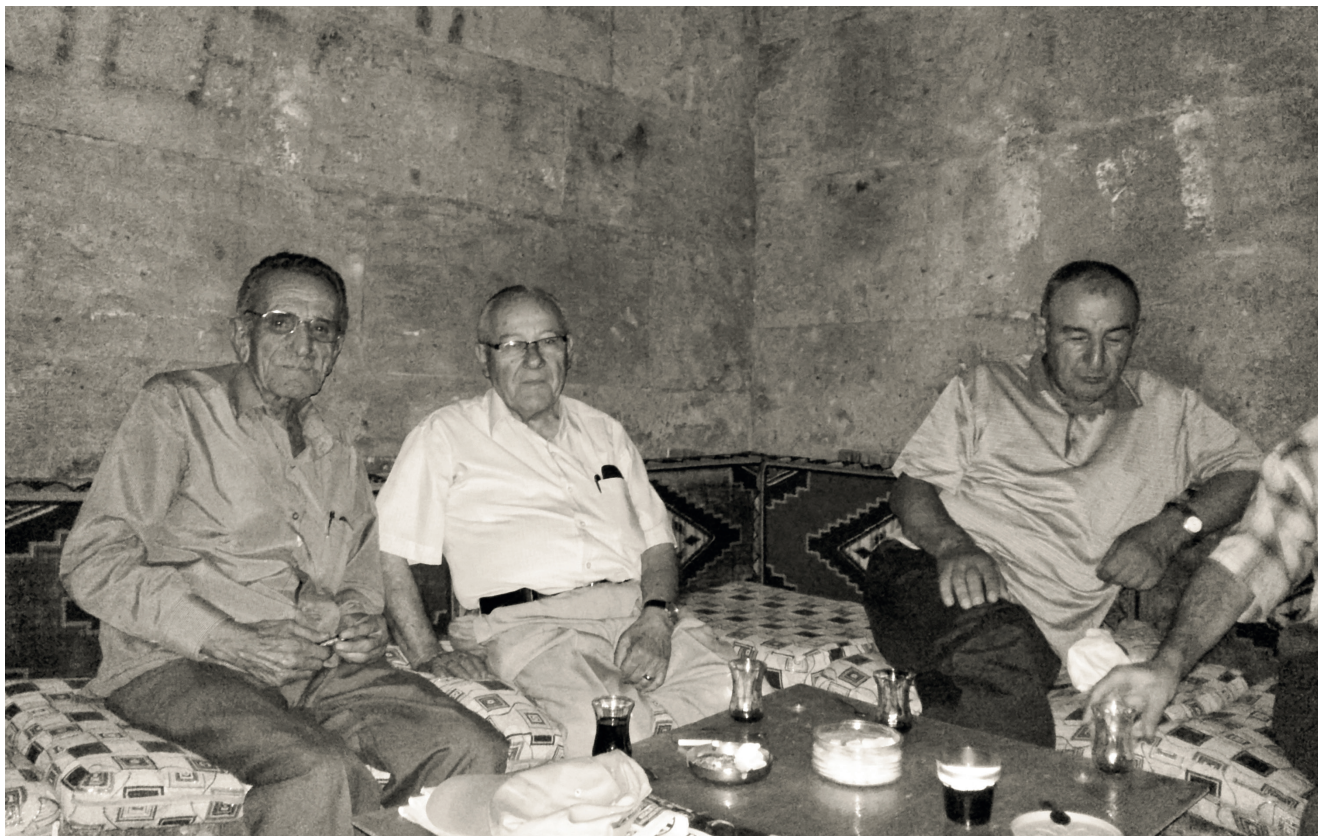

3 Karadağdan Mimarsinan'a Kimliğimiz Oğuzlar, Mustafa Çınar, Sy. XV

Karadağ'dan Mimarsinan'a "Kimliğimiz"

Büyükbaş hayvan sürüsü çobanlarıyla. (Resim 41)

Köpeği ile bir çoban (yağlı boya resim). (Resim 42)

Kasabamızda büyük sürüler olmadığı için mahalleler adına ortak çoban tutulur. Her sabah aileler hayvanlarını çobana teslim ederler. Otlayan hayvanlar akşam dönüşünde evlerine dağılırlar.

65

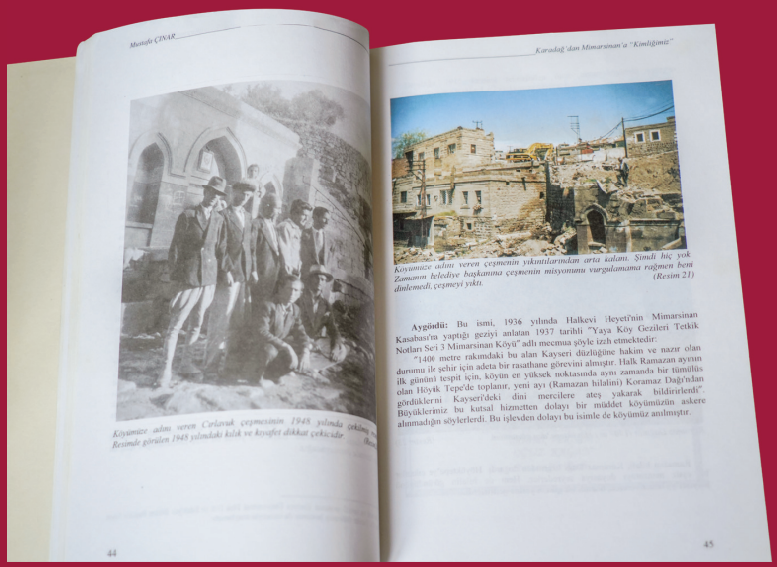
Mustafa ÇINAR

Karadağ'dan Mimarsinan'a "Kimliğimiz"

Köyümüze adını veren çeşmenin yıkıntılarından artık kalanı. Şimdi hiç yok. Zamanın belediye başkanına çeşmenin misyonunu vurgulamama rağmen beni dinlemedi, çeşmeyi yıktı. (Resim 21)

Aygönlü: Bu ismi, 1936 yılında Halkevi İleyeti'nin Mimarsinan Kasabası'nı yaptığı geziyi anlatan 1937 tarihli "Yaya Köy Gezileri Tetkik Notları Set 3 Mimarsinan Köyü" adlı mecmua şöyle izah etmektedir:

"1406 metre rakımdaki bu alan Kayseri düzlüğüne hakim ve nazır olan durumu ile şehir için adeta bir rasathane görevini almıştır. Halk Ramazan ayının ilk gününü tespit için, köyün en yüksek noktasında isimsiz bir tümülüs olan Höyük Tepe'de toplanır, yeni ayı (Ramazan hilalini) Koramaz Dağı'ndan gördüklerini Kayseri'deki dini mercilere ateş yakarak bildirirlerdi". Büyüklerimiz bu kutsal hizmetten dolayı bir müddet köyümüzün askere alınmadığın söylerlerdi. Bu işleyden dolayı bu isimle de köyümüz anılmıştır.

Köyümüze adını veren Curlavuk çeşmesinin 1948 yılında çekilmiş fotoğrafı. Resimde görülen 1948 yılındaki kilik ve kıyafet dikkat çekicidir.

44

45

Sanatlar Fakültesi Dekanı gönül adamı Prof. Dr. Sabri Yener hoca, geçmişten günümüze Kayseri'deki müzik çalışmaları ile ilgili derli toplu bir kaynağın bulunmayışı konusunda düşüncelerimi kendisine aktardığımda çok duygulandı ve "Herkes tarihini yazsaydı Türk tarihinde gizli hiçbir şey kalmazdı. Bu hususta yazılı bir kaynak kitap bulunmadığından müzik bölümü öğrencilerimize ödev verdiğimizde mahcup oluyoruz. Çünkü ortada böyle bir çalışma yok. Bunu yapabilir misin?" diyerek beni cesaretlendirdi."[4]

Bu kıymetli eserin önsözünü kaleme alan Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölüm Başkanı Prof. Dr. Sabri Yener şöyle söylemektedir: "4000 yıllık geçmişiyle Türk Sanat Tarihinde önemli bir yer tutan Kayseri'de de Türk Müziğine hizmet eden amatör ve profesyonel şahsiyetler yetişmiştir. Bu gönül insanlarının hizmetleri saygıya değerdir. Onları anmak, yaşatmak ve genç nesillere tanıtmak bir vefa örneği olduğu kadar, Türk Müzik kültürünün gelişmesi açısından da önem arz etmektedir.

Sanat yapmak kadar yazmanın da kıymetini idrak ettiğimiz günümüzde Sayın Mustafa Çınar'ın bu girişimi Türk Müzik Kültürü için faydalı ve anlamlıdır. Kayseri'de yapılan bu çalışma inanıyorum ki diğer illere de örnek oluşturacak ve yani araştırmalara zemin hazırlayacaktır."[5]

Kayseri Musîkî Yolcuları'na Giriş beş ana tema üzerine hazırlanmıştır: Bestekârlar, Güftekârlar, Enstrüman İcracıları, Enstrüman Yapımcıları ve Solistler. Eser, ağırlıklı olarak Kayseri Musiki Yolcuları üzerinde durmaktadır. Kayseri'nin değerlerinden olan Ahmet Gazi Ayhan'dan Hasan Sami Bolak'a, Erkiletli Âşık Hasan'dan Osman Kavuncu'ya, İsmail Ötenkaya'ya, Abdullah Satoğlu'na, Süleyman Türabi'ye değin onlarca müzik erbabı hakkında bilgi verilmektedir. Resim ve metinlerle zenginleştirilmiş bu eser sahasında önemli bir kaynak işlevi görmektedir.

Bir büyüğümüzü, değerli bir araştırmacıyı kaybettik. Yaşamı gibi ölümü de nev'i şahsına münhasırdı. Eserleri, sohbetleri, tespitleri, sıra dışı yaşamı ile kültür dünyamızda mutena bir yer edinerek aramızdan ayrıldı. Mekânı cennet olsun. ▪

MUSTAFA ÇINAR:

Gazeteci yazar. 10 Ekim 1946, Mimarsinan kasabası (şimdi mahalle) / Kayseri doğumlu. İlkokulu Mimarsinan'da bitirdi. Kayseri İmam Hatip Lisesi ve Kayseri Yapı Sanat Enstitüsünde (şimdi Endüstri Meslek Lisesi) bir süre okudu. 1962 yılından itibaren gazetecilik mesleğine atılarak Kayseri Erciyes, İzmir Ege Ekspres, 2000 yılında kendi çıkardığı Mimar Sinan ile Kayseri Anahaber gazetelerinde çalıştı. Emekli olduktan sonra yazı çalışmalarına yoğunlaştı. Kayseri ve çevresinin tarihi, yetiştirdiği şahsiyetler hakkında araştırmalar yaptı. Kayseri Musiki Yolcuları adlı araştırmasında 230 kadar Kayserili müzisyen (bestekâr, güftekâr, icracı) şahsiyet hakkında bilgiler topladı. Yazılarını yukarıda adı zikredilen gazetelerde ve Kayseri Yorum dergisinde (2008) yayımladı. İLESAM üyesi olan Mustafa Çınar; Semiha Çınar ile evli; Hüseyin Avni, Ali Ekrem ve Zehra adlarında üç çocuk babasıdır.

ESERLERİ: KaradağdanMimarsinan'a Kimliğimiz – Oğuzlar (2002), Kayseri Musiki Yolcuları (2006) ▪

4 Kayseri Musîkî Yolcuları'na Giriş, Mustafa Çınar, Sy. IV
5 Kayseri Musîkî Yolcuları'na Giriş, Mustafa Çınar, Sy. III

Sanatı Mimesis Olarak Ele Almak Doğru mu?

Gökçe Yıldız
Şehir Akademi'de Öğrenci

Mimesis'in kelime anlamı; taklit, benzetme, öykünme, yansıtmadır. Mimesis gerçekte; doğa ve insan davranışının sanatta ve edebiyatta taklide dayanan temsilidir. Yunanca taklit anlamına gelen mimesis, önceleri Aristoteles tarafından kullanılmıştır. Sanatın ilkel dönemlerde doğayı taklit amacı ile ortaya çıktığı ileri sürülmektedir. Eski Yunan ve Latin edebiyatları aklın rehberliğinde ideal güzelliğe ulaşmaya çalışan bir estetik ve mimesis ya da taklit, yansıtma esasına bağlı bir sanat anlayışına sahipti. "Benim görüşüm ise sanat taklitten ibaret olamaz".

Aristoteles "sanat taklittir" demiştir. Platon ve daha birçok filozof da Aristoteles'in bu görüşünü desteklemiştir. Tezlerini sağlam temeller üzerine oturtmuş olsalar da bu görüş net sonuca ulaşamamış ve günümüzde hala çözülmemiş bir problem olarak kalmıştır. Mimesis kavramını Aristoteles şöyle açıklar: "Sanat bir taklittir ve bir modelin tıpatıp kopyasıdır." Aristoteles sanatı Platon gibi aşkın bir öğe ile değil; bir bütün olarak tek tek sanat eserlerinin incelenmesi, varlık karakterlerinin ortaya konmasıyla açıklamaya çalışmıştır. "İnsanın zevk duygusu ise eserin gerçekliğine ne kadar yaklaştığıyla ilgilidir. Sanat eseri ne kadar gerçeğe uygunsa insanları gerçeğin baskısından o kadar uzaklaştırarak insanda bir rahatlama duygusu yaratır" Aristoteles görüşlerini bu cümlelerle ifade eder.

Bazı kişiler sanatın bireyselliğine, psikolojik özellik ve güçlerine önem vermişler; sanatçıları olağanüstü kişiler olarak nitelemişler; hatta bazıları sanatçıları insanüstü kişiler ve dahiler olarak görmüşlerdir. Ama bazıları da onların üzerinde çevrenin etkisini, toplumun ve eğitimin etkisini vurgulayarak onları çevrenin değişik bir aynası olarak görmüştür. Bir metni sanat eseri yapan şeyi taklit etmek mümkün değildir. Resimden örnek verecek olursak; resim taklide en yakın sanattır ve doğayı taklit etmek olarak ele alınır ama resimde bile bir özgünlük vardır. Her ressamın resimlerine baktığımızda farklı duygular hissederiz. Sanat, Aristoteles'in dediği gibi gerçeğe yaklaştıkça değer kazanmaz tam tersi gerçekten uzaklaştıkça değer kazanır. Aristoteles'in "Poietika" adlı eserinden örnek verirsek; kitapta "insan taklit'e en yakın canlıdır ve taklit yoluyla öğrenir" diye bir ifade kullanır ama taklit daha çok hayvanlara davranışsal bir şey öğretmek için kullanılır. Taklit davranışa karşılık gelir; sanat ise taklitten çok duyulara hitap eder. Sanat eserinde estetik zevk vardır. Sanat soyut olandan etkilenir. Eğer sanatı taklit olarak ele alırsak soyut sanat eserlerini açıklayamayız çünkü soyut resimlerin dış dünyada karşılığı yoktur. Sanat kapsamlı bir alandır, bütün sanat eserleri taklitten ibarettir diyerek basite indirgeyemeyiz. Ağaç resmi dediğimizde; ağaç resmini çocuklar da yapar ama her ağaç resmini sanat eseri olarak ele alamayız. Sanat eserinde özgünlük vardır, yaratıcılık vardır.

Taklit zanatkarların üretmekteki yöntemidir. Zanatkar bir şey üretirken somut bir eşyayı taklit eder. Aynı masadan binlerce vardır ama sanat eserinin tekrarı yoktur. Özgünlük vardır. Zanatkarların yaptığı sanat eserleri de vardır elbette, bunlar sıradan masa gibi zanaat eserleriyle kıyaslanamayacak kadar değerlidir. Zanatkarların eserleri çoğunlukla ürünün işlevine, maddi kazancına ve alıcıların beklentilerine göre şekillenir.

Platon sanatın ağırlıklı olarak tiyatronun doğasına dair söyledikleriyle

sanatçıyı bilgisiz, benzetmeci özelliğiyle ideal devletinden dışlarken bunu, sanatın "görüntüler" üzerine kurulu olmasına dayandırıyordu. Nihai amacı iyi ve güzel olana varmak olması gereken insanın, zararlı, baştan çıkarıcı görüntü ve imgeler yaratan bir sanat anlayışıyla gerçeklikten uzaklaşması kabul edilebilir bir anlayış olamazdı. Oyuncuların, izleyicileri duygusallığa sürükleyen yahut duygularını kışkırtan taklit ya da temsilleri iyi bir toplumun oluşmasında tehlike yaratıyordu. Üstelik sahnede görünen oyuncular ve eylemleri gerçek olmamasına rağmen gerçek zannediliyordu. Bu yüzden Platon sanata olumlu bakmıyor.

Platon sanatı yansımanın yansıması olarak değerlendiriyor. Sanatı ayna olarak nitelendiriyor. Peki sanat eseri "gerçek"ten uzaklaşmaksa nasıl taklit oluyor? Sanat taklit olamaz çünkü gerçekten uzaklaştıkça aslında yeni bir şey ortaya konur yani yaratma gerçekleşir.

Aristoteles Platondan farklı olarak taklide olumlu bir anlam yükler. Aristoteles'e göre taklit bilginin çıkış noktasıdır. Çünkü taklit insan doğasında bulunan bir yetidir ve bu yetiyle ilk bilgilerimizi ediniriz. Ona göre taklit bizi bilgiye iten bir güçtür. Bu bağlamda tiyatroya giden bir izleyici sadece duygularıyla hareket etmez; aynı zamanda insan ilişkilerine, insanların karşılaştıkları olayların ve hatta onları zorlayıcı durumların nasıl sonuçlanabileceğine dair bir şeyler öğrenebilir. Örnek olarak tragedyalar soylu ve ağırbaşlı karakterlerin taklitleri olarak izleyicileri tutkularından arındırarak (katharsis) onlara yararlı olabilir. Mimesis bu anlamda öğretici, yol gösterici, terbiye edici, ahlaki anlam kazandırır.

Bir sanat eserinin estetik değer kazanabilmesi için hiçbir çıkar düşünmeden o objeden haz duyan ve onu takdir eden estetik sujelerin bulunması gerekir. Sanat bilmek için yapılmaz. Şiir duyguya en çok hitap eden sanat türüdür. Peki, sanat; Aristoteles'in tabiriyle bilmekten, gerçeğe yaklaşmaktan ibaretse sanat zaten bunu yapıyor bilim niye var gibi bir soru ortaya çıkıyor. Sanatı bilmek, öğretmek olarak ele alırsak, bunu herkes yapabilir, her insan karşısındaki kişiye bir şey öğretebilir. O zaman sanatçıyı sanatçı yapan şey ne? Aristoteles'e göre sanatçıyı sanatçı yapan şey taklit. Taklit yeteneğin ne kadar iyiyse o kadar iyi bir sanatçısın. Tabiattaki varlıkların ve olayların doğrudan kendileri bir sanat eseri sayılmazlar. Doğal şeylerin işlenmesi ve düzenlenmesiyle bir sanat eseri ortaya koyarken sanatçı kendi tekniğini, ruhunun yaratıcılığını ortaya koyar ve kendi yaratma yeteneğiyle içindeki güzeli ortaya çıkarır. Sanatçıda yaratıcılığı yönlendiren onun yaratma yeteneği ve hayal gücüdür. Sanat duygu düşünce ve bilinçaltının bir ürünüdür.

Sanat özgündür yeniden yaratmadır. Belki bazı sanat dallarında; resimde, tiyatroda taklidin daha fazla yer aldığını ama mimari, edebi sanatlar gibi sanat dallarında hayal gücünün taklidi aştığını söylemek daha gerçekçi olur. Eski Yunan düşünürlerinden Philostratos taklidi ikinci plana atarak hayal gücü ve yaratmanın sanatta daha etkili olduğu görüşünü ortaya atmıştır. Örnek verecek olursak; Eski Yunan tanrılarının heykellerini yapan ve sanatkar olarak adlandırılan insanlar tanrıları görmeden yani taklit etmeden yapmışlardır. Verdiği eserler bakımından sanat ile zanaatı birbirinden ayırmak gerekir. Zanaat, faydaya dayalı ürünler ortaya koymaya denir. Sanatta faydadan ziyade sanat kaygısı egemendir. Belli bir menfaat sağlamak amacıyla yapılan eserler daha ziyade zanaat eserleridir.

Gerçek sanatçılar bir dehadır. Sanat eserleri de bu dehanın çevredeki olayları ve varlıkları kendi ruhlarındaki hayal gücü ile işleyerek, taklit etmesi değil, yaratmasıdır. Sanat insanın iç dünyasının eseridir bireysel ve özgündür. "Çünkü şair dediğin hassas, uçarı ve tanrısal bir varlıktır. Esinlenmeden, kendinden geçmeden, yani aklı başındayken hiçbir şey yaratamaz. Zaten tanrı vergisi olmadan hiç kimse ne bir şiir yaratabilir ne de kehanette bulunabilir."[1] Sokrates'in de bu sözleriyle değindiği gibi sanatçı yansıtan kişi değil yaratan kişidir. Taklit; resim, heykel gibi bazı sanatların vasıtası olabilir ama birçok sanat dalına vasıta bile olamaz. Kaldı ki, birçok fotoğrafta; plastik ve balmumundan yapılmış gerçeği aynen taklit eden eserlerde bir sanatçı ruhu, bir estetik heyecan duyulmuyor. Tiyatroda izlenip alkışlanan birçok cinayet sahnesi gerçek hayatta aynı beğeniyi bulur mu? Sanat eseri gerçeğin yalın bir taklidinden çok daha farklı bir şeydir.

Sanatkâr "olan"ı değil , "olabilir" ya da "olmamış" olanı seçmelidir. Çünkü olanı olduğu gibi anlatmak, taklit etmek sanatın değil tarihin görevidir. "Taklit yalnızca tamamlanmış eylemi değil, korkutan, acıma uyandıran olayları da konu edinir."[2]

Aristoteles, korkutan ve acı veren olayların taklidinden bahsetmiş. Peki, duygular taklit edilebilir mi? Duygular taklit edilse bile ne kadar gerçekçi olur? Sanatın değeri gerçeğe yakınlığıyla ölçülüyorsa bu tarz eserleri sanattan sayamayız çünkü duygular hiçbir zaman gerçeğe çok yakın olarak taklit edilemez. Sanatçı sayısı günümüzde enderken, elimizdekilere sahip çıkmak varken sanatı ve sanatçıyı bu kadar basite indirgemek ne kadar doğru? Sanatı taklitten ibaret saymak, sanatı ve sanatçıyı basite indirgemek küçümsemekten başka bir şey değildir. Bütün insanlar taklit yapabilir ama insanların sanatçı diye nitelendirilmesinin nedeni taklitten daha fazla duyguya hitap etmesidir. Sanat ruhu dinlendirir gibi tabirler de sanatın gerçeklikten çok duyguya hitap ettiğinin açık göstergesidir.

1 Platon ION (Şiir Üzerine) s.33
2 Aristoteles Poetika S.39

Platon "Devlet" adlı eserinde sanatın, yansımaların yansımasını yaptığını iddia ederek "ideal devlet'e sanat giremez" diyor. Sanatı bu kadar dışlamak hiç de doğru değil. Sanatsız bir toplum düşünülemez. Günümüzde bu konuyla ilgili "Bir ülkede sanattan, edebiyattan çok siyasetten veya herhangi başka bir konudan konuşuluyorsa o toplum üçüncü sınıf bir toplumdur" diye bir görüş savunuluyor. Daha önce de belirttiğim gibi sanat yansımayı yansıtmak değil; yaratılanlardan da kısmen de olsa etkilenip yepyeni bir şey yaratmaktır. Etkilenmeyi, ilham almayı taklit olarak değerlendiremeyiz. Sanat insanın nesnel gerçekliği estetik bir biçimde yeniden yaratmasıdır. Yaratma gibi büyük bir kavram varken taklit gibi basit bir kavram sanata verilemez. Bazı kişiler araba sürme sanatı, hekimlik sanatı gibi sanata dâhil edilemeyecek şeyleri de sanata dâhil etmiş. Bunlar tamamen taklitle öğrenmeye örnektir. Sanat eserine kesinlikle dâhil edilemez.

Aristoteles tragedyalardan da sanat eseri olarak bahsetmiş ve bu tragedyalar gerçeğe ne kadar yakınsa o kadar değerlidir demiştir. "Agathon'un Antheos tragedyasında olduğu gibi; çünkü bu tragedyalarda adlar ve olaylar kurgudur."[3] Aristoteles'e göre sanat eseri taklit ise; Agathon'un eserine sanat eseri diyemeyiz. Çünkü olmamış bir olayı anlatıyor yani kurguluyor, olmamış olaylar gerçekle bağdaşmaz, taklidi de olamaz. Olmamış olayları öyküde de şiirde de görebiliriz. Aristoteles öyküyü sanata dâhil eder. Bu noktalardan yola çıkarsak çoğu öykü gerçekle bağdaşmaz. Düşüncenin de taklidi olmaz çünkü her düşünce de gerçekle bağdaşmaz. Yani öykü taklit değil yaratmadır. Metnin kendi yazarı dışında hiç kimse yazarın metin yoluyla yarattığı şeyi bir başka metinde yeniden yazamaz, ancak yaratılan şeye dair bazı kalıpları tekrar edebilir. Bu da taklit değil tekrardır. Eğer bir başkası yazarın yarattığı şeye dair birtakım unsurları alıp onları yeniden yaratıyorsa ortaya çıkan şey zaten ilk metinden başka, özgün bir eser olacaktır. Eserin özü, değeri onun sanatındadır ki bu da ancak tek kişi tarafından yaratılabilen, tekrar edilemeyen, benzemeyen, benzetilemeyen bir olgudur. Birbirine benzer sanat eserleri yok mu? Var. Ama bunların sanatsal değeri de benzerlik oranına göre az veya çok. Aynı şey iki kere yaratılamaz. Bu nedenle taklit edilebilende yaratılmış olan sanat eseri değil, ona ait bazı özelliklerdir.

19. yy ile birlikte taklit kuramın yetersizliği anlaşılmaya başlamış ve yavaş yavaş etkisini yitirmiştir. Sanatçının nesnelere öykünmek yerine yaratıcılığın önemli olduğu, sanat etkinliğinin özgün yapıtlar üretmek olduğu iddiaları ağırlık kazanmıştır. 20. yy'da Marcel Duchamp ile birlikte hazır nesnelerin yeni bir sanat yapıtı kategorisi doğurması, kavramsal sanatın, soyut dışavurumculuğun, gerçeküstücülüğün, dadaizm, kübizm ve benzeri sanat hareketlerinin doğuşu, mimesis'in günümüz sanat anlayışı için artık geçersiz olduğunu göstermiştir. Ortaya çıkan pek çok yeni sanat hareketleriyle birlikte doğaya bakışımız bile artık değişime uğramıştır.

Sonuç olarak toparlayacak olursak; sanat taklit değildir. Sanatı mimesis olarak ele almak sanatı ve sanatçıyı basite indirgemektir. Resim sanatında kısmen taklitten bahsetsek bile onda bile özgünlük vardır. Örnek olarak soyut resim taklit ürünü değildir. Sanat eseri yaratıcılıktır. Sanat taklitten ibaret olsaydı bütün insanlar sanatçı olabilirdi. Çünkü evrendeki her şey taklit edilebilir.

Sanat bilmeye yönelik bir etkinlik olsaydı, çünkü taklitte de bilimde de duyular, duygular pek ön plana çıkmaz ama sanat diyince ilk aklımıza duygularımıza hitap eden şeyler geliyor. Aşk, ayrılık, yalnızlık, mutluluk vs... Duygular taklit edilemeyeceğine göre ve sanat taklitse, duygular da taklit edilebilirse o zaman bilgi olmaz çünkü bilgi ve duygular tamamen farklı kavramlardır. Duygular kesin gerçekliği vermez yanıltıcı olabilir. Aristoteles'e göre bilginin çıkış noktası duyular olsa da bunun sanat için geçerli olduğunu düşünmüyorum. Duyulardan bahsederken aklımıza bilgi gelmez; bilgiden bahsederken ise duygular arka plandadır.

Sanat bilmek için yapılmaz. Bilgi, bilimsel olanların bilgisidir. Nesnel bilgilerdir. Hiç kimse tiyatro izlemeye giderken, bu benim günlük hayatta nasıl işime yarar diyerek gitmez. İnsan tiyatroyu ruhuna hitap ettiği için, duygusal rahatlama sağladığı için izleme gereği duyar. Sanat gerçeğe yakınlaştıkça değer kazanmaz; gerçekten uzaklaştıkça değer kazanır. Çünkü gerçekler zaten yaratılmıştır. Sanatçı özgün eserler ortaya çıkarmalı, bambaşka bir şey yaratmalıdır. O zaman sanatçı daha değerli olur. Zaten bu tarz sanat eserleri yani gerçekten uzaklaşan sanat eserleri, hem maddi hem manevi daha değerli, daha pahalıdır. Sanatçı, yaratıcı tanrının ruhunu bilinçsizce izler; onun yaptıklarını taklit etmez, tabiatı canlandıran tanrısal ruh gibi o da yeniden, orjinal olarak yaratır, kullandığı eşyaya can verir. Taklit ise, kendine özgü bir şey yaratmaz sadece doğadakini yansıtır. ▪

KAYNAKÇA

- BOYACI, Nihal petek, Platon Ion (İSTANBUL,Kabalcı yayınevi,2007)
- EYÜBOĞLU,Sebahattin, CİMCOZ M.Ali , Platon (Eflatun),Devlet (İSTANBUL,Kültür yayınları 2005)
- KALAYCI, Nazile, Aristoteles, Poietika şiir sanatı üzerine (ANKARA,felsefe dizisi; birinci basım : Bilim ve Sanat,2005)

3 Aristo, Poetika, s. 37

Akademi Günlüğü

24 ŞUBAT 2018

Prof. Dr. Ali Uzay Peker Selçuklu Okumaları atölyesinin ilk dersini verdi. Akademik hayatının başlarında geldiği Kayseri'ye yeniden gelmekten duyduğu mutluluğu ifade ederek sözlerine başladı.

Ali Uzay Peker, Selçuklu Mimarisi'ni anlatmak için en iyi yolun ne olabileceğini düşündüğünü ve en doğrusunun Cami mimarisini anlatmak olduğuna karar verdiğini söyledi. Selçuklu mimarisinin Anadolu'da doğmadığını, Orta Asya'da doğan bir mimari anlayışın Anadolu'ya hangi coğrafyalara, nasıl bir tarihi süreç içerisinde taşındığını öğrenme fırsatı bulduk. Sanat tarihi açısından insanı anlamadan, insanın hangi coğrafyalardan, hangi süreçlerden geçtiğinin bilinmesi gerektiğini örnekleri üzerinden kavramaya çalıştık. Hareketli bir halkın mimarisi olan Selçuklu mimarisini anlamak için Oğuzlara, Uygurlara kadar gitmek gerekiyor. Bu açıdan bakınca yaşadığımız bu kadim Selçuklu şehrinin aslında uzun bir maceranın ürünü olduğunu anlamak heyecan vericiydi. Günümüzü düşündüğümde ise Selçuklu ile bağımızı ne derece koruduğumuzu, bu bağları ne kadar kopardığımızı da üzülerek gözden geçirmek zorunda kaldım.

Prof. Dr. Ali Uzay Peker'in dersini dinlerken hem Türk tarihi, hem sanat tarihi, hem mimarlık, hem de Müslüman Türklerin kozmoloji anlayışı gibi birçok farklı konu hakkında bilgilendim. Birbiriyle bağlantısız gibi görünen konuların aslında arka planda ne kadar derin ve anlamlı ilişkiler içinde olduğunu da görmüş oldum. Mesela Türklerin Orta Asya'dan Anadolu'ya doğru ilerlerken İpek Yolu ile ilişkilerini öğrenmek de ilgi çekiciydi.

Askeri, ekonomik, dinî ve sosyal hayatın toplumların düşüncelerini nasıl oluşturduğu ve bu doğrultuda eser verirken bunların hepsinin anlamlı bir bütünlük oluşturduğunu görmek de ilginçti. Coğrafyayı ve siyasi tarihi bilmeden mimarlık ve sanat tarihi konuşmanın bizi doğru sonuçlara ulaştırmayacağı da altı çizilmesi gereken bir bilgiydi.

Türklerin hareket eden ama göçebe olarak değerlendirilemeyecek bir millet olduğunu, Türkleri göçebe olarak değerlendirmenin sanat tarihi açısından yanlış bir yargı, hatta anlamsız bir önyargı olduğunu da hem haritalar üzerinde, hem de ortaya konan eserleri göstererek anlatan Ali Uzay Peker'in bu dersini dinlemek bilgilendirici ayrıcalık duygusu uyandırdı dersem abartmış olmam.

2 MART 2018

Şehir Akademi bahar döneminin ilk seminerini Prof. Dr. Ahmet Kamil Cihan verdi. İslam Düşüncesinde Varoluş başlığını taşıyan seminerde KCETAŞ konferans salonunda

yerimizi aldık. Ahmet Kamil Cihan, Varlık konusunun bu seminer dizisinin ilk konusu olmasının anlamı üzerine kısa bir giriş konuşması yaptıktan sonra dersini anlatmaya başladı.

Gündelik hayatımızı, hayat hakkında soru sorma gereği duymadan yaşayabiliyoruz. Fakat bazen hayatımıza dönüp dikkat ettiğimizde hayatın anlamına yönelik kaçınılmaz sorular zihnimizde uyanıyor. Hayat ve anlamıyla ilgili bir soru sormuşsak kesin olarak ardından başka sorular da geliyor. Üstelik bu tip sorular üretip cevabını aramak üzere yola koyulduğumuzda şunu görüyoruz. Bu soruları ilk kez biz sormamışız. Tarihin erken dönemlerinden beri kendilerine bu tür sorular soran, bu soruların cevabının peşine düşen insanlar her zaman olmuş. Hayatın anlamı, var olmanın anlamı, var oluşun ne olduğu, buna bağlı olarak zamanı, mekânı, aklı, bilgiyi sorgulamayı gerektirmiş. Bu sorular ve cevapların etrafında oluşan macera felsefe diye bir ilmin ortaya çıkmasına da sebep olmuş. Öyle ya, insanı diğer canlılardan farklı kılan şey nedir? Bilmek nasıl bir şey, neden bilginin peşine düşüyoruz?

Ahmet Kamil Cihan dersi süresince, öncelikle bu soruları sorarak zihinlerimizde bu soruları kendimize de yöneltmemize yol açtı. Ardından bu soruların peşine düşen insanoğlunun tarih içerisinde ulaştığı belli başlı sonuçlar hakkında kronolojik bilgiler verdi. Düşünürlerin başta varlık meselesi olmak üzere buna bağlı olarak ortaya koyduğu temel düşünceleri, görüşleri ve düşüncelerin arasındaki belli başlı farklılıkları özet ama çok açıklayıcı bir şekilde aktardı.

Üzerine hiç bir fikrimiz olmasa bile çok rahatlıkla düşünebileceğimiz gibi Varlık meselesi felsefe kadar, hatta ondan daha çok dinin sahasına giren bir sorun. Dolayısıyla İslam'ın varlık meselesine nasıl baktığını, Müslüman filozofların, âlimlerin ve sufilerin varlık ve varoluşa bakışındaki çeşitlilikleri de Ahmet Kamil hocanın dersi vesilesiyle bir bütünlük içerisinde inceleme fırsatı bulduk. Daha doğrusu Ahmet Kamil Cihan'ın yıllar içerisinde biriktirdiklerini aydınlatıcı bir özet halinde dinleme fırsatı bulduk.

Ahmet Kamil Cihan'ın altını çizdiği en önemli hususlardan biri, varlık ve varoluşa bakış açısındaki çeşitliliği, bir bahçenin içinde yetişen farklı ürünlere benzetmesiydi. Bu önemli çünkü günümüzde düşünsel bağnazlıktan doğan birçok toplumsal çatışmayı üzülerek yaşıyoruz.

Şehir Akademi'nin seminerleri farklı hocalar tarafından anlatılsa da birbiriyle bağlantılı konuları işliyor. Bu yüzden hiç birini kaçırmamanın ayrı bir önemi ve değeri var. Ahmet Kamil Hoca'nın İslam Düşüncesinde Varoluş dersi de gerçekten kaçırılmaması gereken ve katılanlar için hafızalarda yer eden bir ders oldu. Belki başka zaman yine böyle bir derste bir araya gelebiliriz, ama hocanın vurguladığı gibi "Tecellide tekrar yoktur." O yüzden kaçırdıklarımızın yeri asla dolmuyor.

3 MART 2018

İhsan Fazlıoğlu'nun ismini ilk kez, kendi çapında kanaat önderliğine soyunmuş ve çok hazetmediğim eski bir arkadaşımdan duydum. Benzer çevrelerden aynı isimle karşılaşınca, parlatılmaya çalışılan bir akademisyen olduğunu düşünmüş ve uzak durmuştum. Fakat daha sonra değer verdiğim iki büyüğüm sayesinde İhsan Fazlıoğlu hakkındaki ön yargılarımdan vazgeçmiştim. Şehir Akademi'nin ilk açılış dersinde İhsan Fazlıoğlu'nu kimsenin referansına ihtiyaç duymadan tanıma fırsatı buldum. Aynı zamanda kitapları karşısında temkinli davrandığım için kendimden utandığımı da söylemeliyim. Bu yıl Şehir Akademi'nin bahar döneminde Selçuklu Okumaları atölyesinde yeniden İhsan Fazlıoğlu'nun dersini dinleme imkânı bulduğum için de kendimi şanslı hissediyorum.

3 Mart'ta Şehir Akademi'nin misafiri olarak

yeniden şehrimize gelen İhsan Fazlıoğlu, Selçuklu Okumaları atölyesinde, "Yenilenme Döneminin Kuruluşu: Merv'de Tahkik, Tahrir ve Talim" konulu dersi de Şehir Akademi için önemli bir kazanım oldu.

İhsan Fazlıoğlu, heyecanlı ve her kelimesi dolu dolu bir ders anlattı. Zaman zaman öyle detaylara girdi ki, konunun orada bulunan genç öğrenciler için fazla ağır olduğunu düşünerek ortamı yumuşatan dönüşler yaptı. Dersinde Hz. Ömer ve Hz. Ali kaynaklı Kufe ekolünde Algoritmik düşüncenin gelişmeye başlamasından, Bağdat'ta başlayan tercüme hareketine kadar tarih içerisinde İslam düşüncesinin ve ilimlerin gelişimini anlattı. Altını özellikle çizdiği görüşlerden biri şuydu. "Bağdat'ta başlayan tercüme hareketi İslam düşüncesinin başlangıcına değil taçlanmasına sebep olmuştur." Bu bakış açısı, İslam düşüncesini Antik Yunan'ın felsefesine mahkum eden bakışa ciddi bir itiraz ve bir hakkı teslimdi.

Sonra Mutezile'den Eş'arilere, oradan Meşşai filozoflarına, İbn-i Sina'ya, Biruni'ye, sonra Razî'ye, İslam düşünce dünyasını oluşturan önemli isimlere değindi. Matematik, mantık, felsefe arasındaki ilişkileri ve bu ilimlere Müslüman düşünürlerin yaptığı katkıları anlattı. Selçukluların tarih sahnesiyle çıkışıyla birlikte "toplumu sürdürebilmenin asgari koşulu olan hukuk"u sağlamak için ilk medreselerin kuruluşunu, medreselerin İslam toplumu içerisinde ortak dil, ortak vicdan ve ortak bir düşünce oluşturmak bakımından ne tür işlevler üstlendiğini de bu ders vesilesiyle öğrenmiş olduk.

Seçtiği konu başlığının ne anlama geldiğini de not olarak günlüğe eklemek gerekli. Müslüman düşünürler tarafından gerçekleştirilen bu üç aşamalı hareketi şöyle özetleyebiliriz. 1) Tahkik hareketi; mantıki felsefede yapılan operasyondu. Tahkik aşamasında meseleler delillendirilerek ele alınıp yeniden düşünüldü. 2) Tahrir; matematik bilimlerde yapılan operasyondu. Tahkik yaparken aynı zamanda tahrir yapıldı, yani ele alınan problemler sadeleştirilerek daha anlaşılır hale getirildi. 3) Talim aşamasında ise; ilmin sürekliliğinin sağlanması amaçlandı. Bu yönde yapılan çalışmalarla medreselerde okutulacak ders kitapları yazıldı.

İhsan Fazlıoğlu'nun dersi hem geçmiş hakkında fikir sahibi olmak, hem bugün neleri kaybettiğimizi anlamak bakımından çok önemliydi. O dersten sonra insan kendine sormadan edemiyor. Yeniden böyle bir şey mümkün mü acaba diye? Allah'tan İhsan Fazlıoğlu ve benzeri hocalarımız var. İmkân fikri uyandırıyor ve ümit veriyorlar.

10 MART 2018

Şehrimizin yetiştirdiği önemli mimarlardan Prof. Dr. Vacit İmamoğlu da Selçuklu Dönemi'nde Ev konusu işleyen dersini anlattı. Ev konusunda uzmanlığı olduğu halde Selçuklu dönemine ait bu konuda fazla kaynak bulunmadığını, buna rağmen bulunan malzemeyi verimli kullanarak yoruma açık olan bu konuyu aydınlatmaya çalışacağını belirtti. Anadolu bir Selçuklu coğrafyası olduğu halde ne yazık ki, Selçuklu dönemine ait ev örneği bulunmuyor. Hatta sivil mimari açısından değerlendirmeye çok müsait olmasa bile bir tür konut olması yönüyle o dönemden kalan bir saray bile günümüze ulaşmamış.

Vacit İmamoğlu'nun dersinde vurguladığı önemli konulardan, hafızalara kazınması gereken konulardan en önemlisi bana göre şuydu. Anadolu'da Selçuklulardan çok daha uzun süre egemen oldukları halde, hiçbir medeniyet Selçuklular kadar çok ve kalıcı eser bırakmamış. Bu tespit Selçukluların Anadolu ve Türk tarihi açısından ne kadar önemli hizmetler yaptığının bir göstergesi olarak düşünülebilir.

Vacit İmamoğlu'nun anlatımıyla, Selçuklu ve Türk mimarisinin estetik değer taşımakla birlikte mütevazilik üzerine kurulu olduğunu, batılılar tarafından bu durumun şaşırtıcı bulunduğunu öğrenmek de ilginç bilgilerdendi.

Birbirinden değerli hocaları ve hakikaten bilgi yüklü bu dersleri bir günlüğün ifadesiyle sınırlandırmak haksızlık. Zaten bu derslere katılanlar burada anlattıklarımın yetersiz olduğunu görecekler. Ama özetle kayda geçmiş olduk. Diğer taraftan dinleyicilere açık olarak 12 hafta boyunca sürecek Selçuklu Okumaları'na katıldıklarında ne kazandıklarını, katılmayanların neler kaybettiklerini kısaca hatırlatmış olduk. ▪

Anadolu Selçuklu Uygarlığının İzinde

Fehmi Gündüz

Kayseri Selçuklu ile özdeş şehirlerimizden bir tanesidir. Anadolu'nun İslamlaşma süreci ile birlikte Konya, Sivas, Erzurum gibi devletin en önemli merkezlerinden biri haline gelmiştir. Coğrafyadaki mekânsal değişimin en hızlı görüldüğü yerlerden biridir. Selçuklular yaptıkları eserlerle Müslüman Türkün tavrını, usulünü, sanatını, medeniyet tasavvurunu bu topraklara yerleştirmiştir. Bugün hala Kayseri'yi gezerken tarihsel anlamda en çok Selçuklu izlerini görebilirsiniz.

Selçuklu Kayseri'si ile ilgili yayınlar son dönemlerde gittikçe çoğalmaya başladı. Özellikle Kayseri Büyükşehir Belediyesi oluşturduğu Selçuklu Uygarlığı Müzesi ile bu yönde önemli bir adım attı. Müze ile ilgili basılan katalog Selçuklu tarih, kültür ve sanatını en güzel biçimde ifade eden eserlerle dolu. Bu anlamda 1. baskısı 2014 yılında yapılan Anadolu Selçuklu Uygarlığının İzinde isimli kitap da dönemin Kayseri'si ile ilgili akademik anlamda önemli yazılarla dolu.

M. Baha Tanman tarafından hazırlanan kitap bilhassa Selçuklu sanatı ve mimarisi ağırlıklı. Nitekim Tanman'ın da belirttiği gibi: "Türklerin görece yeni yerleştikleri, farklı bir coğrafyada biçimlendirdikleri Anadolu Selçuklu sanatının günümüze ulaşan en zengin mirası mimari alanındadır. Anadolu Selçuklu mimarisinin yapı programı,

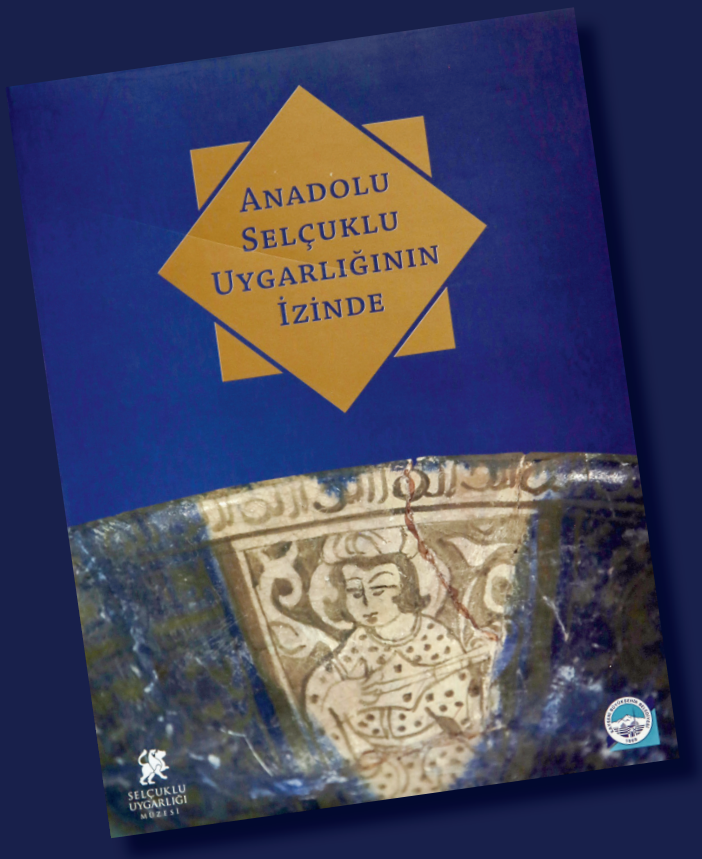

Selçuklular Kayseri hafızası ve geleneğinin en temel unsurudur. Bu anlamda kitap bu alanda önemli bir boşluğu dolduruyor. Kitaba seçilen yazılar, yazarlar ve konular da tesadüfen seçilmemiş aksine belli bir bilincin tercihi olarak kendini gösteriyor.

camiler, mescitler, medreseler, "hankah, ribat, zaviye" gibi terimlerle anılan tarikat yapıları, dârüşşifalar (hastaneler), kümbetler, kervansaraylar, hamamlar, köprüler ve kalelerden oluşur. Bunlar içinde medreselerle kervansaraylar, özenli tasarımları ve göz alıcı süslemeleriyle Selçuklu Anadolu'sunun "prestij yapıları" olmuştur. Derinliğine gelişen ve bazilika etkisi sergileyen sınırlı sayıda cami hariç, diğer yapı tiplerinde plan özellikleri Anadolu öncesi Türk İslam mimarisinden kaynaklanır. Orta Asya'dan Irak'a uzanan kuşakta tuğla olan ana inşaat malzemesi Anadolu'da tümüyle ortadan kalkmamakla beraber yerini büyük ölçüde kesme taşa bırakır. Çini ve alçı (ştuko), gerek malzeme gerek kullanılan teknikler açısından Selçukluların Anadolu'ya taşıdığı mimari süsleme türleridir. Süsleme programında, farklı kültür coğrafyalarından kaynaklanan öğeler aynı üslup içinde yorumlanarak ahenkli bir düzen içinde yan yana yer alırlar. Bu arada Selçuklu sanat ortamının figürlü bezemeye gösterdiği ilgi, Anadolu'da daha sonra görülmeyecek anlayışlı bir yaklaşıma işaret eder. Birkaç istisna hariç, daha çok camiler ve mescitler dışındaki yapılarda karşılaşılan figürler içinde, değirmi yüzlü, çekik gözlü, hokka ağızlı "Selçuklu güzellerinin" yanı sıra aslan, boğa, keçi, ayı, tavşan,

tavus, kartal, doğan gibi çeşitli hayvanlara; ayrıca Hıristiyan ikonografisinden alınma kanatlı meleklerle, anka kuşu, kanatlı aslan, harpi (kuş bedenli cadı kadın) gibi antikçağ mitolojilerinden beslenen hayali varlıklara da rastlanır."

Bu anlamda kitap özellikle Selçuklu sanatı ve mimarisinin ötesinde Selçuklu düşüncesi ve kozmolojisi ile ilgili önemli yazıları da kapsıyor. Bilhassa İhsan Fazlıoğlu'nun "Selçuklu Devrinde Anadolu'da Felsefe ve Bilim -Bir Önsöz" yazısı ile Ali Uzay Peker'in, "Anadolu'da Selçuklu Mimarisi ve Kayseri Gevher Nesibe Dârüşşifâsı Örneği" yazısı dikkatlerden kaçmıyor. Doğan Kuban'ın "Selçuklu Sanat Dünyası" başlıklı yazısı ise bu toprakların nasıl "bizleştiğinin" önemli işaretleri ile dolu.

Kitaptaki diğer yazılar ise ana başlıkları ile şunlar:

- Giriş- M. Baha Tanman
- Anadolu Selçukluları - Erdoğan Merçil
- Selçuklu Türkiyesi'nde Sosyoekonomik ve Kültürel Hayat - Sadi S. Kucur
- Selçuklu Devrinde Anadolu'da Felsefe ve Bilim -Bir Önsöz - İhsan Fazlıoğlu
- Selçuklu Anadolusu'nda Edebiyat - Adnan Karaismailoğlu
- Selçuklu Sanat Dünyası - Doğan Kuban
- Anadolu'da Selçuklu Mimarisi ve Kayseri Gevher Nesibe Dârüşşifâsı Örneği - Ali Uzay Peker
- Anadolu Selçuklu Döneminde Kitap Sanatları - Banu Mahir
- Selçuklu Dönemi El Sanatları - Belgin Demirsar Arlı
- Anadolu Selçuklu Paraları ve Kayseri'de Basılan Danişmendli- Selçuklu Paraları- Mehmet Çayırdağ

Selçuklular Kayseri hafızası ve geleneğinin en temel unsurudur. Bu anlamda kitap bu alanda önemli bir boşluğu dolduruyor. Kitaba seçilen yazılar, yazarlar ve konular da tesadüfen seçilmemiş aksine belli bir bilincin tercihi olarak kendini gösteriyor.

Kitaptan alıntılar:

"Selçuklu dönemi, Türk tarihinin yanı sıra Yakındoğu tarihinin de çok önemli bir aşamasına tekabül eder. 11. yüzyıla kadar siyasi ve kültürel egemenlik alanı iç Asya ile sınırlı olan Türkler, Selçukluların İran'ın ardından Anadolu ve Yakındoğu'yu ele geçirmeleriyle ilk kez doğrudan Akdeniz dünyasıyla tanıştılar. Kısa ömürlü Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nun parçalanmasıyla ortaya çıkan devletler içinde en kalıcı olanı Anadolu (Rûm) Selçukluları idi. Türkler tarihleri boyunca, Çin, Hindistan, İran, Mezopotamya, Mısır gibi, anayurtları dışında pek çok yörede egemenlik kurdular fakat bir süre sonra yerel kadim kültürler içinde eriyerek kayboldular. Bir tek Anadolu'da, Asya'dan getirdikleriyle kendilerinden önceki kültür katmanlarının mirasından oluşturdukları yeni bir sentez içinde günümüze kadar dillerini ve kimliklerini koruyabildiler. İşte bu ilginç hatta mucizevi dönüşüm belki de Selçuklu çağının en büyük başarısıdır. Doğu Roma İmparatorluğu'ndan devraldıkları bu topraklarda Selçuklu hükümdarları kendilerini "Sultan-ı İklim-i Rûm" (Roma ikliminin/dünyasının sultanı) olarak tanımlamaları bu bağlamda çok anlamlıdır."

M. Baha Tanman

"Selçuklu Türkiyesi'nde medreselerde, ilim meclislerinde İbn Sina takipçilerine ait eserler okutulmuş ve bu geleneğe ait birçok eser hakkında şerhler, haşiyeler yazılmış, evren-doğa-insana ait düşünceler ele alınmıştır. Esîrüddin Ebherî (ö. 1265?), Siraceddin Urmevî (ö. 1283), Kazvinî (ö. 1283) ve Kutbeddin Şirazî (ö. 1311) gibi ilim adamları birçok konuyu ele aldılar ve bilginin kaynağı olarak akıl yürütmeyi temel alan rasyonalist Meşşâî düşünceyi geliştirdiler. Meşşâîliği kelâmi açıdan eleştiren Fahreddin Râzî ile kısmen savunan Nasıreddin Tûsî, Kutbeddin Şirazî'nin talebesi Kutbeddin Râzî tarafından mukayese ve tenkit edilerek bu düşünce alanında mesafe alınmıştır. Seyfüddin Âmidî (ö. 1286) ise kendine has kelamî görüşleriyle farklı bir ses olmuştur. Keza tasavvufî tecrübe ve sezgiye dayanan İşrâkî felsefenin kurucusu Şihâbüddin Sühreverdî el-Maktûl (ö. 1191) hem Meşşâî çizgide eserler yazmış, hem de İbn Sina ekolünden bazı ilim adamlarının görüşlerini tartışmıştır. O İşrakî görüşlerine ilgi duyan Sultan I. Keyhüsrev'e Pertevnâme, Artuklu emiri Kara Arslan'a ise Meşşâî mantık, fizik ve metafizik hakkındaki el-Elvâhu'l-Imâdiyye isimli eserlerini takdim etmiştir. Şihâbüddin Ömer Sühreverdî (ö. 1235) de İşrâkiyyenin Anadolu'da, özellikle saray çevresinde yayılmasını sağlamıştır. Kutbüddin

Şirazî'nin Şihâbüddin Sühreverdî'nin Hikmetü'l-İşrâk'ine yazdığı şerh ise bu düşüncenin klasiklerinden kabul edilir."

Sadi S. Kuçur

"Türklerin İslâm medeniyetinde inşâ ettiği, merkez-çevre ilişkisine göre düzenlenen bu siyâsî yapılanma, Evren'deki ilâhî nizâm-ı âlem'in yanında, usûl-i fıkıhtan ödünç alınıp Türk siyâsî düşüncesinin merkezî kavramı haline getirilen, içtimâî nizâm anlamında nizâm-ı âlem olarak adlandırılmış; bu yapıyı tehlikeye düşürecek, sarsacak, yok edecek her türlü girişim, fitne ve fesâd, daha baştan asgariye indirilmeye çalışılmış, fitne ve fesâda giden yollar dahi, aşağıda işâret edileceği üzere, sakıncalı sayılmıştır. Siyâsî birliğin sağlanması, ancak ve ancak parçalanmış aklın, dolayısıyla bilginin birliğinin yeniden inşâsına bağlıdır. Çünkü her türlü eylem, meşrûiyetini dayandığı nazarî çerçeveden alır. Türkler, siyâsî birliğin bile meşrûiyetini kendisinden devşirdiği aklın/ nazarın birliğinin yeniden yapılanması için çift yönlü bir strateji takip ettiler. Birincisi, hakikate ilişkin farklı mezhep, meslek ve meşreplerin ileri sürdüğü mevcut bilgi birikimini bir ortak-dile dökmek; ikincisi ise bu ortak-dile dökülen bilgi manzumesini eğitim-öğretim yoluyla nesiller arası aktarıma sokmak. Ortak-dil üzerinden yürütülecek eğitim-öğretim yoluyla din, ortak-vicdânı; hikmet, ortak-idrâki; tasavvuf ise ortak irfânı verecek; kısaca üst-dilde birleşen bir ortak-akıl, her alanda vukû bulan çatışma ortamlarını giderecek, en azından asgariye düşürecektir. Bu ortak-aklın kalıcılığı için ise, medrese hem ortak-vicdânın hem ortak-idrâkin, dergah/tekke/tarikatlar ise ortak-irfânın sürekliliğini yürütmeyi üstlenmiştir. Bu eylemin sonucu olarak ortaya çıkan ortak vicdân, akidevî ve fıkhî mezhebleri tahdit etmiş; bugün dahi kullanılan, geçerliliğini sürdüren pek çok dinî formülasyon üretmiştir. Ortak-akıl ise, aşağıda üzerinde durulacağı üzere, kelâmî, hikemî ve irfânî bilgiyi ortak bir Varlık metafiziği içerisinde, üst bir dilde buluşturmuştur. Bu sonucu elde etmek için, ilim kamuoyu müfredât programları oluşturmuş; bu müfredât programlarına uygun metin yazımı örgütlenmiş ve bu metinleri okutacak, aktaracak taşıyıcı zihinler, bilginler yetiştirilmiştir. İlginçtir ki, başta Selçuklu-Anadolu Selçuklu-Osmanlı medreseleri olmak üzere, İslâm dünyasının pek çok eğitim kurumunda, hemen tümü XIII. yüzyıldan itibaren, ortak-dilin yapısına uygun kaleme alınmış metinler okutulmuştur."

İhsan Fazlıoğlu

"Gevher Nesibe Dârüşşifâ ve Tıp Medresesi'nin bulunduğu Kayseri şehri her zaman önemli bir idari ve ticari merkez oldu. Şehrin kuzeyinde, MÖ 2000'li yıllarda, Kaniş karumu, onun ardından Erciyes Dağı'nın eteklerinde Mazaka şehri ortaya çıktı. Bölgeye çeşitli zamanlarda, Asurlular, Frigler, Kimmerler, Lidyalılar ve Persler hâkim oldu. Şehirde, MÖ 1. yüzyıl sonunda Roma etkisi başladı ve şehrin adı Kapadokya Kralı V. Ariarathes'in verdiği Eusebeia'dan İmparator Tiberius zamanında (MÖ 10 veya 9), Roma İmparatoru Sezar'a ithafen Caesarea olarak değiştirildi. 4. yüzyılda, Aziz Basileios'un kurduğu manastır ve kilisenin de gösterdiği gibi, bir Hıristiyanlık merkezi olan Kayseri, 11. yüzyıl sonunda Selçuk Türklerinin bölgeye yerleşmesiyle bir İslam şehri haline geldi. Mazaka'nın bugünkü Kayseri'nin güneyinde Eski Şehir veya Eski Kayseri adı verilen Beştepeler, Battalaltı ve Tontar'ın olduğu alanda olduğu tahmin edilir."

Ali Uzay Peker ▪

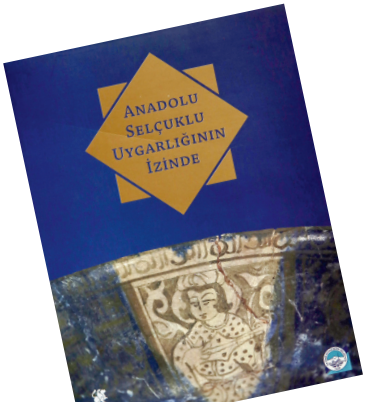

ANADOLU SELÇUKLU UYGARLIĞININ İZİNDE

Birinci Baskı: Şubat 2014 | Kayseri
İkinci Baskı: Haziran 2017 | Kayseri
Yayına Hazırlayan M. Baha Tanman

BAMYA Çorbası

HAZIRLANIŞI

Kuru bamyaları kevgirin ters yüzüne sürterek tüylerini temizleyin. (Bamyaları kuru bir mutfak bezinin arasında da temizleyebilirsiniz)

Derin bir tencereyi su ile doldurun. Su kaynamaya başlayınca kuru bamyaları ilave edin, 5 dakika haşlayıp suyunu süzün. Bamyaların ipini mutfak makası ile kesip çukur bir kabın içine alın. Bamyaların sap kısımlarını da kesip üzerlerine 2 limonun suyunu sıkın. Kenarda bekletin.

Kuzu etlerini ve doğranmış kuyruk yağlarını tencereye alın. Tereyağı ile sıvı yağı ekleyin. Etler suyunu bırakıp çekince ince ince doğranmış soğanı ilave edin. Eti karıştırarak kavurun. Tuzu ve kırmızı toz biberi ekleyip tatlandırın. Küp küp doğranmış domatesi ve salçaları da ekleyip karıştırın. Doğranmış sivri biberleri ilave edin, birkaç dakika daha pişirdikten sonra 9 bardak sıcak suyu ilave edip tencerenin kapağını kapatın ve 10-15 dakika daha kısık ateşte kaynatın.

Bamyaları kaynamakta olan çorbaya ekleyin. Bamyalar yumuşayana kadar 20 dakika pişirin. Kıvamını kontrol edip gerekiyorsa su ekleyin. Ocaktan alın, sıcak servis yapın..■

Malzemeler

250 gr kuru bamya
2 limonun suyu
250 gr kuşbaşı doğranmış kuzu eti
50 gr kuzu kuyruk yağı
1 çorba kaşığı tereyağı
3 çorba kaşığı sıvı yağ
2 adet kuru soğan
1 tatlı kaşığı tuz
1 tatlı kaşığı kırmızı toz biber
1 adet domates
2 çorba kaşığı domates salçası
1 çorba kaşığı biber salçası
3 adet sivri biber

afiyet olsun...

ALTINÇINAR
ULUSLARARASI FİLM FESTİVALİ

6'NÇINAR

8/TH – 13/TH MAYIS/MAY 2018

6. KAYSERİ ULUSLARARASI FİLM FESTİVALİ
6TH KAYSERİ INTERNATIONAL FILM FESTIVAL

SON BAŞVURU /DEADLINE
7/TH NİSAN/APRIL

ULUSAL **UZUN METRAJ** FİLM YARIŞMASI

ULUSLARARASI **BELGESEL** FİLM YARIŞMASI
/INTERNATIONAL **DOCUMENTARY** FILM COMPETITION

ULUSLARARASI **KISA FİLM** YARIŞMASI
/INTERNATIONAL **SHORT MOVIE** COMPETITION

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

Yazarlık Okulu

Selim Tunçbilek

TYB Kayseri Şubesince bu yıl beşincisi yapılan Yazarlık Okulu Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin desteği ile başladı. Kısa bir zaman dilimi içerisinde ilana çıkılarak başvurular yapıldı ve toplamda 450 öğrenci kursa kayıt yaptırdı. Kayıt yaptıran öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (376 öğrenci) üniversite mezunu veya öğrencisi. Geri kalan öğrencinin yalnızca 13 kişisi birinci kademe okul mezunu. Yazarlık temelde bilgiye dayalı bir iş olmasına rağmen elbette ki yetenek işi. Kayıtlı öğrencilerin büyük bir çoğunluğu kendilerinde bu yeteneği gördükleri için kurslara kayıt oluyorlar.

İlk ders açılış heyecanı her zaman vardır. İlk dersler büyük bir katılımla gerçekleştirildi. Kayseri Büyükşehir Belediyesi'ni temsilen açılış törenine katılan Kütüphaneler Müdürü Erkan Küp projeyi önemsediklerini ve bu nedenle bu kursu sürekli hale getirdiklerini söyledi.

Ülkemizin pek çok ilinde benzer kurslar açılıyor. Yalnızca Kayseri'de süreklilik arz eder hale gelebildi ve bu derece yoğun ilgi görüyor. Kayseri'nin nüfus sayısıyla kıyasladığınız takdirde on katı nüfus yoğunluğuna sahip büyük şehirlerde 70 veya 80 öğrenci buldukları vakit bu tür kurslar çok başarılı görülüyor. Geçen yıl daha uzun bir tanıtım süresi olmuştu ve 536 öğrenci katılmıştı. Bu yıl ise 450 kursiyer var. Pek çok okulun öğrenci sayısında fazla.

Akademik ve yaygın eğitim tekniği karışımı bir yaklaşımla tümdengelim metodunun benimsendiği Yazar Okulu'nda 13 hafta boyunca öğrenciler pek çok türün örneğini uygulamalı olarak öğrenecekler. Edebiyata Giriş ve Edebi Akımlar derslerinde temel yaklaşımları ders olarak alan öğrenciler kendi yeteneklerine uygun türlerde yoğunlaşıyorlar.

Derslerde öncelikli olarak türlere yönelik temel bilgiler veriliyor ve sonra örnek çalışmalar üç değişik metotla işlenmeye çalışılıyor.

Birinci yöntem: Sınıfta yer alan öğrenciler

soyut ve somut birer kelime söylüyorlar ve onlardan bu kelimeleri kullanarak bir metin kaleme almaları isteniyor. Burada öğrencimizin kelimelere dokunuş biçimi ve kendi zihni dünyalarında oluşturduğu çağrışımları öğrenmeye çalışıyoruz. Sonra bu çağrışımların nasıl çeşitleneceği ve değiştirilerek yeni bir metin yazılabileceğini yakalamaya çalışıyoruz. Burada temel yaklaşım farklı bakış açısını öğrencinin

kavraması. Mesela sokak kelimesinden yola çıkarak şehirlerdeki sokakların insanların parmak izleri gibi farklılıklar içerdiği üzerinden kurgusal metinlere yolculuk yapmalarını sağlamak istiyoruz.

İkinci yöntem ise yine aynı kelimeleri kullanarak bu kelimelerin ürettiği anlamların dışında, bu kelimelerin çağrıştırdığı anlamları değil reddettiği konularda bir metin üretmelerini talep ediyoruz. Burada ise dili kullanırken öğrencimizin zihni dünyasında yarattığı ifade zenginliğini daha da derinleştirmek ve kelimelerle düşünen insan olmaktan ziyade kelimeleri düşündürün insan olmaya doğru adım atmalarını sağlamayı hedefliyoruz.

Üçüncü örnek uygulamamız ise paspas veya kürdan veya kendi tespit ettikleri bir kavram üzerinden o kavramın hayatımızdaki anlamı ve uyarılarına dikkat kesilerek bir metin üretmeleridir. Burada da amacımız bütüncül bir bakış açısı kazanmalarını sağlamaktır. Üretilen metinde konu bütünlüğü, işleniş yöntemleri becerisi verilmek isteniyor.

Uygulama derslerimiz genellikle bu çerçevede örneklemelerle ilerliyor lakin yine de öğrencilerimizin serbest olarak kaleme aldıkları metinleri de derslerimizde inceleyip irdeliyoruz. Dil ve anlatım açısından dilin ifade imkânlarının nasıl dikkate alındığı ve yazarlığın kurgusal metinlerde hangi yönünün dikkate alınması gerektiği yönüne gönderiler yapıyoruz.

Kurgusal metin yazmanın dışında kalan öğrencilerimizle bu yıl Evliya Çelebi seyahatnamesi üzerinde çalışma yaparak kültür haritamızı çıkarmak istiyoruz. Bu çalışma ile de araştırma sahasında kitap üretmek isteyen arkadaşlarımıza baştan sona bir araştırma ve inceleme kitabının nasıl hazırlandığını bu örnekle ortaya çıkarmak niyetindeyiz. Şu anda bu çalışma grubumuzda otuzun üzerinde öğrencimiz görev almış durumda. Kendi imkânlarımızla satın aldığımız Evliya Çelebi seyahatnamesi üzerinden görev bölümü yaparak bu çalışmayı tamamlayacağız. Bu kitap tamamen yazar okulu öğrencilerimizin yazdığı bir kitap olacak. Projede görev alan arkadaşların her birinin adı bu eserde yer

alacak. Elbette ortak bir ifade bütünlüğü için biz de işin redaksiyon kısmında olacağız. Kurs bitmeden bu çalışmamızı bitirmek arzusundayız. Kurslarımızda akademisyen ve yazar olarak kırkın üzerinde hocamız görev yapıyor. Elbette hocalarımızın bireysel deneyimlerini ve birikimlerini paylaşmaları öğrencilerimizin son derece verimli kurs görmelerini sağlıyor. Hocalarımızın katkıları olmadan bu projeyi ortaya koymamız gerçekten güç olurdu.

Sonuç olarak şunu gönül rahatlığıyla söyleyebiliriz: Kayseri'de yaşamanın önemli artılarından biri de Yazarlık Okulu geleneği denilebilir. Zira Niğde, Sivas, Yozgat, Aksaray, Nevşehir gibi yakın şehirlerden hafta sonu kurslarımıza katılımın olduğu bir gerçektir.

Acemi Kalemler dergisi, yazar okulu öğrencilerimizin çıkardığı ve kısa zamanda kendinden söz ettirmiş etkin bir ürün dergisidir. Bütün bu birikimlerin şehrimizin ortak değerleri haline gelmesi için elbirliği, güç birliği yaparak daha nitelikli çalışmalar ortaya koymak hepimizin görevidir. Yazarlık okulu 450 öğrencisiyle Türkçe sevgisi ile birlikte bunu da toplumumuza kazandırmak için çırpınan bir grup idealist insan ile huzur için yürütülen önemli bir projedir.

Kültürümüz için önemli kalemlerin yetişeceğini şimdiden görebiliyoruz. Kurumlar olarak bizlerin mutluluğu onların bu başarısından kaynaklanacak. Türkçemiz kazanacak, medeniyetimiz kazanacak, şehrimiz ve insanımız kazanacaktır. Bu kazanç bireysel değil toplumsal bir zeminde sağlanacaktır. Bundan ümitliyiz.

Kitap Büyükşehir'den Okumak Kayseri'den

Büyükşehir Belediyesi 54. Kütüphane Haftası'nda Kayseri'deki okuma alışkanlığını artırmak için bir dizi etkinlik gerçekleştiriyor ve bu etkinliklere katılanlara kitaplar dağıtılıyor. Bu kez Büyükşehir Belediyesi Parkı'nda "Kitap Bizden Okumak Sizden" adı altında bir etkinlik gerçekleştirildi ve yüzlerce kişiye kitap dağıtılarak hep birlikte kitap okundu. Etkinliğe Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik de katıldı.

Büyükşehir Belediyesi yanındaki park alanına minderler serildi, farklı yazarlara ait, farklı yaş gruplarına hitap eden kitaplar getirildi ve Kütüphaneler Haftası'nın ruhuna uygun bir şekilde okumayı teşvik eden etkinlik yapıldı. "Kitap Bizden, Okumak Sizden" adı altındaki etkinliğe Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik de katıldı.

Etkinlik alanındaki özellikle çocuklarla yakından ilgilenen Başkan Mustafa Çelik, en çok kitap okuyan çocuklara 'Kitap Kurdu Belgesi' büyüklere ise "Kitap Okuma Belgesi" verdi ve kitap hediye etti. Etkinlikte sadece en çok kitap okuyanlara değil katılan herkese kitaplar verildi. Okula gitmeyen miniklere boyama kalemi ve boyama kitabı, çocuklara hikaye kitabı, büyüklere ise farklı yazarlardan kitaplar dağıtıldı. Etkinliğe katılanlara çeşitli ikramda da bulunuldu.

Büyükşehir Belediye Başkanı Çelik, kitapların dağıtılmasının ardından park alanında oturarak, kitaplarını okuyan ya da boyama yapan çocuklarla yakından ilgilendi ve onlarla birlikte boyama yaptı. Başkan Çelik, park alanında ayrıca kitabın ne denli önemli olduğunu anlatan dövizler taşıyan çocuklarla fotoğraf çektirdi.

Büyükşehir Belediye Parkı'nda yapılan etkinliğin ardından Merkez Kütüphanesi'ne geçen Başkan Mustafa Çelik, kütüphanede çalışan gençlere kolaylıklar dileyerek tek tek tatlı ikram etti ve etkinlik kapsamında kütüphanedeki gençlere çayların da ücretsiz olacağını dile getirdi.

Kayseri'de 1700 Yıllık Lahit Bulundu

Melikgazi ilçesi Gültepe Mahallesinde bulunan tarihi mezar açıldı. Tarihi mezarın açılışına Vali Süleyman Kamçı, Kayseri Milletvekili Sami Dedeoğlu, Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik, İl Emniyet Müdürü İbrahim Kulular, Melikgazi Belediye Başkanı Memduh Büyükkılıç, İl Kültür ve Turizm Müdürü İsmet Toymuş katıldı.

Vali Süleyman Kamçı, konuyla ilgili açıklamasında, kapağının 3 buçuk ton, toplam ağırlığının da 10 ton civarında olduğu tahmin edilen bin 700 yıllık lahitten, tahmin edildiği üzere bir kral mezarı değil, aile mezarı çıktığını söyledi. Vali Kamçı, "4 kişilik bir aile mezarı bulundu. 1700 yıl öncesinden kalma bir eser. Gözyaşı şişesi sağlam kalmış. Şimdiden sonra arkeologlarımız gerekli çalışmaları yapacaklar. Sadece bu mezarla kaldığını düşünmüyoruz. Arka taraflarda başka eserler ve mezarlar da çıkabilir. Burası artık bir araştırma alanı oldu, gerekli çalışmalar yapılacak" diye konuştu.

Öğrencilerden Mehmetçiğe Özel Selam

Vali Süleyman Kamçı, Kayseri Merkez Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinin öğrencilerinin hazırladığı 18 Mart Şehitleri Anma Günü ve Çanakkale Deniz Zaferi'nin 103. yıldönümü kutlamaları programına katıldı.

Tüm şehitlere ve Afrin Zeytin Dalı Harekatı'nda görevli Mehmetçiğe bin bayraklı koreografi ile selam gönderen öğrenciler, etkinliğe Kartal Şehitliğinde başladı. Kuran-ı Kerim tilavetiyle başlayan programda öğrenciler, tarihte ve bugün varlığını sürdürmüş olan 16 Türk devletinin bayrağı ile Cumhuriyet Meydanına kadar yürüdü.

Cumhuriyet Meydanı'nda, saygı duruşu ve İstiklal Marşı'nın okunmasıyla başlayan programda bin öğrenci giydikleri kırmızı ve beyaz şapkalarla bayrak koreografisi yaptı. Öğrenciler daha sonra Büyükşehir Belediyesi Mehter Takımı eşliğinde marş söyledi.

Vali Kamçı, programın sonunda yaptığı açıklamada, öğrencilerle gurur duyduğunu dile getirerek, "Onlar yarınımızı, istikbalimizi emanet edeceğimiz gençlerimiz. Onlar Çanakkale ruhuyla, 15 Temmuz ruhuyla, Zeytin Dalı ruhuyla hareket ediyor. Gençlerimizin o ruha sahip olduğunu görmek bizleri gururlandırıyor. Var olsunlar diyoruz, kendilerine ve öğretmenlerine teşekkür ediyoruz" dedi.

Merkez Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürü Selçuk Erdem ise etkinlik için yalnızca 10 gün çalıştıklarını belirterek, "Bu iki haftalık sürede milli ve manevi değerler üzerinde müthiş bir gelişme oldu. Ayrıca bu sürecin eğitime de olumlu yansıması oldu. Bu çalışmalar çocuklarımızın derslerine bile yansıdı, o nedenle mutlu olduk." dedi.

Üç Üniversite Buluştu

Elektrik-Elektronik Günü, AGÜ, Erciyes Üniversitesi (ERÜ) ve Nuh Naci Yazgan Üniversitesi (NNY) Elektrik-Elektronik Mühendisliği Öğrenci Kulüpleri tarafından ortaklaşa organize edildi. Öğrencilerin Elektrik-Elektronik Mühendisliği hakkındaki bilgi ve donanımlarını geliştirip, bilimi ilerletmek, teknolojiyi geliştirmek, potansiyellerine katkı sağlamak ve üniversite-sanayi işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla düzenlenen etkinlik, AGÜ Sümer Kampüsü'nde yapıldı.

Açılış konuşmasının ardından Erciyes Üniversitesi Elektrik-Elektronik Bölüm Başkanı Prof. Dr. Necmi Taşpınar, AGÜ Elektrik-Elektronik Bölüm Başkanı Prof. Dr. Bülent Yılmaz ve Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Elektrik-Elektronik Bölüm

Başkanı Doç. Dr. Serhan Yamaçlı, etkinliğe katılan davetliler ve öğrencilerle söyleşi yaptı ve onların sorularını cevapladı. Daha sonra INFOMAG Yayıncılık Genel Yayın Yönetmeni ve Harvard Business Review Türkiye Baş Editörü Serdar Turan, "Kendimizi keşfetmek" konulu konferans verdi.

Etkinliğin diğer oturumlarında ise mühendisler, akademisyenler ve öğrenci buluşmaları gerçekleştirildi. Gün boyunca süren etkinliğe Erciyes Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Murat Doğan, AGÜ, Erciyes ve Nuh Naci Yazgan Üniversitelerinden akademisyenler, öğrenciler ve çok sayıda davetli katıldı.

AGÜ'de III. Yaşam Bilimleri Kongresi

Abdullah Gül Üniversitesi (AGÜ) Yaşam ve Doğa Bilimleri Fakültesi'nin ev sahipliğinde bu yıl 3'cüsü düzenlenen Yaşam Bilimleri Kongresi başladı. Sümer Kampüsü Rektörlük Konferans Salonunda gerçekleştirilen kongreye Türkiye genelinden 42 üniversiteden çok sayıda bilim insanı katıldı.

Kongrenin açılışında konuşan Rektör Prof. Dr. İhsan Sabuncuoğlu genetik, moleküler biyoloji ve yaşam bilimleri alanlarının, içinde bulunduğumuz çağda çok önemli olduğunu söyledi. Rektör Yardımcısı ve Yaşam ve Doğa Bilimleri Fakültesi Kurucu Dekanı Prof. Dr. Yusuf Baran ise konuşmasında kongrede görüşülecek konular hakkında bilgiler verdi.

Prof. Dr. Baran temel olarak kanser biyolojisi, proteomiks, biyoinformatik, doku mühendisliği, kök hücre, nanobiyoteknoloji, sinirbilim, immünoloji ve biyomedikal enstürmantasyon gibi önemli konular iki gün boyunca ele alacaklarını söyledi.

Açılış konuşmalarının ardından geçilen kongrede hedefe yönelik kanser tedavisinde protein bazlı ajanlar, dermatolojide kök hücre araştırmaları ve uygulamaları, antibiyotik direnci ve sistem mikrobiyolojisi yaklaşımı gibi yaşam bilimlerinin temel konuları tartışıldı. İki günde toplam 7 oturumun gerçekleştirileceği kongre "En İyi Bilimsel Çalışma Ödül Töreni" ile sona erdi.

Burçak Evren: "Bütün Hikaye İnsanla Başlar"

BÜSAM bünyesinde etkinlik gösteren Film Akademi'de dersler devam ediyor. Film Akademi öğrencileri Sinema ve Sanat Tarihçisi, Senarist ve Yazar Burçak Evren ile buluştu.

Gazeteci-Yazar Burçak Evren Film Akademisi öğrencilerine kısa ve uzun metrajlı film ile bu filmi yapabilmek için gerekli olan unsurlar konusunda bilgi verdi. Konuşmasında görsel sanatlarda görüntü okumanın önemini vurgulayan Burçak Evren, görüntüyü okumadan yazmanın mümkün olmadığını dile getirdi.

Fotoğraf, resim ya da film okumanın nasıl olması gerektiğine ilişkin açıklamalarda bulunan Burçak Evren, "Bütün bu okumaların en önemlisi insanı okumaktır. Çünkü, bütün hikaye insanla başlar" ifadelerini kullandı.

Uluslararası Gençlik İstihdamı Sorunları Sempozyumu (ISYEC'18)

AGÜ Gençlik Fabrikası tarafından, Avrupa Komisyonu adına SALTO-Youth Euromed Kaynak Merkezi, Avrupa Birliği Bakanlığı, Türkiye Ulusal Ajansı, Fransa Ulusal Ajansı ve İtalya Ulusal Ajansı ortaklığıyla bu yıl üçüncüsü organize edilen Uluslararası Gençlik İstihdamı Sorunları Sempozyumu gerçekleştirildi.

Sümer Kampüsü Rektörlük Konferans Salonu ve Seminer Salonlarında gerçekleştirilmekte olan sempozyuma, aralarında dört kıtadan, 37 ülkeden, alanında uzman 200'den fazla davetli katıldı.

Sempozyumun açılışında konuşan Rektör Prof. Dr. İhsan Sabuncuoğlu, üniversiteler ve sanayi arasında çok büyük bir boşluk olduğunu, eğitim kurumlarının çoğu toplumun ihtiyacına cevap vermekte başarısız olduğunu söyledi. Bu nedenle yeni yaklaşımlara ihtiyaç olduğunu belirten Prof. Dr. Sabuncuoğlu, "Peki ne yapılmalı? Yöneticiler olarak bizler her şeyi değiştiremeyiz. Fakat sadece kendi kurumlarımızı değiştirebiliriz. Peki neye ihtiyacımız var? Yeni bir üniversite modeline, yeni eğitim yaklaşımlarına yeni araştırma yaklaşımlarına sanayi ve toplum arasında yeni bir iletişim yöntemine ihtiyacımız var" dedi.

SALTO-Youth Euromed Kaynak Merkezi Başkanı ve Fransa Ulusal Ajansı Başkan Vekili Bernard Abrignani de konuşmasında, sempozyumda kendilerinden gençlerin geleceği için çalışmalarının beklendiğini belirtti.

Sempozyumu düzenleme fikrinin nasıl ortaya çıktığını anlatan Abrignani, "Bu sempozyumu düzenleme fikri yaklaşık beş yıl önce, buraya ilk geldiğimde Rektör Sabuncuoğlu'nun bana, gelecekteki eğitim ve gençlerin yetişmesi ile ilgili hayallerini anlatırken ortaya çıktı. Bizden burada gençlerin geleceği için çalışmamız bekleniyor. Bu yüzden birlikte çalışmalı, birlikte uygulamalıyız. ISYEC sempozyumunu düzenlemekteki amacımız da buydu" diye konuştu.

Türkiye Ulusal Ajansı Başkanı Mesut Kamiloğlu da konuşmasında, 2008 yılındaki küresel ekonomik krizden 10 yıl sonra bile gençlerin işsizlik sorununun, Avrupa ülkelerinde bile hala en önemli sorunlardan birisi olduğunu söyledi.

AGÜ Gençlik Fabrikası Koordinatörü Zeynep Tuğçe Çiftçibaşı Güç moderatörlüğünde devam eden sempozyumda çeşitli ülkelerden gelen konuşmacılar, dünya genelindeki gençliğin istihdam sorunu ve çözüm önerileri ile ilgili sunumlar yaptı. Çeşitli atölye çalışmalarının da gerçekleştirildiği sempozyum üç gün boyunca sürdü.

ERÜ'de Girişimcilik ve Sinema Konferansı

Erciyes Üniversitesi Psikolojik Danışma Merkezi (ERREM) tarafından Psikoloji ve Kariyer Günleri kapsamında "Girişimcilik ve Sinema" konulu konferans düzenlendi.

İletişim Fakültesi Konferans Salonu'nda düzenlenen etkinliğe; Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Murat Doğan, Tekden Grup Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Kemal Tekden, İletişim Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Mustafa Koçer, ERREM Müdürü Öğr. Gör. Mustafa Atak ile çok sayıda akademisyen ve öğrenci katıldı.

Konferansın konuşmacısı "Diriliş Ertuğrul" dizisinin yapımcı şirketi Tekden Filmin Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Kemal Tekden, sinemanın kültürü yansıtan önemli bir faktör olduğunu söyledi.

Tekden, "Beşir Ayvazoğlu'nun bir sözü vardır. 'Kültür bir milletin şifresidir. O şifreden anlamayan, o milleti çözemez.' Ertuğrul vasıtasıyla biz demek ki anlamışız. Bizim toplumumuz daha önceleri 'Dallas' dizisini ve başka dizileri de seyretti. Ama 'Diriliş' dizisi çıkınca hepsi yok oldu. Bir toplumun, bir milletin dirilişi, bu kültürün ihyasıyla mümkündür" dedi.

Dünya Şampiyonlarını Erciyes Belirledi

Uluslararası Kayak Federasyonu tarafından üst üste üçüncü kez Erciyes'te yapılan Dünya Snowboard Kupası'nda şampiyonlar belirlendi. Ford Snowboard Dünya Kupası'nda bayanlarda Rusya'dan Milena Bykova, erkeklerde ise Alman Stefhan Boumaister rakiplerini geride bırakarak birinciliği kazandı. Mücadeleleri Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik ile Türkiye Kayak Federasyonu Başkanı Erol Yarar da izledi.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin yatırımlarıyla dünya standartlarında kış turizm merkezi haline gelen Erciyes, uluslararası bir dağ olduğunu bir kez daha ortaya koydu. Kayseri ve Erciyes, dünyanın en önemli şampiyonalarından birisi olan ve bu yıl Ford'un sponsorluğunda yapılan Ford Snowboard Dünya Kupası'na üst üste üçüncü kez ev sahipliği yapma başarısını gösterdi.

18 ülkeden 85 sporcunun katıldığı Dünya Kupası, birbirinden çekişmeli mücadelelere sahne oldu. NTV Spor tarafından naklen yayınlanan Dünya Kupası, naklen yayınlarla yaklaşık 3 milyar kişiye ulaştırıldı. Dünyanın gözünün Erciyes'te olduğu şampiyonada Türk sporcular Elif Kübra Geneşke, Hamza Polat ve Yavuz Dumlu da yarıştı.

Rüzgarın olumsuzluğuna rağmen açık bir havada gerçekleştirilen müsabakalar sonucunda Bayanlarda Erciyes'teki son iki senenin şampiyonu ve olimpiyatların altın madalyalı sporcusu Esder Ledecka'yı geride bırakan Rus Milena Bykova altın madalyanın sahibi oldu. Çek Esder Ledecka ikinciliği, Avusturya'dan Daniela Ulbing ise üçüncülüğü elde etti.

Erkeklerde ise birinciliği Alman Stefhan Boumaister kazandı. Müsabakalarda İtalyan Edwin Coratti ikinci ve Slovenya'dan Tim Mastnak üçüncü oldu. Dünya Kupası'nda derece alanların madalyalarını Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik verdi.

Kadın Ressamlardan Karma Sergi

Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik'in eşi İkbal Çelik 8 Mart Dünya Kadınlar Günü nedeniyle KAYMEK'te düzenlenen etkinliklerin ardından İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nde sergi açılışına katıldı. Çelik, sergide emeği geçen kadın ressamları tek tek kutladı.

Başkan Mustafa Çelik'in eşi İkbal Çelik, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nde açılan sergiye katıldı. Kültür ve Turizm İl Müdürü İsmet Taymuş'un da iştirak ettiği açılışta sergide emeği geçenlere teşekkür eden İkbal Çelik, tüm kadınların 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutladı. Açılışın ardından kadın ressamların karma resim sergisini gezen İkbal Çelik, ressamlarla tek tek görüşerek tebrik etti.

Büyükşehir'den Tarihe Yolculuk

Büyükşehir Belediyesi birbirinden güzel sosyal etkinliklerine devam ediyor. Hafta sonu Kayseri'nin tarihi eserlerinin tanıtımı için Kültür Yolu Gezisi düzenlendi. Geziye katılanlar Kayseri'nin tarihi değerlerine ilişkin önemli bilgiler edindi.

Büyükşehir Belediyesi mart ayı kültür sanat etkinliklerine Kültür Yolu Gezisiyle devam edildi. Geziye katılanlar Kayseri'nin tarihi ve kültürel açıdan ne denli zengin bir şehir olduğunu bir kez daha gördüler.

Rehber eşliğinde yapılan gezi Selçuklu Uygarlığı Müzesi'ne dönüştürülen Gevher Nesibe Medresesi'nden başladı. Daha sonra Sahabiye Medresesi, Cumhuriyet Meydanı, Kayseri Kalesi, Hunat Külliyesi güzergahında devam eden gezide Kiçikapı'dan Kayseri Lisesi Milli Mücadele Müzesi'ne geçildi. Kayseri'nin tarihine güzel bir yolculuk yaptıran gezinin son durağı ise Kayseri Mahallesi oldu. Geziye katılanlar keyifli dakikalar geçirdi.

Büyükşehir'den LÖSEV'e Destek

Büyükşehir Belediyesi lösemili çocukların rehabilitasyonu için Doğal Ürünler Bahçesi'nden LÖSEV'e yer tahsis etti. Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik, konuyla ilgili protokolü Lösemili Çocuklar Vakfı (LÖSEV) ile imzaladı ve lösemili çocuklara her türlü imkanı sağlayacaklarını söyledi.

Lösemili Çocuklar Vakfı (LÖSEV) Kayseri İl Koordinatörü Ayşegül Çiftçi ve LÖSEV Kayseri Yöneticisi Arzu Çokeken Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik'i ziyaret etti. İl Koordinatörü Ayşegül Çiftçi, Kayseri'de Büyükşehir Belediyesi'nin Doğal Ürünler Bahçesi ve Hobi Bahçeleri gibi hizmetlerini gördüğünü ve lösemili çocuklar için böyle bir talepte bulunmak istediklerini belirtti. Bu talebe olumlu yaklaşılmasından dolayı teşekkür eden Çiftçi, "Kanser hastalarına, erişkin ve çocuk hastaların ailelerine rehabilite amaçlı tarım çalışmalarını yapacağız. Bu konuda belediyemiz bize tohum ya da fide desteği de verecek." dedi.

Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik de böylesi sosyal projelerde yer almaktan mutluluk duyduklarını ifade ederek, "Doğal Ürünler Bahçesi'ni yaparken birçok şeyi hedeflemiştik. O bölgedeki çiftçilikle uğraşan hemşehrilerimizin ekonomik olarak bütçelerine katkı sağlayacak faaliyet olsun diye düşünmüş, yine şehrimizde organik tarım kültürünü geliştirelim istemiştik. Böyle güzel faydalar için planlamıştık; ama aklımıza lösemili çocuklarımızın orada toprakla, bahçeyle, tedavi ve sosyal amaçlı vakit geçirebilmeleri gelmemişti. Şu an Doğal Ürünler Bahçemizde her şey hazır. Sulama sistemi, toprağı, yanındaki kulübesi ile eksiği yok. Park Bahçe Ağaçlandırma Daire Başkanlığımız da fidesi, gübresi, teknik bilgileri ne gerekiyorsa sağlayacaktır" diye konuştu.

Daha sonra Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik ile LÖSEV arasında Doğal Ürünler Bahçesi'nden lösemili çocuklara yer tahsisi ile ilgili protokol imzalandı.

NNY Üniversitesinde İstiklal Marşı ve Mehmet Akif Ersoy Konferansı

İstiklal Marşı'nın kabulünün 97. yıl dönümü ve Milli Şairimiz Mehmet Akif Ersoy'u Anma Günü sebebiyle Nuh Naci Yazgan Üniversitesinde bir konferans düzenlendi.

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) Salonunda düzenlenen konferansa Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü emekli öğretim üyelerinden Prof. Dr. Mustafa Keskin konuşmacı olarak katıldı. Öğretim üyeleri ve öğrencilerin ilgiyle takip ettiği konferansta Anadolu Türklerinin ezelden beri hür yaşamış bir millet olduğunu vurgulayan Prof. Dr. Mustafa Keskin, konuşmasını İstiklal Marşı'nın her bir kıtasını açıklayarak sürdürdü. Gençlerin üzerinde yaşadıkları kutsal vatan topraklarının değerini korumaya çağıran Keskin, her birimizin şehit evlatları olduğuna dikkat çekti.

Büyükşehir'den Mobil Kolaylık

Büyükşehir Belediyesi'nin kurumsal mobil uygulaması Akıllı Şehir Kayseri büyük bir ilgiyle kullanılmaya başlandı. Android ve İOS işletim sistemine sahip cihazların kullanıcıları Büyükşehir Belediyesi'nin mobil uygulamasını indirerek ulaşımdan kent bilgi sistemine, mobil haritadan kültür sanat etkinliklerine kadar pek çok alanda sunulan kolaylıklardan faydalanabiliyorlar.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından geliştirilen yeni mobil uygulama Akıllı Şehir Kayseri ile vatandaşların telefonlarından ulaşmak istedikleri bilgilere daha doğru ve kolay bir şekilde erişmeleri sağlandı. Günlük hayata büyük kolaylık sağlayacak olan mobil uygulama, Apple Store ve Google Play Store'a yüklendi.

Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik'in büyük önem verdiği mobil uygulama Akıllı Şehir Kayseri pek çok alanda bilgiye en hızlı şekilde ulaşmayı mümkün kılıyor. Mobil Uygulamadaki "Ulaşım" menüsünden herhangi bir durak numarası ile sorgulama yapılarak o duraktan geçen otobüsler görülebiliyor ve otobüsün durağa ne zaman geleceği öğrenilebiliyor. Eğer durak numarası bilinmiyorsa telefonun konum bilgisi açılarak en yakın durakların listesine ulaşılabiliyor. Ayrıca duraklara yerleştirilen karekodun akıllı telefonla

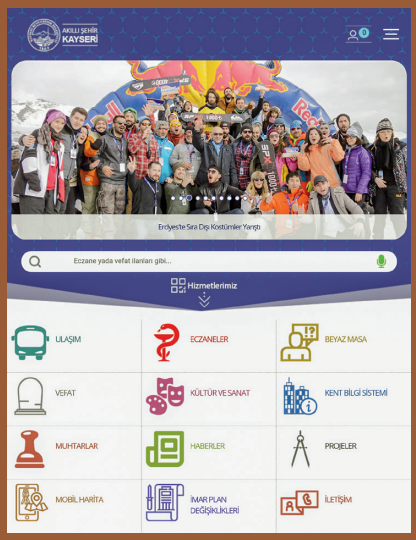

okutulmasıyla harici bir program kullanılmadan duraktan geçen otobüslerin listesi ve süresi de görülebiliyor.

Mobil Uygulamanın "Ulaşım" menüsünden hat güzergahlarını, hareket saatlerini, güzergah üzerindeki durakları ve isimlerini, o hat üzerinde varsa otobüslerin konumlarını, otobüsün en son nereden kaç km hızla geçtiğini, en yakın bilet satış noktalarını, otobüs ve tramvay duraklarındaki en yakın bisiklet duraklarını ve en yakın taksi durağını görmek de mümkün.

KENT BİLGİ SİSTEMİNDE HER BİLGİ VAR

Mobil Uygulamadaki Kent Bilgi Sistemi sayesinde en yakın hastane, eczane, benzin istasyonu, tarihi eserler, ücretsiz wifi alanları, noterler, ATM'ler, camiler, okullar, otoparklar, bisiklet durakları, taksi durakları gibi önemli yerlere ulaşılabiliyor. Tüm bu bilgilerin yanı sıra cadde, sokak, mahalle, bina ve ilçe gibi konumlara nasıl gidileceği de mobil uygulama ile artık çok kolay. Uygulamanın ilgili menüsü ile günlük vefat eden kişilerin bilgilerine ayrıca bu kişilere ait mezarlar ile taziye yerinin adresine de ulaşılabiliyor. Mobil uygulama mahallelerle ilgili nüfus bilgilerine ve muhtar iletişim bilgilerine kolay ve hızlı bir şekilde ulaşmayı da mümkün kılıyor.

BÜYÜKŞEHİR'DEN MOBİL HABERLER

Mobil Uygulama ile Büyükşehir Belediyesi'nin yaptığı ve yapmakta olduğu projelere düzenlenen kültür sanat etkinliklerinin yer, zaman ve konum bilgilerine ve Büyükşehir Belediyesi ile ilgili haberlere de kolaylıkla ulaşılabiliyor. Mobil uygulama vatandaşların istek ve şikayetlerini Büyükşehir Belediyesi'ne hızlı ve kolay bir şekilde iletmeleri ve taleplerini SMS yoluyla takip edebilmelerini de sağlıyor.

MOBİL HARİTA

Büyükşehir Belediyesi'nin günlük hayata büyük kolaylık getirmesi amacıyla tasarladığı Mobil Uygulama, Mobil Harita hizmetini de sunuyor. Mobil Harita ile bina, kapı numarası, iş yeri, okul, cami, eczane, hastane, cadde, sokak, bulvar gibi adres verilerinin harita üzerinde görülebilmesine de imkan veriyor. Mobil Uygulama ayrıca askıda olan imar plan değişikliklerine vatandaşların hızlı bir şekilde erişimini de sağlıyor.

Dinozorlar Çağı Bilim Merkezi'nde

Kayseri Bilim Merkezi, toplumun tüm kesimlerinin merakla takip edebileceği muhteşem bir sergiyi daha Kayseri'ye getiriyor. 13 ayrı dinozorun birebir replikalarının bulunduğu Devr-i Dinozor Sergisi'ni kurulum aşamasında Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik de gezdi. Başkan Çelik, serginin büyük ilgi göreceğine inancını dile getirdi.

Bilimsel bilgiyi geniş toplum kitlelerine aktarmak hedefini ilke edinen ve Anadolu'nun en kapsamlı bilim merkezi olan Kayseri Bilim Merkezi Devr-i Dinozor sergisi ile tarih boyunca en fazla merak edilen canlılardan olan dinozorları Kayserililerin ayağına getiriyor. Bilimi genç kuşaklara sevdirmek ve analitik düşünce yapısına sahip geleceğin bilim insanlarının yetişmesine katkı sağlamak amacıyla bilimin uygulamalı ve eğlenceli yönünü vatandaşlarla buluşturan Kayseri Bilim Merkezi 750 metrekarelik alanda 150 milyon yıl önce dünyada egemen olan dinozorların replikalarını sergileyecek. "Devr-i Dinozor" sergisinde 3 farklı çağda yaşamış, 13 ayrı dinozorun birebir replikaları özel efektler ve bitki örtüsünü içeren dekorlarla birlikte ziyaretçilere sunulacak.

Başkan Mustafa Çelik, Bilim Merkezi'nde kurulmakta olan sergiyi gezerek bilgi aldı. Devr-i Dinozor sergisinin 6 ay boyunca Kayseri Bilim Merkezi'nde sergileneceğini ifade eden Başkan Mustafa Çelik, "Bilim Merkezi'nde kalıcı sergi salonlarımız ve 6 aylık dönemler halinde değişen geçici sergi salonumuz var. Bu salonumuzda "Mars ile Yüz Yüze" adlı sergimiz vardı. O sergiyi şimdi Türkiye'de başka bir bilim merkezine gönderdik. Bu salonumuzda 6 ay boyunca Dinozorlar Sergisi yer alacak. Hazırlıklarımız hızla devam ediyor. 150 milyon yıl önce dünyaya hakim olmuş dinozorların geçmişten günümüze hayat hikayelerinin anlatıldığı panolar, o döneme ait imitasyon iskelet örnekleri ve o dönemde yaşayan dinozorları ziyaretçiler takip edebilecekler. Nisan ayı başında açmayı planladığımız bu sergiye tüm hemşehrilerimi davet ediyorum" dedi.

BAŞKAN ÇELİK ÖĞRENCİLERLE PLANETARYUMDA

Mustafa Çelik, Kayseri Bilim Merkezi'nde ayrıca Türkiye'nin en büyük planetaryumu olan gök evinde öğrencilerle bir araya geldi. Şükrü Malaz İlkokulu ve Hacılar İstiklal İlkokulu'ndan gelen 110 kişilik öğrenci grubuyla birlikte bir süre planetaryumda bilimsel film izleyen Başkan Çelik, daha sonra öğrenciler ve öğretmenlerle görüşerek Bilim Merkezi ile ilgili fikirlerini aldı. Öğretmenler çocuklar için çok yararlı olan böylesine bir tesisin Kayseri'ye kazandırılmış olmasından büyük mutluluk duyduklarını belirttiler.

Bilim İçin İlçelerde

Kayseri Bilim Merkezi "Bilim İçin Her Yerde" sloganıyla ilçelere de açıldı. Bilimi toplumun geniş kesimlerine yaymayı amaçlayan Kayseri Bilim Merkezi, ilçelerdeki ilk etkinliğini Hacılar Kadın ve Gençlik Merkezi'nde gerçekleştirdi.

Kayseri Bilim Merkezi'nce her hafta bir ilçede yapılacak olan etkinliklerde farklı yaş gruplarına hitap eden atölye çalışmaları yer alacak. Hacılar Kadın ve Gençlik Merkezi'nde Benim DNA'm, Ressam Robot, Güneş Saati, Çizgi İzleyen Robot gibi bilimsel deneyler yapıldı.

Etkinliklere yaklaşık 50 öğrenci katıldı ve yapılan bazı ürünler öğrencilere hediye edildi. Kayseri Bilim Merkezi'nin ilçelerdeki etkinlikleri 15 Mart'ta Develi, 22 Mart'ta Yahyalı, 29 Mart'ta da Yeşilhisar ile devam etti.

Yönetmen Ilgar Necef, ERÜ Öğrencileriyle Buluştu

Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümü tarafından düzenlenen söyleşide Yapımcı Yönetmen Ilgar Necef öğrencilerle bir araya geldi. Sabancı Kültür Merkezi'nde düzenlenen etkinliğe; Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Karamehmet Yıldız, Genel Sekreter Yardımcısı Talat Hakan Erdem ile çok sayıda öğrenci katıldı.

Etkinliğin açılış konuşmasını yapan Güzel Sanatlar Fakültesi Öğr. Gör. Nihal Şengün, Yönetmen Ilgar Necef'i ağırlamaktan mutlu olduklarını söyledi.

Etkinliğin konuşmacısı ünlü yapımcı ve yönetmen Ilgar Necef, tecrübelerini öğrenciler ile paylaştı.

Necef, "Türkiye'de birçok büyük yönetmen var. Türkiye sanat anlamında son birkaç yılda daha da geliştirdi. Tam anlamıyla esinleniyorum diyemem ama Nuri Bilge Ceylan gibi yönetmenlerden etkileniyorum" diye konuştu.

Etkinlikte, yönetmen Ilgar Necef tarafından yapılan Nar Bağı Filminin gösterimi gerçekleştirildi.

Büyüklere Küçüklere Tiyatro...

Rüya Oyunu Sahnelendi

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Konservatuvarı Tiyatro Topluluğu tarafından sahnelenen Rüya adlı tiyatro oyunu Nuh Naci Yazgan Üniversitesi'nde tiyatro severlerle buluştu.

NNY Üniversitesi kültür sanat etkinlikleri kapsamında organize edilen ve Süleyman Çetinsaya Kültür Merkezi'nde sahnelenen Rüya adlı tiyatro oyunu izleyicilerden büyük ilgi gördü. Yönetmenliğini Melih Cevdet Avşaroğlu'nun yaptığı, Anton Çehov'un eserlerinden uyarlanan ve trajikomik hikâyeleri konu alan oyunu Üniversite Mütevelli Heyet Başkanı Mustafa Nevzat Özhamurkar, Rektör Prof. Dr. Kerim Güney, öğretim üyeleri, idari personel ve öğrenciler ilgiyle izledi.

NNY Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Mustafa Nevzat Özhamurkar, tiyatro oyunundan sonra sahneye çıkarak oyuncuları tek tek tebrik etti.

Nasrettin Hoca

Nasreddin Hoca Fıkraları'nın en güzel özelliği hem güldürmesi hem düşündürmesidir. Hoca'nın en keyifli fıkralarından oluşan oyunumuzu izlerken çocuklarımız; hem öğrenecek hem eğlenecek hem de ülkemizin en kıymetli şahsiyetleri arasında bulunan Nasreddin Hoca'yı tanıma fırsatına erişecekler. Elvan Korkut tarafından tiyatroya uyarlanan Nasrettin Hoca fıkralarının yönetmenliğini Ece Onur üstlendi. Talas Belediyesi Konferans salonunda ücretsiz olarak seyirciyle buluşan oyun beğeniyle izlendi.

Burnunu Kaybeden Palyaço

Uygur Çocuk Tiyatrosu tarafından Burnunu Kaybeden Palyaço adlı oyun sahnelendi. Oyunun konusu şöyle: Kötü kalpli biri olan sirk patronu, sirkte çalışan Palyaçoya yeterli para vermemektedir. Bir gün Palyaço, gösterinin ortasında açlıktan bayılınca, sirkin patronu onu işten kovar. Bu yetmiyormuş gibi, bir de kırmızı burnunu alıp çok uzaklara atar. Bu durumda tam palyaço olunamayacağından, bizim palyaço burnunu bulmak için yola koyulur. Yaki adındaki çocuk ona burnunu bulması için yardım edecektir. Bir tesadüf sonucu burnun Komik ve Komik Yamağı'nda olduğunu öğrenirler.

"Komik" ve "Komik Yamağı" buldukları palyaçonun burnunu, yeni krala hediye ederek ödülü alırlar, fakat beğenmezler. Bunun üzerine; "Komik" ve "Komik Yamağı", önce yeni kralın tacını çalarak, sonra da "sanki tacı kendileri bulmuş gibi" krala geri vererek, daha büyük ödüller alabilmenin peşine düşerler. Fakat "Yaki" ve "Palyaço", "Komik" ve "Komik Yamağı"nın bu kirli oyununu ortaya çıkarır... Ve "Palyaço" burnunu kraldan geri alır...

Nilbanu Engindeniz tarafından yazılan oyunun yönetmenliğini, Birol Engeller üstlendi.

Mıknatıs Çocuk

Uygur Çocuk Tiyatrosu tarafından sahnelenen müzikli çocuk oyunu Şehir Tiyatrosunda izleyicileriyle buluştu. Gülen

İpek Abalı tarafından yazılan, Birol Engeler tarafından gerçekleştirilen oyunun konusu şöyle; Televizyonda izlediği hayali süper kahramanlardan etkilenen ve onlardan biri olduğunu sanan kahramanımız kendinin mıknatıslı olduğunu düşünür, yürümekte bile zorlanır çünkü kendini mıknatıslı sandığı için her tarafa yapışır. Bu durumdan rahatsız olmasına rağmen televizyondan etkilendiğini kabul etmeyen Mıknatıs Çocuk yaşıtlarıyla iletişim kuramaz, bu nedenle de yalnızdır ve hiç arkadaşı yoktur. Bu durumun farkına varan iki arkadaş dedektifçilik oynayarak onu gizlice izler ve Mıknatıs Çocuk'u aslında mıknatıslı olmadığına ikna ederek sorunu çözerler. Böylelikle Mıknatıs Çocuk televizyonda izlediklerinin gerçek olmadığını anlar ve hayattaki en güzel şeyin gerçek arkadaşlık olduğunu öğrenir.

Üreten Köy

Kültür sanat etkinlikleri kapsamında şehrimizde sahnelenen tiyatro oyunlarından biri de "Üreten Köy" adlı müzikal oyundu.

Bilge Aşçı'nın davetiyle köye gelen Toprak ve Çiçek burada hem kendilerini hem de köyü keşfederken kendi iç dünyalarında düşsel bir yolculuğa çıkarlar. Üreten Köyün Mucit Çobanının yardımıyla bir ağaç dikmeyi, sebze meyve toplamayı, bir doğa insanı olmayı deneyimlerken, bu yapma ve olma haliyle çocuklar görerek, duyarak, hissederek yaşarlar.

Üreten, köyün doğası ile bütünleşen çocuklar, tohumla, toprakla bağ kurmanın yalnızca kendileri için değil, doğa için de ne kadar önemli olduğunun farkına varırlar.

Fakat biri vardır ki buna dahil değildir. Tohum Şenliği'ne davetsiz bir misafir olan "yabancı" birden Üreten Köy'e gelir. yabancı kimdir? Nereden gelmiştir? Neden gelmiştir ve köy halkından ne istemektedir? Yönetmenliğini Ömür Saka'nın üstlendiği oyunu Özlem Polat yazdı. Şehir Tiyatrosunda tiyatro severler tarafından ücretsiz olarak izlenen oyun beğeniyle karşılandı.

Renkli Masallar

Büyükşehir Belediyesi, kültür sanat etkinlikleri kapsamında Develili çocukları da unutmadı. Çocuklarla birlikte, unutulmaya yüz tutmuş masallar dünyasına kısa bir yolculuğu konu alan Renkli Masallar Develi Mustafa Aksu Kültür Merkezinde sahnelendi. "Renkli Masallar"ı izleyen çocuklar doğruluğun, dürüstlüğün, çalışmanın, emeğin, dostluğun ne kadar önemli olduğunu tiyatronun çarpıcı diliyle bir kez daha fark ettiler

Çizmeli Kedi

Sıradan bir hayatın içinde sıradan bir kediyken tesadüf eseri çizmelerine kavuşan ve bambaşka bir kediye dönüşen "Çizmeli Kedi", bağlı olduğu kralın ona sunduğu hayatı tekrar elde etmek ister. Sarayda kalan arkadaşlarının yardımıyla birlikte oyunun sonuna doğru bunu başarabilecek mi? Bu sorunun cevabını oyunda birlikte izledik. Kayseri Büyükşehir Belediyesi Konservatuar Tiyatrosu bu kez Hacılar Kadın ve Gençlik Merkezinde bir dünya klasiğini sahneleyerek çocuklarımızla buluştu.

Sihirli Fasulyeler

Annesi ve kız kardeşi ile birlikte yaşayan Jack sorumluluklarını yerine getirmediği için sürekli ikaz edilir. Bir gün annesi Jack'e önemli bir görev verir ve büyüyen ineklerini pazara götürüp ona yeni bir sahip bulmasını ister. Pazara giderken Jack ve ineğinin başına türlü türlü maceralar gelir. En sonunda karşısına tuhaf ve komik biri çıkar ve ineğini ona satar. Tuhaf biri ona karşılığında fasulye verir. Bu fasulyeler sihirli fasulyelerdir. Sihirli fasulyeler gökyüzüne kadar büyür ve Jack gökyüzüne tırmanır. Onu macera dolu, eğlenceli bir hayat bekler.

Tiyatro Mie tarafından sahnelenen oyun, Salim Dörtcan tarafından uyarlandı ve yönetildi. Şehir Tiyatrosu'nda sahnelenen oyun çocuklara bildikleri bir hikayeyi sahnede seyretme fırsatı verdi.

Hangimiz Sevmedik

Dünyaca ünlü Tiyatro yazarı William Shakespeare'in 12. Gece adlı eserinden uyarlanan Hangimiz Sevmedik adlı oyun Büyükşehir Belediyesi kültür sanat etkinlikleri çerçevesinde Şehir Tiyatrosu'nda sahnelendi.

Oyunda gelişen olaylar özetle şöyle; Viola ve Sebastian adında iki kardeşin içinde bulunduğu gemi batar. İkisi de bu kazadan kurtulur ve İllyria'ya ulaşırlar ama birbirlerini kaybettikleri için ikisi de birbirinin öldüğünü düşünmektedir. Viola, erkek kılığına girip İllyria dükü Orsino'nun yanında çalışmaya başlar. Bu arada düke aşık olur ama dük Olivia adında bir kontese aşıktır. Dük Viola'dan, Olivia'ya giderek ona olan aşkını anlatmasını ister. Viola erkek kılığında olduğu için Olivia onu erkek zanneder ve Viola'ya aşık olur.

Olivia'nın kahyası Malvolio'ya; Olivia'nın amcası Toby, Andrew ve hizmetçisi Maria bir oyun oynarlar. Olivia'nın ağzından Malvolio'ya ona aşık olduğunu anlatan bir mektup yazarlar. Malvolio buna inanır ve kendini komik duruma düşürür.

Bu arada Sebastian'ı da Antonio adında bir kaptan kurtarmıştır. Sebastian ve Viola birbirlerine çok benzediği için insanlar onları karıştırır. Oyunun sonunda herkes bir araya gelir ve gerçekler açığa çıkar. Viola Sebastian'ın, Sebastian Viola'nın ölmediğini öğrenir. Olivia ile Sebastian, Dük ile de Viola evlenirler.

9.

معرض الدولي للمجلات

International Periodical Fair

ULUSLARARASI DERGİ FUARI

İstanbul

Sirkeci Garı

8-13 Mayıs 2018

Ziyaret Saatleri: 10:00 - 20:00

TÜRDEB Türkiye Dergiler Birliği

WPU World Periodical Union

T.C. Başbakanlık TİKA

TİKA

Türk Telekom

İletişim Sponsoru

KÜLTÜR A.Ş.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Konser

'Kadınlar Günü'ne Özel Konser

Mart ayı kültür sanat etkinlikleri Türk Halk Müziği Kadınlar Korosu'nun konseri ile devam etti. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne özel konsere büyük ilgi gösterildi.

Büyükşehir Belediyesi sosyal hayata renk katan birbirinden güzel etkinlikleri Kayserililerle buluşturmaya devam ediyor.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü için özel hazırlanan Türk Halk Müziği Kadınlar Korosu Konseri Şehir Tiyatrosu'nda yapıldı. Şef Namık Kemal Bilgin yönetimindeki konserde solo ve koro olarak birbirinden güzel türküler seslendirildi. Büyükşehir Belediyesi Konservatuarı'nın oluşturduğu Türk Halk Müziği Kadınları Korosu'nun konserinde folklor gösterisi de sunuldu.

TRT Sanatçılarından AGÜ'de Konser

AGÜ'de TRT Sanatçıları tarafından Türk sanat müziği konseri verildi. "Gönülden Nağmeler" adlı program kapsamında verilen konser, TRT Nağme Radyosundan da canlı yayınlandı.

Konser, Sümer Kampüsü Rektörlük Konser Salonunda gerçekleştirildi. Konserde TRT Sanatçıları Nazlı Kanaat ve Alper Dinler sahne aldı. Sanatçılar, Türk sanat müziğinin en seçkin eserlerini seslendirdi.

Gerek sahne performansları gerekse seslendirdikleri eserlere kattıkları yorumları ile izleyenlerden bol alkış alan sanatçıların verdiği konser yaklaşık bir saat sürdü.

Oda Orkestrası "Kadınlar Günü Özel Konseri" Verdi

Erciyes Üniversitesi Oda Orkestrası, "8 Mart Dünya Kadınlar Günü" münasebetiyle konser verdi.

Sabancı Kültür Sitesi'ndeki konsere, Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Karamehmet Yıldız, Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı Nurdan Karasu Gökçe, çok sayıda akademisyen ve öğrenci katıldı. Katılımın yoğun olduğu konserde oda orkestrası, repertuvarındaki eserleri seslendirdi. Konser sonunda kısa bir konuşma yapan Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Karamehmet Yıldız, tüm kadınların 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutlayarak, oda orkestrası üyelerine teşekkür etti.

Güzel Sanatlar Fakültesi'nden Konser

ERÜ Güzel Sanatlar Fakültesi tarafından flüt ve piyano konseri düzenlendi. Sabancı Kültür Sitesi'nde düzenlenen etkinlikte, Cavid Asadov keman, Gulnara Jorobekova piyano, Ezgi Güleken ve Ezgi Sözer yan flüt konseri verdi. Konser izleyiciler tarafından beğeniyle karşılandı.

Fotoğraf Tutkunları Talas'ta

Büyükşehir Belediyesi, Profesyonel Fotoğraf Eğitimi ve Uygulama Gezisi etkinliklerini sürdürüyor. Her ay gerçekleştirilen Profesyonel Fotoğraf Eğitimi'nde bu hafta sonu Talas'ın tarihi evleri gezildi.

Büyükşehir Belediyesi, kültür sanat etkinlikleri kapsamında gerçekleştirilen Profesyonel Fotoğraf Eğitimi ve Uygulama Gezisi bu hafta Talas'ta yapıldı. Geziye katılan fotoğrafçılar Talas'ın tarihi mekanlarını gezerek Talas'a özgü konakların birbirinden güzel fotoğraflarını çekti.

Fotoğrafçılara gezi süresince uygulamalı bilgiler de verildi. Fotoğraf Eğitimi ve Uygulama Gezisi'ne katılanlar Büyükşehir Belediyesi'nin gerçekleştirdiği bu tür geziler sayesinde Kayseri'nin farklı güzelliklerini görme ve fotoğraflama şansı bulduklarını belirterek teşekkür ettiler.